

ПРОЕКТ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Зміст

Про документ.....	3
Про що?.....	3
Кому і для чого?.....	3
Як створювався?.....	4
Ідейні засади.....	5
Мета початкової освіти.....	5
Принципи.....	5
Загальна характеристика змісту початкової освіти.....	6
Освітні галузі.....	7
Система управління змістом освіти через стандарт.....	8
Навчальні програми предметів або курсів.....	8
Модельні навчальні програми.....	8
Національна електронна платформа.....	9
Базовий навчальний план.....	9
Типовий навчальний план.....	9
Робочий навчальний план закладу освіти.....	10
Пояснення для вчителів із використання проекту Стандарту початкової освіти.....	10
Обов'язкові елементи навчальної програми предмета або курсу.....	11
Календарне планування.....	14
Спостереження та оцінювання.....	15
Пояснення індексів конкретних очікуваних результатів.....	16
Наскрізнi вміння.....	16
Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня/ учениці.....	18
Мовно-літературна освітня галузь 1.1. Українська мова, мови меншин.....	19
1.2. Іншомовна освіта.....	24
Математична освітня галузь.....	27
Природнича освітня галузь.....	31
Технологічна освітня галузь.....	35
Інформатична освітня галузь.....	38
Соціальна і здоров'язбережна освітня галузь.....	43
Фізкультурна освітня галузь.....	47
Громадянська та історична освітня галузь.....	50
Мистецька освітня галузь.....	56
Змістові лінії та конкретні очікувані результати.....	59
Мовно-літературна освітня галузь.....	59
Іншомовна освітня галузь.....	73
Математична освітня галузь.....	77
Природнича освітня галузь.....	85
Технологічна освітня галузь.....	91
Інформатична освітня галузь.....	95
Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь.....	104
Фізкультурна освітня галузь.....	115
Громадянська та історична освітня галузь.....	120
Мистецька освітня галузь.....	128
Додаток 1. Базовий навчальний план.....	134
Додаток 2. Показчик наскрізних умінь.....	136

ПРОЕКТ

Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
	1	2	3	4	Разом
Українська мова	5	5	5	5	20
Математика	3	3	3	3	12
Мистецтво	2	2	2	2	8
Інтегрований курс «Мій світ» (галузі: для 1 класу - мовно-літературна (2), математична (1), природнича (2), технологічна (1), соціальна і здоров'язбережна (0,5), громадянська та історична (0,5); для 2-4 класів - мовно-літературна (2), математична (1), природнича (2), технологічна (1), інформатична (1), соціальна і здоров'язбережна (0,5), громадянська та історична (0,5))*	7	8	8	8	31
Іноземна мова	2	3	3	3	11
Фізична культура **	3	3	3	3	12
Усього	20+3	21+3	22+3	22+3	82+12
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2	2	6
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26	100

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями зазначено в дужках.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням мовою національної меншини

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
	1	2	3	4	Разом
Українська мова	3	4	4	4	15
Мова навчання	4	4	4	4	16
Математика	3	3	3	3	12
Мистецтво	2	2	2	2	8

Інтегрований курс «Мій світ» (галузі: для 1 класу - мовно-літературна (2), математична (1), природнича (2), технологічна (1), соціальна і здоров'язбережна (0,5), громадянська та історична (0,5); для 2-4 класів: мовно-літературна (2), математична (1), природнича (2), технологічна (1), інформатична (1), соціальна і здоров'язбережна (0,5), громадянська та історична (0,5))*	7	8	8	8	31
Фізична культура **	3	3	3	3	12
Іноземна мова ***					
Усього	20+3	22+3	23+3	23+3	82+12
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2	2	6
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26	100

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями зазначено в дужках.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** За вибором навчального закладу іноземна мова може вивчатися в інваріантній складовій навчального плану за рахунок годин, передбачених на варіативну складову.

Про документ

Про що?

В Україні розпочинається реформа загальної середньої освіти.

Від вересня 2018 року всі першокласники країни навчатимуться за новим Державним стандартом початкової загальної освіти (далі по тексту Стандарт початкової освіти).

Від вересня 2017 року проект нового Стандарту початкової освіти апробуватиметься. Для цього відібрано 100 шкіл з усіх областей України.

Проект Стандарту початкової освіти, апробація якого відбудеться незабаром, викладено у цьому документі.

За результатами апробації та громадського обговорення проект документа буде доопрацьовано й подано на затвердження Кабінетом Міністрів України.

Проект містить пропозиції щодо:

1. мети і принципів організації освітнього процесу в початковій школі;
2. механізмів управління змістом у початковій освіті через новий Стандарт початкової освіти;
3. загальної характеристики змісту навчання, що охоплює перелік освітніх галузей у початковій школі;
4. використання проекту Стандарту початкової освіти в діяльності вчителя/ вчительки;
5. державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учня/ учениці, поданих через мету, загальні цілі, уміння і загальні очікувані результати навчання за освітніми галузями;
6. змістових ліній та конкретних очікуваних результатів навчання в рамках кожної освітньої галузі;
7. співвідношення між освітніми галузями і гранично допустимого навантаження, що подано в Базовому навчальному плані.

Кому і для чого?

Проектом нового Стандарту початкової освіти будуть користуватися:

- учителі початкових класів пілотних шкіл, які
 - апробуватимуть нову Модельну навчальну програму, модифікуючи її та пристосовуючи до потреб учнів,
 - зможуть укласти навчальні програми предметів або курсів на засадах інтеграції;
- керівники пілотних шкіл, які
 - розроблятимуть робочі навчальні плани на основі Експериментального навчального плану, затвердженого Міністерством освіти і науки України,
 - створюватимуть належне освітнє середовище;
- управління освіти органів місцевого самоврядування, які
 - будуть супроводжувати впровадження нового Стандарту початкової освіти,
 - забезпечуватимуть належні умови освітнього процесу;
- обласні органи управління освітою, які
 - забезпечуватимуть впровадження нового Державного стандарту початкової освіти;
- Міністерство освіти і науки, яке
 - розробить і затвердить Типові навчальні плани і Модельні навчальні програми предметів або курсів,
 - організовуватиме забезпечення навчально-методичними комплектами,
 - підтримуватиме національну електронну платформу;
- батьки, які
 - розумітимуть логіку організації освітнього процесу,
 - слідкуватимуть за тим, як розвиваються вміння дітей.

Як створювався?

У середині 2016 року було розпочато розроблення проекту нового Державного стандарту загальної середньої освіти в рамках реформи “Нова українська школа”.

На початку 2017 року частина робочої групи зосередилася на створенні нового Стандарту початкової освіти.

Проект нового Стандарту початкової освіти розроблено у відкритому експертному діалозі, до якого були залучені найкращі вчителі-практики, науковці, громадські активісти, представники батьківських спільнот, іноземні консультанти.

Проаналізовано міжнародні практики та успішний досвід впровадження інновацій у початковій освіті в Україні, проведено 12 робочих зустрічей, 7 тижневих сесій, залучено понад 80 фахівців із різних регіонів України.

Пілотування проекту й доопрацювання нового Стандарту початкової освіти теж здійснюватиметься максимально прозоро, із залученням усіх суб'єктів освітнього процесу.

Ідейні засади

Проект Стандарту початкової освіти розроблено на теоретичному і світоглядному фундаменті класичної та сучасної педагогіки України і світу, а також на основі аналізу впровадження провідних українських та світових інноваційних практик в освіті.

Мета початкової освіти

Метою початкової освіти є гармонійний розвиток дитини відповідно до її вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, виховання загальнолюдських цінностей, підтримка життєвого оптимізму, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Принципи

Проект Стандарту початкової освіти ґрунтується на таких принципах:

1. Презумпція талановитості дитини. Забезпечення рівного доступу до освіти, заборона будь-яких форм дискримінації. Не допускати відокремлення дітей на підставі попереднього відбору на індивідуальному, груповому та інституційному рівнях.
2. Цінність дитинства. Відповідність освітніх вимог віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема і гру.
3. Радість пізнання. Організація пізнавального процесу, яка принесе радість дитині, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини. Широке використання в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності.
4. Розвиток особистості. Замість «навченої безпорадності» – плекання самостійності та незалежного мислення. Підтримка з боку вчителя/вчительки розвиватиме у дітей самоповагу та впевненість у собі.
5. Здоров'я. Формування здорового способу життя і створення умов для фізичного й психоемоційного розвитку, що надзвичайно важливо для дітей молодшого шкільного віку.
6. Безпека. Створення атмосфери довіри і взаємоповаги. Перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства і цькування.

Загальна характеристика змісту початкової освіти

Зміст початкової освіти розроблено на основі компетентнісного підходу¹. Формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, забезпечують у майбутньому здатність особистості успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади

¹ Згідно з «Рекомендаціями Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя».

Проект Стандарту початкової освіти передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, які враховують особливості фізичного, психічного і розумового розвитку дітей.

Стандарт початкової освіти передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегровано-предметній основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1–2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3–4 класи).

Зміст у навчальних програмах укладатиметься відповідно до конкретних очікуваних результатів кожної освітньої галузі за циклами. Очікувані результати уточнюватимуться на кожен тиждень навчання з урахуванням послідовності розвитку конкретних умінь та окреслених тем (проблем чи проектів) тижня, на основі яких здійснюється інтеграція. Відповідно до очікуваних результатів тижня та визначених тем учитель/вчителька добирає навчальну діяльність.

Між другою і третьою академічними годинами запропоновано проводити динамічну перерву у вигляді рухливих ігор, іншої фізичної активності дітей, зазвичай за межами шкільного приміщення.

У навчальних програмах з усіх предметів і курсів передбачено 20 % резервного часу, який учитель/ вчителька може використовувати на свій розсуд, наприклад, для вдосконалення вмінь, дослідження місцевого середовища (довкілля), у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проектів та екскурсій, зокрема з ініціативи дітей. Наприкінці кожної чверті заплановано корекційно-рефлексійний тиждень для подолання розбіжностей у навчальних досягненнях учнів.

Вибір змісту і форм організації такої навчально-пізнавальної практики навчальний заклад визначає самостійно.

Освітні галузі

Зміст освіти у проекті Державного стандарту початкової освіти групується за такими освітніми галузями:

Назва освітньої галузі	Індекс у таблиці державних вимог до
------------------------	-------------------------------------

	обов'язкових результатів навчання
1. Мовно-літературна: 1.1. Українська мова і література, мови і літератури національних меншин 1.2. Іншомовна освіта	МОВ ІНО
2. Математична	МАО
3. Природнича	ПРО
4. Технологічна	ТЕО
5. Інформатична	ІФО
6. Соціальна і здоров'язбережна	СЗО
7. Фізкультурна	ФІО
8. Громадянська та історична	ГІО
9. Мистецька	МІО

Система управління змістом освіти через стандарт

Стандарт початкової освіти відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій і першому рівню освіти Міжнародної стандартної класифікації освіти.

Навчальні програми предметів або курсів

Стандарт початкової освіти реалізується через навчальні програми предметів або курсів.

Навчальна програма предмета або курсу описує:

- зміст предмета або курсу відповідно до конкретних очікуваних результатів, визначених Стандартом початкової освіти, викладений у логічній послідовності;
- підходи до інтегрування предмета або курсу за темами, проблемами, проектами, блоками тощо;
- навчальну діяльність та умови її виконання;
- відповідні навчальні ресурси;
- засоби оцінювання навчальних досягнень учнів.

Навчальні програми предметів або курсів створюють учителі – самостійно або об'єднавшись у спільноти/ мережі, на основі безпосередньо Стандарту початкової освіти або за зразком Модельної навчальної програми.

Модельні навчальні програми

Модельні навчальні програми затверджує Міністерство освіти і науки України. До їх створення залучається експертна спільнота. Модельна навчальна програма містить:

- підходи до впорядкування та інтеграції змісту предметів або курсів відповідно до конкретних очікуваних результатів, визначених цим Стандартом,
- види навчальної діяльності,
- засоби оцінювання навчальних досягнень учнів.

Національна електронна платформа

Міністерство освіти і науки створює та підтримує електронну платформу, яка допомагає вчителям конструювати навчальні програми предметів або курсів. Електронна платформа містить:

- методичні рекомендації з конструювання навчальних програм предметів та курсів,
- навчальні ресурси згідно з конкретними очікуваними результатами за освітніми галузями,
- засоби оцінювання.

Базовий навчальний план

Базовий навчальний план є складовою частиною Стандарту початкової освіти.

Базовий навчальний план визначає:

- структуру початкової освіти і перелік освітніх галузей;
- погодинне співвідношення між освітніми галузями;
- загальнорічну кількість годин;
- гранично допустиме навантаження учнів.

Базовий навчальний план має інваріантний і варіативний складники.

Інваріантний складник змісту формується як обов'язковий для всіх загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Зміст інваріантного складника подано через освітні галузі, сукупність яких необхідна і достатня для загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи.

Типовий навчальний план

На основі Базового навчального плану Міністерство освіти і науки України затверджує Типовий навчальний план.

Типовий навчальний план розподіляє навчальний час між навчальними предметами, курсами згідно із співвідношенням між освітніми галузями, яке визначене Базовим навчальним планом.

У Типовому навчальному плані відображається інтеграція різних освітніх галузей. У процесі інтеграції додається кількість навчальних годин, передбачених на кожну освітню галузь.

Робочий навчальний план закладу освіти

Робочий навчальний план закладу освіти розробляється навчальним закладом на основі Типового навчального плану, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

У робочому навчальному плані конкретизується варіативний складник Базового навчального плану.

Зокрема варіативний складник передбачає години, які можна використати додатково на вивчення предметів/освітніх галузей інваріантного складника, індивідуальні консультації та групові заняття з учнями.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується і через запровадження в навчальних програмах 20% резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їхніх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Пояснення для вчителів із використання проекту Стандарту початкової освіти

Учительство може використовувати новий Стандарт початкової освіти для створення навчальних програм предметів або курсів.

Навчальні програми предметів або курсів розробляють учителі з урахуванням мети і загальних цілей у рамках кожної з дев'яти освітніх галузей.

Обов'язкові елементи навчальної програми предмета або курсу

№	Елемент	Пояснення	Звідки взяти інформацію
1	Назва предмета або курсу	<p>Предмет або курс може охоплювати весь зміст освітньої галузі або його частину, а також поєднувати зміст різних галузей. Залежно від цього надається назва.</p> <p>Наприклад:</p> <ul style="list-style-type: none">• «Іноземна мова (англійська)» – предмет, який охоплює іншомовну освіту в мовно-літературній освітній галузі.• «Мій світ» – інтегрований курс, який охоплює сім освітніх галузей	<ul style="list-style-type: none">• Базовий навчальний план• Типовий навчальний план МОН• Робочий навчальний план закладу освіти• Модельна (типова) навчальна програма
2	Освітня галузь або галузі (якщо предмет або курс інтегрований), вивчення яких передбачається в рамках конкретної програми	<p>Освітня галузь – складник змісту освіти, що відображає певну сферу вивчення або об'єднує споріднені сфери.</p> <p>У програмі зазначаються</p> <ul style="list-style-type: none">• галузь, до якої належить предмет або курс (або галузі, які він поєднує);	Розділ “Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня/учениці”

		<ul style="list-style-type: none"> орієнтовний навчальний час, відведений на кожную галузь* 	
3	Мета і загальні цілі	<p>Мета галузі визначає її «життєву місію» та відображає «компетентнісний потенціал».</p> <p>Загальні цілі вказують, які вміння розвиває галузь.</p> <p>Кожній цілі відповідає конкретна група вмінь.</p> <p>У програмі вказуються мета і загальні цілі освітньої(їх) галузі(ей), які становлять зміст програми</p>	Відповідний(і) підрозділ(и) освітньої(їх) галузі(ей) у розділі “Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня/учениці”
4	Загальні очікувані результати (ЗОР) навчання в рамках курсу	<p>Загальні очікувані результати вказують на рівень розвитку кожного вміння на завершення циклу (1-2 кл. і 3-4 кл.).</p> <p>У програму вносяться загальні очікувані результати, які відповідають загальним цілям освітньої(їх) галузі(ей) навчальної програми</p>	Таблиця “Загальні очікувані результати” в рамках відповідної(їх) освітньої (їх) галузі(ей) (розділ “Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня/учениці”)
5	Змістові лінії	Зміст кожної освітньої галузі відображено у змістових лініях, які окреслюють її	Таблиця “Змістові лінії та конкретні очікувані

		<p>внутрішню структуру та систематизують конкретні очікувані результати галузі.</p> <p>Під час підготовки навчальної програми зазначаються змістові лінії відповідних освітніх галузей</p>	<p>результати» в рамках відповідної освітньої галузі (розділ «Змістові лінії та конкретні очікувані результати»)</p>
6	Конкретні очікувані результати (КОР)	<p>Конкретні очікувані результати визначають обов'язковий зміст, “ядро знань”. Через засвоєння цього “ядра знань” відбувається розвиток умінь згідно із загальними цілями відповідних галузей.</p> <p>Кожен конкретний очікуваний результат прив'язаний до загальної цілі освітньої галузі і конкретного загального очікуваного результату за допомогою системи індексів.</p> <p>Конкретні очікувані результати впорядковуються в логічній послідовності за тижнями</p>	<p>Таблиця “Змістові лінії та конкретні очікувані результати в рамках відповідної освітньої галузі (розділ “Змістові лінії та конкретні очікувані результати”)</p>
7	Очікувані результати тижня	<p>Очікувані результати тижня відображають кроки на шляху до досягнення відповідного конкретного очікуваного результату</p> <p>Кожен очікуваний результат тижня прив'язаний до конкретного очікуваного результату за допомогою системи індексів</p>	<p>Модельна (типова) навчальна програма</p>

8	Навчальна діяльність та умови її виконання	<p>Вказуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • види навчальної діяльності, які здійснюватимуться під час реалізації програми: <ul style="list-style-type: none"> ○ групова робота ○ рольові ігри ○ експерименти ○ спостереження, ○ проекти тощо • умови їх виконання <ul style="list-style-type: none"> ○ місця проведення ○ необхідні засоби і ресурси тощо <p>Орієнтовна навчальна діяльність укладається за днями тижня відповідно до сформульованих на цей тиждень очікуваних результатів</p>	Національна електронна платформа
9	Перелік навчальних ресурсів	<p>Вказуються навчальні ресурси (відповідні навчально-методичні комплекти, підручники, посібники, медіаресурси, ігри тощо), які співвідносяться з відповідними розділами програми.</p> <p>Навчальні ресурси добираються до запланованої навчальної діяльності</p>	Національна електронна платформа
10	Перелік засобів спостереження і оцінювання	Вказуються види засобів спостереження, які дають змогу оцінювати навчальний досвід кожної дитини у	Національна електронна платформа

		класній кімнаті, наприклад: <ul style="list-style-type: none"> • записи життєвих епізодів; • списки перевірки і облікові картки; • фото-і відеофіксацію; • учнівські та учительські портфоліо; • питання для самооцінки учнів; • письмові тести 	
--	--	---	--

Календарне планування

Календарне планування здійснюється вчителем/вчителькою на підставі навчальних програм у довільній формі. Воно визначає послідовність та тривалість окремих елементів навчальної діяльності (ігор, занять, уроків тощо). Співвідношення часток освітніх галузей, що реалізуються через інтегровані курси або окремі предмети може відрізнятися за тижнями. Баланс навчального часу між галузями періодично унормовує учитель/вчителька, який/яка також самостійно щотижня приймає рішення про розподіл 20-відсоткового резерву часу.

Спостереження та оцінювання

Спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у школі і триває постійно.

За результатами спостереження та оцінювання вчителі дізнаватимуться, кому з дітей треба більше допомагати, а батьки краще розумітимуть особливості розвитку своєї дитини.

Невід'ємною частиною процесу оцінювання є формування здатності учнів самостійно оцінювати власний поступ.

Орієнтирами для спостереження та оцінювання є загальні та конкретні очікувані результати, а також очікувані результати тижня.

Ці засоби використовуються для:

- організації постійного спостереження за навчальним поступом учня/учениці;
- обговорення навчального поступу учнів під час учительських зібрань для координування спільної роботи;
- поточного, зокрема й формувального, оцінювання;
- підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

Проект Стандарту початкової освіти рекомендує впроваджувати **формувальне оцінювання**, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток дитини та хід опанування навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну траєкторію особистості.

Спостереження та формувальне оцінювання, згідно із проектом Стандарту початкової освіти, має на меті:

- підтримати навчальний поступ учнів;
- формувати в дитини впевненість у собі, наголошуючи на її сильних сторонах, а не на помилках чи слабкостях,
- аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учня/учениці.

Під час **підсумкового оцінювання** навчальні досягнення учня/учениці зіставляються з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними цим Стандартом.

При цьому важливо визнавати, що особливості учня/учениці можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого діти можуть досягати очікуваних результатів раніше або пізніше вказаного циклу чи етапу.

Пояснення індексів конкретних очікуваних результатів

Приклад: 2МАО 3.4-1

Цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу). У цьому разі – другий клас.

Скорочений буквенний запис означає освітню галузь (у цьому разі – математична).

Перша цифра після буквенного запису до крапки означає порядковий номер загальної цілі, на реалізацію якої спрямований конкретний очікуваний результат.

Цифра після крапки означає порядковий номер загального очікуваного результату, з яким співвідноситься конкретний очікуваний результат.

Після дефісу – порядковий номер конкретного очікуваного результату.

Наскрізнi вiмннн

У Додатку до Стандарту початкової освіти подано «Покажчик наскрiзннх умiнн», якi реалiзуютьсн в рамках кожної освітньої галузі.

Розвиток наскрiзннх умiнн буде iндикатором впровадження компетентнiсного пiдходу на рiвнi конкретної шкiльної практики. Орієнтування на наскрiзнн вiмннн забезпечує рiвновагу мiж знаннями, вiмнннми, ставленнями учнiв та їхнiми реальними життєвими потребами. Наскрiзнн умiннн слугують пiдставою для iнтеграції освітнiх галузей.

У проєкті Стандарту початкової освіти розглядаються такі наскрiзнн вiмннн в розвитку:

1. Розв'язую проблеми
2. Критично мислю
3. Творчо мислю (креативність)
4. Спiвпрацюю
5. Ефективно спілкуюся
6. Розвиваю власний емоційний iнтелект
7. Досліджую
8. Органiзовую свою дiяльнiсть
9. Рефлектую
10. Читаю вдумливо

**Державні вимоги
до рівня загальноосвітньої підготовки
учня/учениці**

Мовно-літературна освітня галузь

1.1. Українська мова, мови національних меншин

Мета: розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська), зберігати і збагачувати культурну спадщину.

Загальні цілі:

Учень/ учениця:

- 1) взаємодіє з іншими усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей в різних комунікативних ситуаціях;
- 2) аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого досвіду;
- 3) висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими письмово та в режимі он-лайн, дотримується **мовних** норм;
- 4) досліджує індивідуальне мовлення – своє та інших, використовує це для власної мовної творчості.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ²	1-2 кл.	3-4 кл.
1. Усна взаємодія, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях (сприймання усної інформації і говоріння)			
1.1	Сприймаю усну інформацію	Сприймаю усну інформацію, перепитую, виявляючи увагу, доречно реауюю	Сприймаю з увагою, уточнюю інформацію з огляду на ситуацію та для досягнення різних цілей
1.2	Перетворюю	Відтворюю основний	Передаю зміст усного

² Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

	усну інформацію	зміст усного повідомлення відповідно до мети	повідомлення, відтворюю послідовність подій; добираю заголовки до його частин, переказую текст із різних перспектив (напр., від імені різних літературних героїв)
1.3	Відбираю усну інформацію	Відбираю цікаву інформацію, передаю її іншим	Відбираю інформацію, серед іншого і з медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою
1.4	Аналізую та інтерпретую усну інформацію	Розпізнаю ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяю їх голосом у власному мовленні. Пояснюю, чому мене зацікавила інформація. З допомогою вчителя/вчительки обговорюю зміст і форму медіатекстів	Визначаю й обговорюю цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації. Пов'язую, зіставляю її із власними спостереженнями, життєвим досвідом. Виявляю очевидні ідеї у простих медіатекстах
1.5	Оцінюю усну інформацію	Висловлюю свої вподобання щодо усного повідомлення; намагаюся пояснити, чому щось мені подобається, а щось ні	Висловлюю своє ставлення до усного повідомлення; обґрунтовую думки, спираючись на власний досвід. Визначаю позицію мовця, погоджуюся з нею або заперечую
1.6	Висловлюю і захищаю свої погляди	Сміливо висловлюю свої думки. Намагаюся зробити	Сміливо висловлюю свою позицію, підтверджую її прикладами, враховую

		так, щоб моє висловлення було зрозуміле і привабливе	думки інших
1.7	Використовую словесні й несловесні засоби під час представлення своїх думок	Розпізнаю емоції своїх співрозмовників, намагаюся доречно використовувати словесні й несловесні засоби для спілкування	Обираю словесні й несловесні засоби спілкування і використовую їх для досягнення мети
1.8	Регулюю свій емоційний стан	Розповідаю про свої відчуття емоції від прослуханого/ побаченого. Увічливо спілкуюся	Описую свої емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/ побаченого. Доречно використовую у власному мовленні формули мовленнєвого етикету
2. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та її використання. Сприймання художнього тексту як засобу збагачення особистого емоційно-чуттєвого досвіду (читання)			
2.1	Обираю тексти для читання	Обираю книжку для читання. Пояснюю свій вибір	Визначаю мету читання (для задоволення, розваги, знаходження потрібної інформації) та обираю відповідні тексти
2.2	Сприймаю текст	Читаю невеликі за обсягом тексти виразно вголос або подумки і розповідаю, про що вони. Намагаюся передбачити, про що йтиметься в художньому тексті	Висловлюю здогад, про що йтиметься в тексті. Читаю тексти виразно вголос або подумки, докладно чи стисло переказую прочитане

2.3	Збагачую свій емоційно-чуттєвий досвід	Розповідаю про свої почуття та емоції від прочитаного художнього тексту	Аналізую емоційний стан персонажів, співпереживаю
2.4	Аналізую та інтерпретую текст	Пов'язую інформацію з тексту із власним досвідом. Перелічую факти свого життя і факти, пов'язані з текстом. З допомогою вчителя/вчительки обговорюю зміст і форму медіатекстів	Пов'язую елементи інформації в цілісну картину. Розрізняю факти і думки про ці факти, пов'язую їх. Формулюю прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті. Виявляю очевидні ідеї у простих медіатекстах
2.5	Оцінюю текст	Висловлюю свої вподобання щодо змісту прочитаного тексту, окремих літературних персонажів, намагаюся пояснити, чому мені щось подобається, а щось – ні. Висловлюю думки з приводу деяких простих медіатекстів	Висловлюю своє ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і довкілля, наводжу прості аргументи щодо своїх думок, спираючись на текст і власний досвід. Описую враження від змісту і форми медіатексту
2.6	Перетворюю інформацію	На основі тексту малюю/ добираю ілюстрації, фіксую інформацію графічно	На основі тексту малюю асоціативні схеми, створюю таблиці, схеми, план
2.7	Читаю творчо	Експериментую з	Експериментую з текстом

		текстом (змінюю кінцівку, місце подій тощо)	(змінюю сюжет, переказую текст з іншої позиції, додаю персонажів)
3. Висловлення думок, почуттів та ставлень, взаємодія з іншими письмово та в режимі он-лайн, дотримання норм української мови (письмо)			
3.1	Створюю висловлення	Створюю невеликі висловлення, записую їх. Створюю прості медіапродукти з допомогою інших	Створюю висловлення, записую їх, враховуючи мету та адресата й дотримуючись мовних норм. Створюю прості медіатексти з конкретною метою, використовую прості форми медіатекстів
3.2	Взаємодію он-лайн	Обмінююся короткими письмовими повідомленнями, правильно використовую емотикони	Створюю короткі дописи для захищених ресурсів, наприклад для сайту школи
3.3	Редагую писемні тексти	Аналізую, чи грамотно написаний мій текст, удосконаляю його за порадою вчителя/вчительки	Аналізую, чи мій текст відповідає меті, перевіряю грамотність написаного, удосконаляю його за порадою вчителя/вчительки
4. Дослідження індивідуального мовлення, мовна творчість			
4.1	Досліджую власне мовлення	Спостерігаю за власним мовленням і мовленням інших, пояснюю, що мене приваблює у спілкуванні	Виокремлюю характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази). Спостерігаю, який вплив вони мають на

			співрозмовників
4.2	Творю індивідуальний стиль мовлення	Творчо використовую мову, експериментуючи зі звуками, словами, фразами	Експериментую з мовленням для пізнання мови, відкриваю деякі закономірності її функціонування

1.2. Іншомовна освіта

Мета: формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування.

Загальні цілі

Учень/ учениця:

- 1) сприймає думки та погляди, висловлені іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює здобуту інформацію;
- 2) розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для здобуття інформації або задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її;
- 3) висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими усно, письмово та в режимі онлайн, використовуючи іноземну мову;
- 4) ефективно використовує іноземну мову для доступу до різних інформаційних джерел.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ³	1-2 кл.	3-4 кл.
1. Розуміння думок та поглядів, висловлених іноземною мовою, в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування та критичне оцінювання інформації			
1.1	Сприймаю усну інформацію	Реагую словесно і/або несловесно на прості прохання та вказівки вчителя/ вчительки	Відбираю з усного повідомлення основну або конкретну інформацію на знайомі повсякденні теми
1.2	Критично оцінюю усну інформацію	Розпізнаю ключові слова і фрази під час сприймання усної інформації	Здогадуюся про суть усного висловлення з контексту
2. Розуміння прочитаних різних видів іншомовних текстів для здобуття			

³ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

інформації чи задоволення, використання прочитаної інформації та критичне її оцінювання			
2.1	Сприймаю текст	Розпізнаю знайомі слова з опорою на наочність	Розпізнаю знайомі імена/ назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах
2.2	Аналізую прочитану інформацію	-	Відбираю основну або конкретну інформацію на знайомі повсякденні теми
3. Висловлення думок, почуттів та ставлень, взаємодія усно, письмово та в режимі он-лайн іноземною мовою			
3.1	Здійснюю усну взаємодію	Запитую та повідомляю інформацію про себе та буденні справи, використовуючи сталі вирази	Спілкуюся на добре знайомі теми, ініціюю та реагую на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб
3.2	Усно висловлюю свої думки, почуття, ставлення та позиції	Висловлюю усно свої вподобання за допомогою елементарних фраз та слів	Розповідаю про людей та побут простими, здебільшого окремими фразами, зазначаючи своє ставлення
3.3	Повідомляю інформацію письмово	Подаю письмову інформацію про себе короткими фразами (наприклад, ім'я, адреса, сім'я)	Подаю письмово інформацію про себе, формулюю запитання до неї, використовуючи прості слова, речення та сталі вирази
3.4	Висловлюю свої думки, почуття,		Описую свої емоції письмово, використовуючи прості

	ставлення та позиції письмово		слова, сталі вирази
3.5	Здійснюю взаємодію он-лайн	Пишу короткі фрази в безпечному онлайновому середовищі, використовуючи словник	Створюю прості мультимедійні дописи за допомогою кількох коротких речень
4.Ефективне використання іноземної мови для доступу до різних інформаційних джерел			
4.1	Використовую інформаційні джерела іноземною мовою	Розрізняю книжки, мультфільми, фільми рідною та іноземною мовами	Відбираю книжки, мультфільми, фільми іноземною мовою, які мене цікавлять і які я можу частково сприймати, здогадуючись про їх зміст

Математична освітня галузь

Мета: розвиток логіко-математичного, критичного мислення дитини, здатності розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити вибір, розв'язувати проблеми математичного змісту в повсякденних життєвих ситуаціях.

Загальні цілі:

Учень / учениця:

- 1) аналізує ситуації і виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних прийомів; розмірковує, висуває гіпотези, обґрунтовує, логічно їх доводить або спростовує;
- 2) моделює процеси і ситуації, що відбуваються в природі і суспільстві; використовує різні джерела інформації;
- 3) розробляє стратегії (плани) розв'язання і розв'язує різні проблемні завдання, використовуючи, зокрема й засоби інформаційно-комунікаційних технологій;
- 4) оцінює необхідність та пізнає форми об'єктів, просторові відношення в навколишньому світі для розв'язання життєвих проблем та завдань.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ⁴	1–2 кл.	3–4 кл.
1. Аналіз ситуації й виокремлення проблем, які можна розв'язати із застосуванням математичних прийомів; розмірковування, висунення гіпотези, обґрунтування, її логічне доведення або спростування			
1.1	Розпізнаю серед життєвих ситуацій ті, які розв'язуються математичним шляхом	Збираю прості статистичні дані, групую та порівнюю їх	Створюю математичну модель почутої, побаченої, прочитаної життєвої ситуації
1.2	Аналізую,	Визначаю групу	Описую проблемні ситуації

⁴ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

	оцінюю дані та зв'язки між ними для розв'язання математичних ситуацій	взаємопов'язаних величин для розв'язання-проблемної життєвої ситуації	навколишнього світу за допомогою взаємопов'язаних величин
1.3	Проводжу найпростіші логічні операції: розуміння понять, порівняння, узагальнення, класифікація, доказ	Розв'язую проблемні життєві ситуації математичного змісту з використанням конкретних об'єктів, виконуючи аналітико-синтетичні міркування	Розв'язую проблемні життєві ситуації (у групі, парі, індивідуально), виконуючи аналітико-синтетичні міркування
1.4	Передбачаю ймовірний результат і переконуюся в його правильності, обґрунтовую власну думку	Передбачаю ймовірний результат, використовуючи знання і власний досвід. Намагаюся обґрунтувати достовірність результату	Здійснюю математичні операції, що стосуються передбачення ймовірного результату
1.5	Виявляю помилки логіко-математичного характеру в математичних діях	Намагаюся знайти помилки логіко-математичного характеру і пропоную способи їх усунення	Знаходжу помилки логіко-математичного характеру й обираю оптимальний спосіб їх усунення
1.6	Розрізняю істинні та хибні твердження	Обираю із запропонованих тверджень істинні або хибні самостійно чи з допомогою	Перевіряю і доводжу істинність або хибність тверджень

		однокласників, дорослих	
2. Моделювання процесів і ситуацій, що відбуваються в природі і суспільстві; використання різних джерел інформації			
2.1	Досліджую роль математики у повсякденному житті	Відкриваю математичні залежності в навколишньому світі й описую побачене, почуте, прочитане за допомогою математичних знаків	Відкриваю математичні залежності в навколишньому світі й описую побачене, почуте, прочитане за допомогою математичних знаків, використовуючи відповідну математичну мову для передавання інформації
2.2	Сприймаю і перетворюю інформацію (почуту, побачену, прочитану)	Перетворюю інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схему, таблицю, схематичний рисунок	Перетворюю інформацію (почуту, побачену, прочитану) різними способами (схема, таблиця, схематичний рисунок)
2.3	Сприймаю тексти математичного змісту, які ґрунтуються на життєвій ситуації, і виконую завдання, що з них випливають	Виконую прості завдання, описані в тексті математичного змісту	Виконую завдання, описані в тексті математичного змісту. Придумую короткі казки, оповідання з математичним змістом
3. Розроблення стратегії (плану) розв'язання різних проблемних завдань, використовуючи, зокрема, і засоби ІКТ			

3.1	Лічу об'єкти навколишнього світу	Лічу об'єкти навколишнього світу, порівнюю їх за однією або декількома ознаками	Лічу об'єкти навколишнього світу, класифікуючи і порівнюючи їх за однією або декількома ознаками
3.2	Вимірюю величини	Вимірюю себе, інших, предмети, що мене оточують, використовуючи підручні засоби та вимірювальні прилади	Визначаю спільну властивість об'єктів навколишнього світу й інтерпретую її як величину для вимірювання та порівнювання
3.3	Виконую обчислення	Здійснюю обчислення зручним для себе способом у побуті (зокрема під час гри) і в навчальних ситуаціях	Виконую обчислення, зокрема й беручи участь у математичних іграх, розвагах, запропонованих або створених особисто
3.4	Перевіряю достовірність припущення	Вказую приблизний результат і перевіряю його достовірність, виконуючи обчислення	Перевіряю достовірність результату різними можливими способами, обираю раціональний

4. Пізнання форм об'єктів та просторових відношень у навколишньому світі

4.1	Володію просторовою уявою, просторовими відношеннями	Описую або зображаю схематично розміщення, напрям і рух об'єктів, здебільшого по прямій	Проектую маршрути подорожей, походів, поїздок.
4.2	Розпізнаю геометричні фігури за їх істотними ознаками	Розпізнаю знайомі геометричні площинні (двовимірні) та об'ємні (тривимірні) фігури на предметах навколишнього	Розпізнаю знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації

		середовища і малюнках	
4.3	Конструюю	Конструюю площинні (двовимірні) та об'ємні (тривимірні) фігури з підручного матеріалу, створюю макети реальних та уявних об'єктів	Створюю різні конструкції, поєднуючи між собою площинні (двовимірні) та об'ємні (тривимірні) фігури

Природничча освітня галузь

Мета: формування ціннісних орієнтацій щодо цілісності й різноманітності природи, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки у довкіллі, формування наукового мислення.

Загальні цілі:

Учень/учениця:

- 1) набуває досвіду дослідження природи;
- 2) виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи;
- 3) усвідомлює цілісність природи і взаємозв'язок її об'єктів і явищ, відповідально діє у природі;
- 4) формує наукове, критичне, дивергентне мислення для розв'язування проблем природничого характеру.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ⁵	1–2 кл.	3–4 кл.
1. Дослідницькі			
1.1	Виявляю і формулюю дослідницькі проблеми	Обираю для дослідження такі проблеми довкілля, що мене цікавлять	Обираю в довкіллі або із запропонованих запитань такі проблеми, які можна розв'язати дослідницьким шляхом
1.2	Визначаю мету і висуваю гіпотези	Пропоную/ обираю із запропонованих доцільні для дослідження, здійсненні та безпечні дії з об'єктами довкілля. Передбачаю результати	Визначаю мету спостережень і дослідів. Припускаю можливі результати спостережень/ дослідів

⁵ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

		спостережень природних явищ і процесів	
1. 3	Планую дослідження	Пропоную/ обираю із запропонованих послідовність кроків у спостереженні/ експерименті	Визначаю послідовність кроків у спостереженні/ експерименті. Обираю необхідні умови дослідження
1. 4	Спостерігаю, експериментую, моделюю	Спостерігаю за обраними з цікавості природними явищами та об'єктами, досліджую їх	Спостерігаю за природними явищами та об'єктами, експериментую з обраними або запропонованими об'єктами
1. 5	Аналізую й обґрунтовую результати досліджень, формулюю висновки	Описую, що нового я дізнався, спостерігаючи та експериментуючи	Знаходжу зв'язки між об'єктами і явищами природи. Роблю висновки із спостережень та дослідів разом з учителем/ учителькою або самостійно
2. Інформаційні			
2. 1	Працюю з різними джерелами для пошуку інформації	Знаходжу та пропоную іншим інформацію, що мене зацікавила, зокрема і про природу	Цікавлюся дослідженнями природних об'єктів і явищ, технічними пристроями і винаходами
2. 2	Інтерпретую інформацію в різних формах	Зображаю інформацію про довкілля (почуту або побачену) у вигляді малюнка, таблиці та ін.	Представляю інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації

2. 3	Рефлексую над дослідницькою діяльністю	Радію пізнанню нового; розуміючи, що помилки – невід’ємна частина пізнання	Аналізую помилки, які виникають під час дослідження, змінною умови чи послідовність кроків
---------	--	--	--

3. Уміння для сталого розвитку

3. 1	Виявляю взаємо-зв’язки у природі та зважаю на них	Виявляю та описую очевидні зв’язки у природі; пояснюю, чому необхідно їх враховувати	Дію в природі з урахуванням взаємозв’язків між об’єктами живої і неживої природи
3. 2	Дію в довкіллі, розуміючи наслідки власної поведінки	Відповідально дію в довкіллі, дбаю про його чистоту, доглядаю за рослинами і тваринами	Встановлюю взаємозалежність між діяльністю людини і станом довкілля, складаю, обґрунтовую і дотримуюся правил поведінки в довкіллі
3. 3	Використовую наукові надбання для вирішення проблем	Наводжу приклади використання винаходів людства в побуті	Пояснюю значущість і наводжу приклади використання винаходів людства для вирішення проблем у життєвих ситуаціях

4. Навчально-пізнавальні

4. 1	Співвідношу нові факти з попереднім досвідом, ідентифікую проблему	Вирізняю поняття, об’єкти, пов’язані з довкіллям. Знаходжу спільні і відмінні ознаки об’єктів	Пояснюю важливість того, що я вивчаю, для власного життя, розрізняю в ньому головне і другорядне
4. 2	Критично оцінюю проблему	Розмірковую, чи все, про що я дізнався/ дізналася, істинне	Аналізую новий досвід, визначаю відоме та невідоме, подібне і

			відмінне; намагаюся аналізувати проблему з різних перспектив
4.3	Групу і класифікую об'єкти довкілля	Групу об'єкти довкілля за однією або кількома ознаками	Класифікую об'єкти довкілля за кількома ознаками
4.4	Використовую різні способи та генерую нові ідеї для розв'язання проблеми	Вирішую проблеми власним або одним із запропонованих способів	Вирішую проблеми самостійно обраним способом

Технологічна освітня галузь

Мета: формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Загальні цілі:

Учень/учениця

- 1) створює виріб від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- 2) дбає про свій побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його/її оточує;
- 3) ефективно використовує природні матеріали, турбуючись про навколишнє середовище;
- 4) практикує і творчо застосовує традиційні й сучасні ремесла.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ^б	1–2 кл.	3–4 кл.
1. Створення виробу			
1.1	Планую виготовлення виробу	Самостійно чи з допомогою дорослих планую власну діяльність, прогноую остаточний результат	Задумую об'єкт праці та прогноую результат власної діяльності. Самостійно планую послідовність технологічних операцій
1.2	Читаю і розробляю графічні зображення	Аналізую зображення схем із допомогою дорослих та керуюся ними у процесі роботи	Читаю та розумію графічні зображення схем. Виконую прості геометричні побудови
1.3	Добираю матеріали і	Добираю конструкційні матеріали для виконання	Самостійно добираю матеріали для

^б Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

	технології	практичної роботи	виготовлення виробу
1.4	Моделюю, конструюю та виготовляю виріб	Моделюю, конструюю виріб із готових елементів із допомогою дорослих. Виготовляю та оздоблюю виріб із допомогою дорослих	Моделюю, конструюю, виготовляю та оздоблюю виріб знайомими мені технологіями
1.5	Оцінюю та представляю результати власної чи колективної діяльності	Представляю результати власної діяльності з допомогою дорослих	Представляю одержаний результат власної діяльності та оцінюю його
2. Турбота про себе та інших			
2.1	Дотримуюся безпеки під час виконання виробу	Дотримуюся безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань	Дотримуюся безпечних прийомів праці, плануючи власні дії під час використання інструментів та пристосувань
2.2	Розв'язую практичні завдання у власному побуті	Виконую найпростіші дії. Організую робоче місце з допомогою дорослих	Безпечно використовую найпростіші прилади у власному побуті. Самостійно організую робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань
2.3	Організую власну життєдіяльність	Разом із дорослими планую та реалізую найпростіші трудові дії	Планую та реалізую трудові дії у власному побуті

3. Використання природних матеріалів			
3.1	Розраховую витрати	З допомогою дорослих розраховую приблизну кількість матеріалів для виконання простого завдання	Спільно з дорослими або самостійно розраховую приблизну кількість ресурсів для виготовлення виробу
3.2	Ощадно використовую ресурси	Під час виготовлення виробів виявляю обмеженість ресурсів і пояснюю потребу їх ощадного використання. Сортиую побутові відходи з допомогою дорослих	Економно використовую матеріали. Сортиую побутові відходи, дотримуючись відповідних правил
4. Творче застосування традиційних і сучасних ремесел			
4.1	Виконую технологічні операції	Виконую прості технологічні операції з допомогою дорослих або самостійно. Самостійно чи з допомогою дорослих виготовляю виріб	Самостійно виконую прості технологічні операції. Самостійно виготовляю виріб
4.2	Застосовую народні ремесла під час створення виробу	Спостерігаю за процесом виготовлення виробу народними майстрами. Створюю та оздоблюю виріб за допомогою дорослих чи самостійно за зразком або власним задумом, застосовуючи технології традиційних ремесел	Самостійно створюю та оздоблюю виріб, застосовуючи технології традиційних ремесел

--	--	--	--

Інформатична освітня галузь

Мета: формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та етична діяльність в інформаційному суспільстві.

Загальні цілі:

Учень/учениця

- 1) знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- 2) створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/ проблем, творчого самовираження, індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них;
- 3) усвідомлено і вміло використовує інформаційні й комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові;
- 4) усвідомлює наслідки використання ІТ для себе, суспільства, довкілля та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ⁷	1–2 кл.	3–4 кл.
1. Знаходження, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем			
1.1	Досліджую інформаційний світ навколо	Класифікую інформацію за видами та способом отримання різними	Спостерігаю і пояснюю основні інформаційні процеси у близькому для

⁷ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

	себе	органами чуття	себе середовищі (дім, школа, вулиця)
1.2	Знаходжу, подаю, перетворюю, аналізую та зберігаю дані різних типів	Розрізняю та фіксую дані, аналізую та впорядковую прості послідовності	Знаходжу інформацію, зберігаю дані на цифрових носіях, перетворюю інформацію з однієї форми в іншу за допомогою поданих шаблонів, порівнюю різні способи представлення інформації, аналізую та впорядковую послідовності
1.3	Добираю об'єкти для створення моделей	Визначаю об'єкти, їх властивості та значення властивостей за підтримки вчителя/вчительки. Розрізняю моделі та їх відповідники у реальному світі, створюю прості моделі	Класифікую об'єкти за їх властивостями, зіставляю ознаки моделей реального і цифрового світу, аналізую вплив подій на властивості, досліджую об'єкти за допомогою створених моделей
1.4	Критично оцінюю інформацію з різних джерел	Розрізняю правдиві та неправдиві твердження, здобуті з різних джерел	Висловлюю припущення про достовірність інформації, отриманої з цифрових джерел, розрізняю факти і судження
2. Створення інформаційних продуктів та програм для ефективного розв'язання проблем, творчого самовираження			
2.1	Розробляю та реалізую алгоритми	Створюю план дій, знаходжу приклади повторення та виконання дій за умовами у повсякденній	Складаю алгоритми (зокрема для власної чи групової діяльності) із послідовних дій, умов, повторень, зокрема для

		діяльності, близькому для мене середовищі	обробки подій
2.2	Створюю та налагоджую програмні проекти	Складаю простий план із точних та однозначних вказівок дій для виконавців, виявляю в ньому помилки, оцінюю відповідність очікуваному результату	Створюю за планом або алгоритмом прості програми та налагоджую їх; прогноую та формулюю очікуваний результат створеної програми
2.3	Розробляю модульні проекти	Складаю ціле із запропонованих частин, пояснюю, як заміна окремих частин приводить до іншого цілого	Розбиваю задачі на прості, які реалізуються окремими інструкціями чи послідовністю інструкцій і навпаки (компоную)
2.4	Опрацьовую та створюю інформаційні продукти з використанням даних різних типів	Використовую готові та створюю прості інформаційні продукти (текст, зображення, звуки) для отримання, передавання інформації або представлення власних ідей, результатів діяльності	Створюю інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/ або результатів діяльності
2.5	Співпрацюю в команді для створення інформаційного продукту	Самостійно та відповідально виконую окреслені завдання; працюю в команді з іншими для досягнення спільної мети	Регулюю та пояснюю власний внесок у спільний результат роботи команди, коментую успішні та невдалі кроки у процесі роботи
<p>3. Використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач</p>			

3.1	Використовую широкий спектр цифрових пристроїв	Використовую цифрові пристрої у близькому мені середовищі (дім, школа, вулиця) та пояснюю їх призначення	Обираю цифрове середовище, пристрої, засоби для вирішення життєвої задачі/ проблеми, пояснюю свій вибір
3.2	Організую власне інформаційне середовище	Організую власне робоче місце з допомогою дорослих; розпізнаю та описую прості проблеми та збої, які виникають у роботі, звертаюся за допомогою та підтримкою	Налаштовую для власних потреб відповідне програмне середовище; визначаю за допомогою правильної термінології збої у роботі доступних цифрових пристроїв, усуваю прості несправності
3.3	Спілкуюся, навчаюся та співпрацюю в мережах	Використовую цифрові пристрої, технології та мережі для доступу до інформації та спілкування	Співпрацюю та спілкуюся в захищених мережах для обміну думками, виконання спільних завдань, пошуку інформації та навчання
4. Усвідомлення наслідків використання ІТ для себе, суспільства, довкілля та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії			
4.1	Відповідально використовую ІТ у повсякденному житті, захищаю себе та свій інформаційний простір	Дотримуюся правил безпечної роботи; захищаю свій інформаційний простір; розповідаю про проблеми батькам, учителям/ учительці	Відповідально використовую технології для власної безпеки, регулюю власний час роботи з цифровими пристроями, обговорюю різні наслідки використання ІТ у близькому для мене середовищі (школа, вулиця, дім тощо)

4.2	Дотримуюся норм соціальної, міжкультурної та міжособистісної взаємодії	Зважаю на технічні можливості цифрових пристроїв для спілкування (безпосередньо та в мережі), зокрема з людьми з особливими потребами та іншої культури, поважаю приватність повідомлень	Добираю належні засоби для спілкування з іншими людьми, зокрема з людьми з особливими потребами та іншої культури – безпосередньо та через Інтернет; беру до уваги власний цифровий слід, який залишаю он-лайн. Рекомендую цікаві та безпечні сайти своїм друзям
4.3	Дотримуюся норм правової взаємодії	Не списую і не даю списувати. Дотримуюся правил використання чужих творів	Відвідную тільки корисні для мене сайти, зазначаю авторство власних робіт, виявляю повагу до авторства в учнівській творчості

Соціальна і здоров'язбережна освітня галузь

Мета: розвиток самозарадності учня/учениці через особисту ідентифікацію, активну громадянську позицію, підприємливість, застосування моделі здорової поведінки, відстоювання інтересів особистого, сімейного і суспільного здоров'я, безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Загальні цілі:

Учень/учениця

- 1) дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту власного і тих, хто його/її оточує;
- 2) обмірковує альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту та безпеки власного та інших;
- 3) робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує й оцінює наслідки та ризики;
- 4) виявляє підприємливість та діє етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Очікувані результати			
	Уміння ⁸	1-2 кл.	3.4кл.
1. Турбота про особисте здоров'я, безпеку та добробут			
1.1	Дію відповідально	Розрізняю свої вчинки та вчинки друзів з позиції користі чи шкоди для життя, здоров'я та добробуту	Аналізую поведінку власну та людей, які мене оточують, з позиції користі чи шкоди для життя, здоров'я та добробуту
1.2	Відстоюю інтереси власні та інших людей	Протидію виявам тиску, неповаги та приниження щодо мене	Протидію виявам тиску, неповаги та приниження щодо інших людей

⁸ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

1. 3	Надаю допомогу	Розрізняю потребу свою та інших у допомозі і можливості її отримати	Визначаю, до кого і як звернутися за допомогою; описую приклади такої діяльності
1. 4	Поводжу себе етично	Розпізнаю здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відвагу, відданість) та демонструю її	Описую важливість сумлінності, справедливості, чесності, відповідальності, мужності, відданості та інших етичних цінностей для практикування здорової і безпечної поведінки
2. Ухвалення рішень щодо здоров'я, безпеки та добробуту			
2. 1	Розпізнаю небезпечні ситуації	Розпізнаю та описую небезпеку вдома або у школі	Пояснюю, що робити в ситуаціях небезпеки вдома, у школі, на вулиці
2. 2	Прогнозую наслідки	Пояснюю, що кожна дія (рішення) має наслідки	Прогнозую можливі наслідки своїх рішень для себе та інших
2. 3	Ухвалюю рішення	Ухвалюю рішення щодо простих побутових ситуацій з користю для здоров'я і безпеки	Ухвалюю рішення з користю для здоров'я, безпеки щодо ситуацій свого повсякденного життя (вдома, у школі, на вулиці)
2. 4	Поводжу себе безпечно	Пояснюю, від чого залежить безпека вдома, на	Поводжуся безпечно, з огляду на себе та інших –

		вулиці, у школі	удома, у школі, на вулиці, у громадських місцях
3. Аналіз наслідків і ризиків діяльності для здоров'я, безпеки та добробуту			
3. 1	Обмірковую альтернативи	Визначаю здорові та шкідливі звички	Обмірковую альтернативні рішення, наскільки вони відповідають здоровим чи шкідливим звичкам
3. 2	Приймаю зміни	Спостерігаю за змінами, що відбуваються зі мною	Відзначаю зміни залежно від виду діяльності, способу життя, настрою
3. 3	Аналізую впливи	Визначаю позитивні і негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки	Аналізую позитивні і негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки
3. 4	Здійснюю вибір та отримую задоволення	Розпізнаю, що приносить задоволення та користь для здоров'я, безпеки й добробуту	Обираю діяльність, яка приносить задоволення та користь мені і моїм близьким
4. Підприємливі та моральні якості у поведінці свідомого споживача для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту			
4. 1	Вчуся вчитися	Упорядковую власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов	Планую та організую власне навчання, чергуючи його з відпочинком
4. 2	Знаходжу і перевіряю інформацію	Ідентифікую знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки	Вирізняю інформацію, яка викликає в мене сумніви. Знаходжу

			додаткову інформацію, яка спростовує або підтверджує мої сумніви
4. 3	Дію ефективно і самостійно	Вирізняю потреби свої та інших. Пояснюю, від кого та від чого залежить задоволення моїх потреб	Розрізняю необхідні та надмірні потреби
4. 4	Застосовую міжособистісні і навички спілкування	Уважно слухаю, запитую про потреби інших та висловлююся так, щоб не образити іншого	Спілкуюся для розв'язання конфліктів
4. 5	Виявляю культуру споживання	Визнаю важливість помірності у споживанні послуг та продукції	Ощадно використовую гроші, ресурси
4. 6	Планую майбутнє	Уявляю свою мету і розповідаю про те, як її досягти	Прогнозую ризики для здоров'я, пояснюю, як їх можна уникнути

Фізкультурна освітня галузь

Мета: формування в учня/учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму дитини, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Загальні цілі:

Учень/учениця

- 1) регулярно практикує фізкультурну діяльність; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях;
- 2) добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості;
- 3) керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ⁹	1-2 кл.	3-4 кл.
1. Рухова активність			
1.1	Виконую життєво необхідні рухові дії	Вправляюся в пересуванні (наприклад, ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання), виконую вправи з предметами та без них	Вправляюся в пересуванні (наприклад, ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання), з предметами та без предметів, оцінюю власне виконання рухових дій та виконання вправ іншими

⁹ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

1. 2	Моделюю рухову діяльність	Розпізнаю, добираю та виконую фізичні вправи для ранкової гігієнічної гімнастики. Розпізнаю, добираю та виконую фізичні вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей	Розпізнаю, добираю та виконую фізичні вправи для ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки та фізкультурної паузи. Добираю відповідний інвентар для кожного виду спорту, розрізняю та виконую вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей
1. 3	Виконую фізичні вправи під час ігрової та змагальної діяльності	Виконую рухові дії під час рухливих ігор під керівництвом учителя/ учительки	Виконую рухові дії у рухливих іграх під час занять у школі та на дозвіллі
2. Самооцінювання та самоконтроль стану здоров'я			
2. 1	Контролюю свій фізичний стан	Контролюю своє самопочуття за підтримки дорослих у школі і поза межами школи	Володію елементами самоконтролю у процесі виконання фізичних вправ
2. 2	Аналізую та оцінюю вплив фізичного навантаження на стан здоров'я	Пояснюю значення фізичних вправ для здоров'я людини	Аналізую вплив позитивних та негативних чинників на стан здоров'я людини. Оцінюю своє самопочуття за частотою серцевих скорочень та частотою дихання

2. 3	Добираю фізичні вправи для розвитку фізичних якостей та зміцнення здоров'я	Обираю з допомогою вчителя/вчительки та виконую вправи/ ігри й елементи різних видів спорту для розвитку фізичних якостей	Регулюю інтенсивність навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) відповідно до окреслених завдань
3. Соціальні вміння та безпечна поведінка			
3. 1	Виконую різні соціальні ролі	Виконую різні ролі під час рухливих ігор, забав, обрядів та інших форм рухової діяльності	Ефективно взаємодію з однолітками для досягнення спільних командних цілей під час рухової діяльності
3. 2	Дотримуюся безпечної поведінки	Дотримуюся правил безпеки особисто та під час спільної з друзями рухової діяльності	Дотримуюся правил безпеки під час рухової діяльності в школі та поза її межами, пояснюю значення цих правил та їхні наслідки
3. 3	Дотримуюся етичних норм у руховій діяльності	Дотримуюся правил чесної гри під час рухової діяльності, маю за приклад етичну поведінку спортсменів. Намагаюся не розчаровуватися із програшу	Дотримуюся правил чесної гри під час рухової діяльності. Прагну виграти, не розчаровуюся з програшу. Гідно сприймаю гідно поразку

Громадянська та історична освітня галузь

Мета: формування в учня/ учениці власної ідентичності та готовності до змін через вироблення поваги до інших, толерантного ставлення до культурного різноманіття і розбіжності суджень, набуття досвіду взаємодії та співпраці, через обмірковування прийнятих у класі, школі і місцевій громаді соціальних норм, активну участь у житті цих спільнот та усвідомлення відповідальності за свої вчинки.

Загальні цілі:

Учень / учениця

- 1) встановлює зв'язки між подіями, артефактами та діяльністю людей у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій);
- 2) орієнтується у знайомому соціальному просторі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього/ неї;
- 3) знаходить та опрацьовує джерела потрібної йому/ їй соціальної (історичної) інформації, передає викликані нею враження і думки;
- 4) синтезує інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне;
- 5) представляє аргументовані судження про відомі йому/ їй факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя;
- 6) поважає права і гідність інших, виявляє користь різноманіття;
- 7) визначає соціально-культурну належність своєї родини і власну, мирно взаємодіє з іншими;
- 8) є активним/активною в житті свого класу, школи та громади, співпрацює з однолітками для вирішення проблем спільноти.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ¹⁰	1-2 кл.	3-4 кл.
1. Орієнтація в історичному часі			
1.	Орієнтуюся в	Встановлюю	Визначаю послідовність

¹⁰ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів).

1	історичному часі	послідовність важливих для мене подій (раніше/ пізніше, до/ після, давно/ недавно). Пояснюю, як і чому люди визначають час	подій. Співвідношу одиниці вимірювання часу
1. 2	Розкриваю тривалість і варіативність подій в часі	Описую послідовність етапів розвитку людини. Намагаюся пояснити, як події пов'язані між собою	Встановлюю кількість поколінь у своїй родині, розкриваю зв'язки між моїм та попередніми поколіннями
1. 3	Виявляю і прогноую суспільні (історичні) зміни	Розрізняю теперішнє, минуле і майбутнє (було – є – буде)	Пояснюю, яку культурно-історичну спадщину я маю. Виокремлюю важливі для себе і громадян України події, обмірковую, як вони вплинули на моє життя

2. Орієнтація в соціальному просторі

2.1	Орієнтуюся в соціально-історичному просторі	Орієнтуюся у близькому до свого місця проживання й освоєному людьми просторі	Розпізнаю відомі мені об'єкти соціального простору, планую прогулянку/ подорож/ екскурсію до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України
2.2	Виявляю взаємодію природного і соціального середовищ	Показую, як природа дає людям засоби до існування. Описую зміни, які я спостерігаю у знайомому мені просторі, пов'язані з людською діяльністю	Пояснюю цінність природи для життя та роль людської діяльності в освоєнні довкілля
2.3	Створюю разом з	Досліджую об'єкти громадського простору в	Розрізняю приватний і громадський простір.

	іншими громадський простір	моїй місцевості. Дотримуюся правил поведінки під час гри, прогулянок і відпочинку	Протидію (залучаючи дорослих) порушенням правил поведінки в публічних місцях
--	----------------------------	--	--

3. Пошук та критичний аналіз соціальної (історичної) інформації

3.1	Добираю джерела історичної та суспільно значущої інформації	Пояснюю, де я можу знайти потрібну інформацію. Виявляю основний зміст джерела інформації. Розпитую старших людей про минуле	Знаходжу потрібну інформацію про минуле і сучасне. Добираю джерело інформації відповідно до своїх потреб і зацікавлень
3.2	Аналізую соціальну (історичну) інформацію	Виділяю в джерелі інформацію про відому мені особу/ подію. Запитую про те, що мене зацікавило. Знаходжу відповіді на запитання	Вирізняю в тексті окремі події, персонажі, поняття. Формую зрозумілі запитання, щоб дізнатися про людей, минулі й теперішні події
3.3	Оцінюю достовірність соціальної (історичної) інформації	Розумію, що якась інформація є правдивою, а інша – вигаданою. З допомогою дорослих обговорюю зміст і спосіб подання інформації, висловлюю ставлення до неї	Вирізняю факти, які викликають у мене сумніви. Знаходжу інформацію, яка спростовує або підтверджує мої сумніви. Пояснюю наслідки поширення неправдивої інформації

4. Синтез соціальної (історичної) інформації

4.1	Систематизую та узагальнюю різноманітну	Виокремлюю незрозумілі мені слова і з допомогою дорослих встановлюю їх	Збираю інформацію на тему, яка мене цікавить. Визначаю важливі і
-----	---	--	---

	соціальну (історичну) інформацію	зміст. Придумую назву твору, що відображає його зміст	менш важливі відомості та обґрунтовую це. Порівнюю події, вчинки осіб
4.2	Інтерпретую соціальні (історичні) факти	Розповідаю про себе та інших (на основі спостережень, текстів)	Виражаю різними способами уявлення про визначні постаті, пам'ятки культури, відомі історичні події
5. Оцінювання соціальної (історичної) інформації			
5.1	Формую та представляю судження, добираючи аргументи	Висловлюю свої вподобання. Виокремлюю фрази та/ або дії, які мене вразили. Обмірковую вплив моїх слів та/ або дій на думку інших	Формую власну думку щодо вчинку, події, пам'ятки культури. Добраю прості докази.. Дотримуюся послідовності викладу
6. Дотримання і захист прав людини			
6.1	Формую себе як особистість (у повазі до людської гідності)	Описую себе, свій характер, захоплення, що мене вирізняє від інших	Визначаю свої найкращі риси характеру, моральні якості. Розповідаю про свої плани на майбутнє та пояснюю, як їх можна реалізувати
6.2	Захищаю права людини	Пояснюю, що я можу і маю робити у сім'ї, серед однолітків, у школі. Дотримуюся правил поведінки, що засвідчують мою повагу до інших. Звертаюся за допомогою до старших у випадках,	Не порушую прав інших дітей, виявляю та засуджую такі вчинки. Пояснюю, до кого можна звернутися, коли ображають і/ або принижують мене чи інших, відповідно дію в

		коли мене або когось ображають	таких ситуаціях
6.3	Протидію і запобігаю виявам дискримінації та нерівного ставлення	Розпізнаю вчинки і слова, які можуть підтримати або образити. Поважаю різноманітність, справедливо ставлюся до інших	Спілкуюся, враховуючи особливості інших людей. Пояснюю, чому потрібно діяти справедливо

7. Взаємодія у спільноті

7.1	Ідентифікую себе зі спільнотами	Збираю інформацію та розповідаю про свою родину, однокласників. Пояснюю, що означає бути членом родини, учнем. Долучаюся до родинних традицій, пояснюю їхнє значення для себе	Досліджую своє походження, родовід, визначаю свою роль у школі, громаді, державі. Досліджую, які традиції і свята шанують у моїй родині, у родинах моїх друзів та однокласників, ставлюся з повагою до цих традицій і свят
7.2	Співпрацюю	Знайомлюся з однолітками. Уважно слухаю інших та висловлюю свою думку. Надаю допомогу, коли просять, та звертаюся по неї, коли потребую	Виявляю свої почуття до людей, не ображаючи та не принижуючи їх, стримано пояснюю свою думку. Співпрацюю з однокласниками для досягнення спільних цілей

8. Демократичне громадянство

8.1	Роблю відповідальний вибір	Домовляюся з однокласниками про доброчесні правила взаємодії, дотримуюся досягнутих	Створюю разом з однокласниками та використовую правила та процедури вирішення питань, які стосуються
-----	----------------------------	---	--

		домовленостей, пояснюю, чому це важливо	життя класу. Пояснюю, як мій вибір та мої дії можуть вплинути на інших людей
8.2	Беру участь у вирішенні проблем спільнот	Розповідаю про проблеми, з якими стикаються моя родина, клас, обираю варіанти їх розв'язання. Долучаюся до корисних справ у родині, класі, школі	Аналізую проблеми класу, школи, громади та пропоную варіанти їх вирішення. Долучаюся до справ, корисних для класу, школи, громади
8.3	Осмислюю громадсько-політичне життя	Виявляю зв'язки між людьми, які мене оточують	З'ясовую, як і хто впливає на події довкола мене, що викликає довіру людей один до одного

Мистецька освітня галузь

Мета: розвиток емоційно-почуттєвої сфери, формування системи цінностей (духовних, культурних, національних, естетичних) у процесі пізнання та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Загальні цілі:

Учень / учениця

- 1) виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та синтетичні види мистецтва;
- 2) пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи досвіду емоційних переживань, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва;
- 3) пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Загальні очікувані результати			
	Уміння ¹¹	1-2 кл.	3-4 кл.
1. Художня творчість			
1.1	Створюю художній образ	Творю відомими мені засобами мистецтва	Творю, обираючи різні засоби художньої виразності
1.2	Імпровізую	Обираю та використовую доступні засоби та способи для творчості	Обираю та поєдную засоби виразності різних видів мистецтва для творення художніх образів

¹¹ Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів). У державних стандартах базової і повної середньої освіти буде описано подальший поступ учнів за цими вміннями.

1. 3	Естетично перетворюю довкілля (самостійно та спільно з іншими)	Спостерігаю за довкіллям, намагаюся прикрасити місце, де навчаюся, живу. Беру участь у колективних творчих проектах	Пояснюю художній задум і реалізую його. Беру участь у колективних творчих проектах, виконую різні ролі у творчому процесі
2. Пізнання, інтерпретація та оцінювання			
2. 1	Пізнаю, інтерпретую мистецтво	Сприймаю твори різних видів мистецтва, визначаю засоби художньої виразності	Сприймаю твори різних видів мистецтва, зосереджуюся на деталях; добираю для їхнього опису відповідні засоби
2. 2	Оцінюю мистецтво	Пояснюю, що мені подобається у творі, а що – ні, намагаюся його оцінити	Виявляю своє враження від твору мистецтва, обговорюю його з друзями
3. Самопізнання			
3. 1	Оцінюю власну творчість із позиції свободи	Пояснюю, наскільки вдалося втілити свій задум	Оцінюю власну творчість за попередньо поданими орієнтирами. Відстоюю свою позицію, розуміючи, що маю право на самовираження
3. 2	Представляю власні досягнення	Демонструю свої мистецькі вміння іншим, пояснюю, що я створив/ -ла	Демонструючи власні досягнення, пояснюю свій задум, захищаю думку
3. 3	Регулюю свій емоційний стан засобами мистецтва	Вирізняю твори і види художньо-творчої діяльності, які мені подобаються. Ділюся емоціями від сприймання мистецьких творів.	Пояснюю власні емоції від сприймання мистецьких творів, добираю твори і види художньо-творчої діяльності відповідно до свого настрою.

		Творю для задоволення	Пояснюю, від чого одержую насолоду у своїй творчості
--	--	-----------------------	--

Змістові лінії та конкретні очікувані результати

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова і література, мови і літератури національних меншин)

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Взаємодіємо усно	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з увагою <i>сприймає</i> усні репліки й доречно <i>реагує</i> на усну інформацію в діалозі [2 МОВ 1.1-1]; - <i>сприймає</i> монологічне висловлення й <i>використовує</i> усну інформацію з конкретною метою [2 МОВ 1.1-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вирізняє</i> різні ситуації спілкування [4 МОВ 1.1-1]; - з увагою <i>сприймає</i> усні репліки діалогу, <i>перепитує</i>, <i>уточнює</i> з огляду на ситуацію спілкування [4 МОВ 1.1-2]; - <i>сприймає</i> монологічне висловлення з конкретною метою (наприклад: обговорює усне повідомлення в парі або групі для пошуку додаткових аргументів або спростування наведених) [4 МОВ 1.1-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ставить запитання</i> до усного повідомлення й <i>відповідає</i> на запитання [2 МОВ 1.2-1]; - <i>використовує</i> фактичний зміст (хто?, що?, де?, коли?) для обговорення усної інформації [2 МОВ 1.2-2]; - <i>добирає</i> заголовки до прослуханого тексту [2 МОВ 1.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>перепарафразує</i> репліки в діалозі [4 МОВ 1.2-1]; - <i>передає</i> зміст усного повідомлення (послідовність подій у розповіді; перелік ознак в описі; наведені аргументи в міркуванні) [4 МОВ 1.2-2]; - <i>добирає</i> заголовки до частин прослуханого тексту; - <i>переказує</i> текст творчо (зміна оповідача в тексті-розповіді; зміна послідовності переліку наведення ознак в тексті-описі; зміна послідовності аргументів у тексті-

	міркуванні) [4 МОВ 1.2-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про те, що зацікавило в усному повідомленні [2 МОВ 1.3-1]; - <i>пояснює</i> на основі власного досвіду, що вплинуло на вибір усної інформації [2 МОВ 1.3-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сприймає</i> усний текст і <i>відбирає</i> інформацію для створення власного висловлення з конкретною метою (усне оголошення, усний відгук, усний стислий переказ) [4 МОВ 1.3-1]; - <i>прогнозує</i>, як відібрану інформацію можна використати корисно [4 МОВ 1.3-2]; - <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію [4 МОВ 1.3-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> ключові слова, фрази в усному повідомленні [2 МОВ 1.4-1]; - <i>виділяє</i> ключові слова, фрази у власному мовленні голосом [2 МОВ 1.4-2]; - <i>аргументує</i>, чому якась інформація зацікавила, <i>обговорює</i> її з іншими [2 МОВ 1.4-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> тему усного повідомлення [4 МОВ 1.4-1]; - <i>визначає</i> головну думку тексту [4 МОВ 1.4-2]; - <i>зіставляє</i> тему і головну думку усного повідомлення з власними спостереженнями, поведінкою, досвідом [4 МОВ 1.4-3]; - <i>пояснює</i> можливий вплив висловлення на слухача [4 МОВ 1.4-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> думку про почуте (що подобається, а що – ні) [2 МОВ 1.5-1]; - <i>обґрунтовує</i> свої вподобання [2 МОВ 1.5-2]; - <i>досліджує</i>, як сприйняття тексту 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> своє ставлення до усного повідомлення (наприклад, бажання спростувати або шукати додаткові аргументи на захист) [4 МОВ 1.5-1]; - <i>обґрунтовує</i> своє ставлення до усного повідомлення, наводячи приклади з

<p>залежить від способу його презентації (логічний наголос, темп, міміка, жест) і враховує це у своєму мовленні [2 МОВ 1.5-3]</p>	<p>власного досвіду, а також спираючись на набуті знання [4 МОВ 1.5-2]; - визначає позицію мовця, аргументовано погоджується з нею або заперечує її [4 МОВ 1.5-3]</p>
<p>Учень / учениця: - вступає в діалог, підтримує й ініціює діалог на теми, які викликають зацікавлення [2 МОВ 1.6-1]; - спостерігає за діалогом, де висловлюються різні погляди на предмет обговорення, робить висновки про важливість уважного ставлення до інших та потребу подивитися на річ по-різному [2 МОВ 1.6-2]; - розповідає про те, що його / її вразило, схвилювало; переповідає події із власного життя [2 МОВ 1.6-3]; - підтримує аргументами власні думки або спростовує їх [2 МОВ 1.6-4]</p>	<p>Учень / учениця: - вступає і підтримує навчальний діалог на теми, пов'язані з важливими для дитини життєвими ситуаціями [4 МОВ 1.6-1]; - наводить аргументи на захист різних поглядів, висловлених під час дискусії стосовно одного предмета обговорення [4 МОВ 1.6-2]; - аргументує свою думку прикладами з власного досвіду та здобутими знаннями [4 МОВ 1.6-3]; - висловлює доброзичливо своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє) [4 МОВ 1.6-4]</p>
<p>Учень / учениця: - уживає відповідну до ситуації спілкування лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) [2 МОВ 1.7-1]; - розпізнає емоції співрозмовника і враховує їх вплив на процес спілкування [2 МОВ 1.7-2]; - використовує голос і мову тіла (міміку, жести, рухи) для імпровізованого відтворення казок, байок тощо [2 МОВ 1.7-3]</p>	<p>Учень / учениця: - враховує наявність варіантів та обирає словесні й несловесні засоби спілкування, які найбільше відповідають меті та умовам спілкування [4 МОВ 1.7-1]; - робить висновок про узгодженість або неузгодженість словесних і несловесних засобів спілкування в поведінці співрозмовника [4 МОВ 1.7-2]; - використовує різні форми унаочнення (малюнки, схеми, таблиці) для</p>

	супроводу своїх поглядів під час їх презентації, щоб привернути увагу слухачів [4 МОВ 1.7-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ділиться своїми почуттями та емоціями від прослуханого та побаченого [2 МОВ 1.8-1]; - дотримується норм спілкування з людьми різного віку, використовує ввічливі слова [2 МОВ 1.8-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описує свої емоції та емоції співрозмовника, коли пропонує для читання або перегляду книгу, фільм, гру тощо [4 МОВ 1.8-1]; - доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету [4 МОВ 1.8-2]
Читаємо	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обирає тексти (книжки) для читання, може пояснити свій вибір [2 МОВ 2.1-1]; - описує книжки, які подобаються [2 МОВ 2.1-2]; - вибирає тексти на запропоновану тему [2 МОВ 2.1-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає мету читання й обирає відповідно до неї тексти (книжки) (для задоволення, розваги, знаходження потрібної інформації) [4 МОВ 2.1-1]; - пояснює, чи обрані тексти допомогли досягнути мети читання [4 МОВ 2.1-2]; - вибирає необхідну інформацію з різних джерел: шукає її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті [4 МОВ 2.1-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує орієнтовний зміст тексту за заголовком (ілюстраціями) [2 МОВ 2.2-1]; - читає вголос або подумки різні тексти (вірші, народні і літературні казки, оповідання, графічні та інформаційні тексти) залежно від мети читання [2 МОВ 2.2-2]; - ставить запитання за змістом тексту для уточнення свого розуміння [2 МОВ 2.2-3]; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, опорних слів, ілюстрацій, невербальної інформації (таблиці, схеми, рисунки тощо) [4 МОВ 2.2-1]; - формулює запитання, відповіді на які треба знайти у прогнозованому змісті тексту [4 МОВ 2.2-2]; - читає виразно вголос або подумки різні тексти (вірші, народні й літературні казки, оповідання, графічні

<ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i>, про що текст, <i>відповідає</i> на запитання за змістом прочитаного [2 МОВ 2.2-4]; - <i>знаходить</i> у тексті незнайомі слова, <i>робить спроби пояснити</i> їх значення, виходячи з контексту [2 МОВ 2.2-5]; - <i>добирає</i> потрібну інформацію з графічного тексту (рисунок, таблиці, схеми) [2 МОВ 2.2-6]; - <i>досліджує</i> особливості казки, вірша, оповідання, загадки, скоромовки, забавлянки тощо [2 МОВ 2.2-7] 	<p>та інформаційні тексти) залежно від мети читання [4 МОВ 2.2-3];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> (докладно, стисло або вибірково), про що йдеться в тексті [4 МОВ 2.2-4]; - <i>ставить запитання</i> різної спрямованості: до змісту твору, до автора, до себе [4 МОВ 2.2-5]; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання у прямій чи іншій формі [4 МОВ 2.2-6]; - <i>відтворює</i> фактичну, очевидну інформацію з тексту [4 МОВ 2.2-7]; - <i>вибирає і впорядковує</i> потрібну інформацію з графічного тексту (рисунок, таблиці, схеми) [4 МОВ 2.2-8]; - <i>встановлює</i> послідовність дій персонажів художніх творів [4 МОВ 2.2-9]; - <i>зіставляє</i> прочитане з власним життєвим досвідом [4 МОВ 2.2-10]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про свої враження (почуття та емоції) від змісту прочитаного художнього тексту [2 МОВ 2.3-1]; - <i>зіставляє</i> пережиті під час читання почуття та емоції з власним емоційно-чуттєвим досвідом [2 МОВ 2.3-2] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору, <i>наводить приклади</i> вчинків персонажів, які викликали відповідні емоції [4 МОВ 2.3-1]; - <i>аналізує</i> емоційний стан персонажів, <i>пояснює</i> причини відповідних переживань персонажів [4 МОВ 2.3-2]; - <i>використовує</i> власний емоційний досвід для оцінювання емоційного стану персонажів художнього твору [4 МОВ 2.3-3]; - <i>пояснює</i>, чому і кому з літературних персонажів співчуває [4 МОВ 2.3-4]

<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає послідовність подій у художньому тексті [2 МОВ 2.4-1]; - розповідає про вчинки улюблених персонажів [2 МОВ 2.4-2]; - моделює свою поведінку в подібній ситуації [2 МОВ 2.4-2]; - пояснює вчинки персонажів на основі змісту тексту та власного досвіду [2 МОВ 2.4-3]; - пояснює зв'язок між окремими повідомленнями в інформаційному тексті [2 МОВ 2.4-4]; - визначає елементи графічного тексту, досліджує зв'язок між ними [2 МОВ 2.4-5] <p style="text-align: right;">[2 МОВ 2.4]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє головну і другорядну інформацію в текстах різних видів [4 МОВ 2.4-1]; - виявляє в тексті неочевидну інформацію, узагальнює її [4 МОВ 2.4-2]; - виділяє ключові слова і пояснює, як вони допомагають зрозуміти зміст тексту [4 МОВ 2.4-3]; - виявляє зв'язки в текстах: між окремими частинами тексту, між частинами тексту і темою або головною думкою [4 МОВ 2.4-4]; - розрізняє в тексті факти і судження, знаходить між ними зв'язок [4 МОВ 2.4-5]; - формулює проблемні питання під час і після читання тексту [4 МОВ 2.4-6]; - встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами [4 МОВ 2.4-7]; - виявляє деталі тексту, важливі для розуміння ідей [4 МОВ 2.4-8]; - формулює ідеї тексту, пов'язує їх із власним досвідом [4 МОВ 2.4-9];
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює, чому щось у творі подобається, а щось ні (вчинки, мовлення персонажа, описи тощо) [2 МОВ 2.5-1]; - пов'язує текст із власним досвідом, навколишнім світом та із раніше прочитаними текстами [2 МОВ 2.5-2]; - пояснює роль ілюстрацій, таблиць, схем для глибшого 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пов'язує текст із власним досвідом, навколишнім світом та із раніше прочитаними текстами, погоджується з відповідними твердженнями або заперечує їх [4 МОВ 2.5-1]; - оцінює правдоподібність описаних подій, твердження з тексту, виходячи із своїх уявлень про світ [4 МОВ 2.5-2]; - висловлює свій погляд на предмет обговорення (тему, головну думку,

<p>розуміння змісту тексту [2 МОВ 2.5-3];</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлює думку про те, як факти, думки із прочитаного текст можуть допомогти в конкретних життєвих ситуаціях [2 МОВ 2.5-4] 	<p>висновки тощо) [4 МОВ 2.5-3];</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює роль ілюстрацій, таблиць, графіків, схем для відповідного розуміння змісту тексту [4 МОВ 2.5-4]; - оцінює зміст, особливості мови і структуру тексту [4 МОВ 2.5-5]; - оцінює надійність обґрунтованість висновків [4 МОВ 2.5-6]; - розпізнає наміри персонажа тексту, обґрунтовує свої думки [4 МОВ 2.5-7]; - досліджує елементи тексту (слова автора, діалог персонажів, опис, виражальні засоби мови) і їх роль для розуміння змісту [4 МОВ 2.5-8]; - досліджує стиль тексту і пояснює, як він впливає на сприймання інформації [4 МОВ 2.5-9]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - малює або добирає ілюстрації до художнього тексту, створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо) [2 МОВ 2.6-1]; - представляє інформацію графічно (рисунок, схеми, таблиці) [2 МОВ 2.6-2]; - добирає заголовок до тексту [2 МОВ 2.6-3]; - добирає відповідні твори мистецтва, співзвучні з текстом [2 МОВ 2.6-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - малює або добирає ілюстрації до художнього тексту, словесно малює картини до твору, творить художні образи [4 МОВ 2.6-1]; - переповідає текст (вибірково, стисло) [4 МОВ 2.6-2]; - створює асоціативні схеми [4 МОВ 2.6-3]; - укладає план тексту [4 МОВ 2.6-4]; - узагальнює, систематизує, класифікує інформацію з тексту у вигляді таблиць, схем і навпаки [4 МОВ 2.6-5]; - виражає свої почуття та емоції щодо прочитаного мовою музики й образотворчого мистецтва [4 МОВ 2.6-6]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фантазує на основі прочитаного: 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - переробляє прочитану казку: вводить

<p><i>придумує</i> іншу кінцівку твору, <i>змінює</i> місце подій, <i>додає</i> нових персонажів [2 МОВ 2.7-1];</p> <p>- <i>читає</i> за ролями фрагменти твору [2 МОВ 2.7-2]</p>	<p>нових персонажів, <i>змінює</i> сюжет, <i>змінює</i> в тексті форми особи, способу, <i>дописує</i> початок (вступ) або кінець (висновок) до поданого тексту [4 МОВ 2.7-1];</p> <p>- <i>створює</i> діалог із запитання, що міститься в тексті; <i>доповнює</i> текст власними міркуваннями [4 МОВ 2.7-2];</p> <p>- <i>переносить</i> персонажів прочитаного твору в наш час і <i>створює</i> «новий» художній твір [4 МОВ 2.7-3];</p> <p>- <i>уводить</i> в текст додаткові елементи (наприклад, персонаж пише комусь листа), нові деталі [4 МОВ 2.7-4]</p>
<p>Взаємодіємо письмово</p>	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>обмінюється</i> елементарними письмовими повідомлення (записка, лист, вітальна листівка) [2 МОВ 3.1-1];</p> <p>- <i>обирає</i> для написання висловлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо) [2 МОВ 3.1-2];</p> <p>- <i>створює</i> невеликі висловлення на тему, яка його / її хвилює; грамотно їх <i>записує</i> [2 МОВ 3.1-3]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>створює</i> самостійне письмове висловлення (розповідь, опис, міркування) на теми, які його / її цікавлять, за прочитаним твором, про ситуацію з життя в школі, сім'ї тощо, використовуючи виражальні засоби мови [4 МОВ 3.1-1];</p> <p>- <i>складає</i> тексти для письмового спілкування (запрошення, оголошення, афіша) з дотриманням форм звертання, подяки [4 МОВ 3.1-2];</p> <p>- <i>створює</i> загадки, лічилки, невеликі казки, оповідання [4 МОВ 3.1-3];</p> <p>- <i>переказує</i> письмово текст розповідного змісту з елементами опису або міркування, <i>висловлює</i> своє ставлення до того, про що пише [4 МОВ 3.1-4];</p> <p>- <i>записує</i> свою думку про предмет висловлення [4 МОВ 3.1-5];</p> <p>- <i>оформлює</i> власне висловлення так,</p>

	<p>щоб воно було грамотним і зрозумілим [4 МОВ 3.1-6];</p> <p>- <i>правильно використовує</i> звертання, форми кличного відмінка іменників [4 МОВ 3.1-7]</p>
<p>Учень/ учениця:</p> <p>- <i>створює, змінює</i> прості тексти за допомогою цифрових пристроїв [2 МОВ 3.2-1];</p> <p>- <i>використовує</i> доречно емотикони [2 МОВ 3.2-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>створює</i> повідомлення для Інтернет-спілкування [4 МОВ 3.2-1];</p> <p>- <i>використовує</i> відповідні емотикони для вираження особистих емоцій [4 МОВ 3.2-2];</p> <p>- <i>створює</i> документи для спілкування та поширення результатів діяльності, індивідуальної або групової роботи за допомогою цифрових пристроїв та програм [4 МОВ 3.2-3]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>відновлює</i> деформований текст [2 МОВ 3.3-1];</p> <p>- <i>перевіряє</i>, чи є в написаному тексті помилки, <i>виправляє</i> їх [2 МОВ 3.3-2];</p> <p>- <i>удосконалює</i> з допомогою вчителя / вчительки власний текст (лексика, будова речення, форми слова) [2 МОВ 3.3-3]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>визначає</i>, чи відповідає створений текст меті, перевіряє грамотність написаного [4 МОВ 3.3-1];</p> <p>- <i>удосконалює</i> власний письмовий текст, <i>знаходить і виправляє</i> помилки, <i>редагує</i> зміст тексту [4 МОВ 3.3-2];</p> <p>- <i>обговорює</i> письмові роботи (власні й однокласників) у парі, невеликій групі, <i>відзначає</i> позитивні характеристики [2 МОВ 3.3-3];</p> <p>- <i>висловлює</i> поради щодо можливого вдосконалення тексту, <i>спираючись</i> на</p>

	пам'ятку, яку підготував /-ла вчитель / вчителька [4 МОВ 3.3-4]
Досліджуємо медіа	
<p>Учень / учениця: - <i>обговорює</i> зміст усного медіаповідомлення, розповідає, про що йдеться в ньому [2 МОВ 1.4-4];</p>	<p>Учень / учениця: - <i>визначає</i> мету простих усних медіаповідомлень, <i>пояснює</i>, хто це буде слухати і чому (радіопередачі, усне рекламне повідомлення) [4 МОВ 1.4-5];</p>
<p>Учень / учениця: - <i>висловлює</i> свої думки і почуття з приводу простих усних медіаповідомлень (радіопередачі, реклама тощо) [2 МОВ 1.5-4]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>висловлює</i> власні погляди на події, явища, предмети, цінності, представлені в усному медіаповідомленні [4 МОВ 1.5-4]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>визначає</i>, кому і для чого призначений медіатекст [2 МОВ 2.4-6] ; - <i>обговорює</i> зміст і форму медіатексту [2 МОВ 2.4-7]; - <i>спостерігає</i> за словесними і несловесними засобами в медіатексті [2 МОВ 2.4-8]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>визначає</i> мету й цільову аудиторію деяких простих медіатекстів, <i>пояснює</i>, хто це буде дивитися / читати і чому (фільм, мультфільм, комікси, реклама, написи на футболках чи іншому одязі, комп'ютерні ігри, газети, журнали) [4 МОВ 2.4-10]; - <i>тлумачить</i> (декодує) медіаповідомлення у простих медіатекстах, <i>виявляє</i> очевидні ідеї [4 МОВ 2.4-11]; - <i>намагається</i> виявити приховану інформацію в медіа тексті [4 МОВ 2.4-12]</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>досліджує</i> вплив на власне сприйняття окремих елементів медіатексту [4 МОВ 2.4-13]; - <i>пояснює</i>, чи змінилися під впливом медіатексту власні уявлення або думки про предмет повідомлення і як саме [4 МОВ 2.4-14]; - <i>інтерпретує</i> медіаповідомлення на основі власного досвіду, <i>зіставляє</i> свою інтерпретацію з іншими [4 МОВ 2.4-15]; - <i>досліджує</i> медіатекст у групі, <i>приймає</i> можливість різної інтерпретації медіатексту різними людьми [4 МОВ 2.4-16]; - <i>пояснює</i> свою реакцію на медіаповідомлення (які можуть бути мої дії у відповідь?) [4 МОВ 2.4-17]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>висловлює</i> свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (комікси, світлини, дитячі журнали, комп'ютерні ігри, реклама тощо) [2 МОВ 2.5-5]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>намагається</i> розрізнити факти і судження в медіатексті, <i>виділяє</i> цікаву для себе інформацію [4 МОВ 2.5-10];</p> <p>- <i>висловлює</i> власні погляди на події, явища, предмети, цінності, представлені в медіатексті [4 МОВ 2.5-11]</p>
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>створює</i> прості медіапродукти (фото, листівка, комікс, книжечка, стіннівка, колаж тощо) з допомогою вчителя/ вчительки, <i>враховує</i> мету й аудиторію [2 МОВ 3.1-4]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>створює</i> прості медіапродукти (фото, комікс, книжечка, стіннівка, реклама, відео тощо) самостійно або з допомогою однокласників, <i>враховує</i> мету й аудиторію [4 МОВ 3.1-8];</p> <p>- <i>досліджує</i> вплив створеного медіапродукту на себе та інших [4 МОВ 3.1-9]</p>

Досліджуємо мовлення

Учень / учениця:	Учень / учениця:
<ul style="list-style-type: none"> - досліджує звуки мови [2 МОВ 4.1-1]; - вправляється у правильній вимові й наголошуванні слів (наголошені/ ненаголошені склади) [2 МОВ 4.1-2]; - позначає звуки буквами на письмі, опановує український правопис (на прикладі загальноживаних слів) [2 МОВ 4.1-3]; - досліджує значення слів, як воно змінюється залежно від контексту (багатозначні слова) [2 МОВ 4.1-4]; - досліджує виражальні можливості частин мови (іменника, прикметника, дієслова, прийменника) [2 МОВ 4.1-5]; - розрізняє слова на означення істот/ неістот і правильно ставить запитання [2 МОВ 4.1-6]; - правильно вживає велику/ малу літеру у власних/ загальних назвах [2 МОВ 4.1-7]; - добирає синоніми, антоніми, творячи власне висловлення [2 МОВ 4.1-8]; - утворює споріднені слова [2 МОВ 4.1-9]; - досліджує, навіщо в художніх текстах використовують виражальні засоби [2 МОВ 4.1-10]; - порівнює роль різних видів речень для досягнення мети спілкування [2 МОВ 4.1-11]; - використовує відповідні розділові 	<ul style="list-style-type: none"> - удосконалює свою вимову, виявляючи фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні) [4 МОВ 4.1-1]; - використовує різні способи перевірки орфограм (за орфографічним словником; зміною форми слова або добором споріднених слів, за правилом) [4 МОВ 4.1-2]; - досліджує граматичні форми слів, які належать до різних частин мови, використовує їх для побудови власного висловлення [4 МОВ 4.1-3]; - досліджує будову слова; утворює нові слова, пояснює роль закінчень, значення префіксів і суфіксів [4 МОВ 4.1-4]; - досліджує виражальні можливості слів, що належать до різних частин мови [4 МОВ 4.1-5]; - аналізує роль головних і другорядних членів речення [4 МОВ 4.1-6]; - використовує, відповідно до мети висловлювання, розповідні, питальні і спонукальні речення; правильно вживає розділові знаки в кінці таких речень [4 МОВ 4.1-7]; - використовує у власних висловленнях слова з переносним значенням, синоніми, антоніми, багатозначні слова [4 МОВ 4.1-8]; - будує висловлення, використовуючи виражальні можливості слів, що належать до різних частин мови [4 МОВ 4.1-9];

<p>знаки в кінці речення [2 МОВ 4.1-12];</p> <p>- досліджує різні види текстів і пояснює їх призначення [2 МОВ 4.1-13]</p>	<p>- поширює речення словами і словосполученнями, однорідними членами (головними і другорядними) [4 МОВ 4.1-10];</p> <p>- використовує знаки пунктуації для оформлення нескладних висловлень на письмі [4 МОВ 4.1-11]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- експериментує з мовними одиницями (створить нові слова, замінює/ додає букву у слові для творення нового слова [2 МОВ 4.2-1];</p> <p>- творчо перебудовує тексти, творить художні тексти малих жанрів) [2 МОВ 4.2-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- експериментує з граматичними формами (наприклад, шукає риму, досліджуючи паралельні форми відмінкових закінчень іменників) [4 МОВ 4.2-1];</p> <p>- експериментує з власними текстами (замінює слова синонімами, прості речення складними і навпаки, уводить в текст фразеологізми, нові слова тощо) [4 МОВ 4.2-2],</p> <p>- досліджує залежність змісту речення від місця розташування в ньому коми, уживання різних знаків пунктуації [4 МОВ 4.2-3];</p> <p>- досліджує різні види тексту під час сприймання висловлень і враховує результати дослідження для продукування власного висловлення [4 МОВ 4.2-4]</p>
<p>Театралізуємо</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, народних пісень тощо [2 МОВ 1.7-4];</p> <p>- бере участь у виставі, використовує доречно голос і мову тіла (міміку, жести, рухи) [2 МОВ</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги зі створеного в групі сценарію (казка на новий лад тощо) [4 МОВ 1.7-4];</p> <p>- надає варіанти несловесних засобів (міміку, жести, рухи) і пояснює, чому обраний один із них [4МОВ 1.7-5]</p>

1.7-5]	- бере участь у виставі [4МОВ 1.7-6]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає, про що вистава [2 МОВ 2.4-9]; - спостерігає і пояснює, наскільки обрані міміка, жести, інтонації, рухи відповідали представленій у виставі ролі [2 МОВ 2.4-10] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зіставляє побачене з власним життєвим досвідом [4 МОВ 2.4-18]; - аналізує, чи доповнюють словесні і несловесні засоби одне одного, чи зрозумілий характер персонажа та його наміри [4МОВ 2.4-19]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обговорює враження від драматизації з позиції учасника і глядача [2 МОВ 2.5-6]; - ділиться театральним досвідом та описує свої почуття, належно використовуючи просту театральну лексику [2 МОВ 2.5-7] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обговорює враження від драматизації з позиції режисера [4 МОВ 2.5-12] ; - ділиться театральним досвідом та описує свої почуття від перегляду вистави [4 МОВ 2.5-13]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - передає своє враження від побаченого через малюнки, у листах подяки [2 МОВ 3.1-5]; - створює в групі афішу [2 МОВ 3.1-6] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - передає своє враження від побаченого у відгуках (театральних рецензіях) [4 МОВ 3.1-10]; - робить ремарки до реплік, готуючись до репетиції або на основі акторської імпровізації [4 МОВ 3.1-11]; - створює в групі або самостійно сценарій, використовуючи 5 запитань (Хто? Що? Де? Коли? Як?) [4 МОВ 3.1-12]; - створює в групі театральну програмку, запрошення [4 МОВ 3.1-13]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує, про що йтиметься у виставі [2 МОВ 2.2-8]; - знаходить потрібну інформацію на афіші [2 МОВ 2.2-9]; - уважно дивиться виставу, 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлює здогад, про що йтиметься у виставі [4 МОВ 2.2-11]; - знаходить потрібну інформацію в театральній програмці [4 МОВ 2.2-12]

<p>дотримується правил поведінки в театрі [2 МОВ 2.2-10]</p>	
<p>Учень / учениця: - створює в групі простий реквізит, декорації [2 МОВ 2.6-5]</p>	<p>Учень / учениця: - на основі художнього тексту (напр., казка на новий лад тощо) створює у групі сценарій [4 МОВ 2.6-7]; - створює в групі костюми, маски, прості ляльки до вистави [4 МОВ 2.6-8]; - добирає аудіо- та відеосупровід до вистави [4 МОВ 2.6-9]</p>

Іншомовна освіта в мовно-літературній освітній галузі

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Сприймання усної інформації	
<p>Учень / учениця: - <i>реагує</i> на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції; якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочністю) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності [2 ІНО 1.1-1]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> основний зміст усного повідомлення у знайомій ситуації [4 ІНО 1.1-1]; - <i>виконує</i> вказівки, <i>розуміє</i> інформацію щодо розташування предметів тощо [4 ІНО 1.1-2]; - <i>розпізнає</i> значення кількісних і порядкових числівників (ціни, дати, час) в усних оголошеннях [4 ІНО 1.1-3]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> ключові слова і фрази усного повідомлення [2 ІНО 1.2-1]; - <i>висловлює</i> свої вподобання щодо усного повідомлення [2 ІНО 1.2-2]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>здогадується</i> про значення слів із контексту усного повідомлення [4 ІНО 1.2-1]; - <i>висловлює</i> свої вподобання щодо усного повідомлення [4 ІНО 1.2-2]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>розрізняє</i> медіатексти іноземною мовою, яку вивчає (мультфільми, фільми, пісні тощо) [2 ІНО 4.1-1]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>відбирає</i> для сприйняття / перегляду / прослуховування пісні, мультфільми іноземною мовою, яку вивчає [4 ІНО 4.1-1]; - <i>припускає</i>, про що йдеться в медіатексті [4 ІНО 4.1-2]</p>
Зорове сприймання	
<p>Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> знайомі слова, що супроводжуються малюнками [2 ІНО 2.1-1]; - <i>сприймає</i> короткі, прості</p>	<p>Учень / учениця: - <i>формулює</i> свою думку щодо змісту найпростішого інформаційного матеріалу та коротких простих описів із візуальною опорою [4 ІНО 2.1-1];</p>

<p>інструкції у знайомому контексті [2 ІНО 2.1-2];</p> <p>- здогадується про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом [2 ІНО 2.1-3]</p>	<p>- розпізнає знайомі слова і прості фрази [4 ІНО 2.1-2];</p> <p>- відбирає необхідну інформацію з путівників, зокрема з покажчиків у крамницях, про розташування об'єктів [4 ІНО 2.1-3];</p> <p>- здогадується про основний зміст прочитаного, якщо він супроводжується малюнком або символом [4 ІНО 2.1-4]</p>
<p>-</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- визначає різні цілі читання (для задоволення, розваги, знаходження потрібної фактичної інформації) та обирає відповідні джерела [4 ІНО 2.2-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- розрізняє тексти іноземною мовою, яку вивчає (книжки, мультфільми, фільми тощо) [2 ІНО 4.1-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- відбирає для сприйняття / перегляду / прослуховування відеокліпи, мультфільми іноземною мовою, яку вивчає [4 ІНО 4.1-3];</p> <p>- припускає, про що йдеться в медіатексті [4 ІНО 4.1-4]</p>
<p>Усна взаємодія</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- запитує інших та відповідає на запитання про себе та повсякденну діяльність [2 ІНО 3.1-1];</p> <p>- вітається та прощається [2 ІНО 3.1-2];</p> <p>- уточнює інформацію [2 ІНО 3.1-3]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- ініціює розмову та реагує на прості твердження або запитання щодо задоволення нагальних потреб або на знайомі теми [4 ІНО 3.1-1];</p> <p>- обмінюється інформацією на знайомі теми [4 ІНО 3.1-2];</p> <p>- надає та уточнює інформацію, коли до нього / неї звертаються із запитанням [4 ІНО 3.1-3]</p>

<p>Учень / учениця: - використовує слова, сталі звороти, які відображають особисті почуття, емоції, вподобання в діалогах [2 ІНО 3.2-1]</p>	<p>Учень / учениця: - описує свої емоції та емоції співрозмовника [4 ІНО 3.2-1]; - доречно використовує формули мовленнєвого етикету [4 ІНО 3.2-2]</p>
<p>Писемна взаємодія</p>	
<p>Учень / учениця: - надає елементарну інформацію (напр., на бланку або у записці), використовуючи прості фрази з опорою на наочність, модель тощо [2 ІНО 3.3-1]</p>	<p>Учень / учениця: - письмово повідомляє особисту інформацію короткими реченнями, напр., про побут, сім'ю, улюблені заняття та вподобання, домашніх тварин [4 ІНО 3.3-1]; - запитує (письмово) друзів елементарну особисту інформацію [4 ІНО 3.3-2]; - пише короткі прості листи та листівки-вітання [4 ІНО 3.3-3]</p>
<p>Учень / учениця: - знаходить слова на позначення емоцій, почуттів і ставлень у тексті [2 ІНО 3.4-1]; - записує прості слова, які відображають його / її емоційний стан (сум, радість) [2 ІНО 3.4-2]</p>	<p>Учень / учениця: - доречно використовує під час письмової взаємодії прості слова, сталі вирази, які відображають особисті почуття, емоції, вподобання [4 ІНО 3.4-1]; - послуговується формулами мовленнєвого етикету в листах [4 ІНО 3.4-2]</p>
<p>Он-лайн взаємодія</p>	
<p>Учень / учениця: - встановлює елементарний контакт у соціальних мережах, публікує прості онлайнві вітання, використовуючи елементарні шаблонні вирази [2 ІНО 3.5-1]; - пише прості онлайнві</p>	<p>Учень / учениця: - обмінюється елементарними письмовими повідомленнями, напр., про побут, сім'ю, улюблені заняття та вподобання, використовуючи допоміжні засоби [4 ІНО 3.5-1]; - створює прості пости, використовує</p>

<p>повідомлення кількома дуже короткими реченнями про улюблені заняття та вподобання [2 ІНО 3.5-2];</p> <p>-<i>обирає</i> продукт (наприклад, меню), який супроводжується малюнком / фото, під час онлайнного замовлення [2 ІНО 3.5-3]</p>	<p>прості форми медіатекстів [4 ІНО 3.5-2];</p> <p>- <i>заповнює</i> просту форму он-лайн, надаючи основну інформацію про себе (напр., ім'я, електронну адресу або номер телефону) [4 ІНО 3.5-3]</p>
<p>Творення усних висловлювань</p>	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>використовує</i> слова, сталі звороти, які відображають особисті почуття, емоції, вподобання в усному висловленні [2 ІНО 3.2-2]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>описує</i> свої емоції, розповідаючи про улюблені книжки, фільми, заняття, персонажів тощо [4 ІНО 3.2-3];</p> <p>- <i>описує</i> те, що не подобається [4 ІНО 3.2-4]</p>
<p>Письмове зв'язне висловлювання</p>	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>знаходить</i> слова на позначення емоцій, почуттів і ставлень у тексті [2 ІНО 3.4-3];</p> <p>- <i>записує</i> прості слова, які відображають його / її емоційний стан (сум, радість) [2 ІНО 3.4-4]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>тисне</i> окремі фрази та речення, що стосуються почуттів, емоцій (про улюблені книжки, фільми, заняття, персонажів тощо) [4 ІНО 3.4-3];</p> <p>- <i>описує</i> те, що не подобається [4 ІНО 3.4-4]</p>

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Лічба	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>лічить</i> за правилами лічби об'єкти навколишнього світу (розташовані послідовно, по колу, хаотично; двійками, п'ятірками, десятками) [2 MAO 3.1-1]; - <i>лічить</i> до 100 в прямому і зворотному порядку [2 MAO 3.1-2]; - <i>уживає</i> в мовленні порядкові числівники при встановленні порядкового номера об'єкта відносно іншого [2 MAO 3.1-3]; - <i>відтворює</i> в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують (малює, викладає мозаїку, створює аплікацію, співає, складає власні лічилки тощо) [2 MAO 3.1-4]; - <i>порівнює</i> і <i>впорядковує</i> об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками [2 MAO 3.1-5] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>лічить</i> сотнями, тисячами, десятками і сотнями тисяч у межах мільйона в прямому і зворотному порядку [4 MAO 3.1-1]; - <i>вживає</i> у мовленні кількісні і порядкові числівники при встановленні порядкового номера об'єкта в ряді інших [4 MAO 3.1-2]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>передбачає</i> ймовірний результат лічби об'єктів навколишнього світу, доступних для спостереження [2 MAO 1.4-1]; - <i>зіставляє</i> ймовірний та фактичний результат лічби об'єктів [2 MAO 1.4-2]; - <i>виконує</i> перевірку правильності 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>передбачає</i> ймовірний результат лічби об'єктів навколишнього світу, доступних для спостереження (у великих бібліотеках, на стадіонах, концертних залах та ін.) [4 MAO 1.4-1]; - <i>зіставляє</i> ймовірний та фактичний результат лічби об'єктів та <i>відображає</i> його у вигляді графічних організаторів

лічби довільним способом [2 MAO 1.4-3]; - <i>робить висновок</i> про достовірність передбаченого результату [2 MAO 1.4-4]	(таблиць, напр., «Т-схема», «М-схема», діаграми різних видів та ін.) [4 MAO 1.4-2]; - <i>обґрунтовує</i> достовірність передбаченого результату [4 MAO 1.4-3]
--	--

Числа. Дії з числами

Учень / учениця:	Учень / учениця:
<ul style="list-style-type: none"> - <i>читає і записує</i> числа (мінімум до 100) – словами і цифрами [2 MAO 2.1-1]; - <i>досліджує</i>, що одна і та ж цифра в записі числа набуває різних значень залежно від своєї позиції; - <i>порівнює</i> числа в межах 100, використовуючи знаки $>$, $<$, $=$ [2 MAO 2.1-2]; - <i>співвідносить</i> кількість об'єктів навколишнього середовища з відповідним натуральним числом [2 MAO 2.1-3]; - <i>ділить</i> конкретні об'єкти / групи об'єктів навпіл, на три, чотири рівні частини (яблуко, торт, піца, квадрат, коло, цукерки, зошити, книжки та ін.) у процесі гри або імітуючи життєві ситуації [2 MAO 2.1-4]; - <i>демонструє</i>, що таке цілий предмет і його частини – половина, третина, чверть [2 MAO 2.1-5] 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>читає і записує</i> числа в межах мільйона – словами і цифрами [4 MAO 2.1-1]; - <i>доводить</i>, що одна і та ж цифра в записі числа набуває різних значень залежно від своєї позиції [4 MAO 2.1-2]; - <i>порівнює</i> числа в межах мільйона, використовуючи відповідні знаки порівняння [4 MAO 2.1-3]; - <i>класифікує</i> числа за кількістю цифр у їх записі [4 MAO 2.1-4]; - <i>тлумачить</i> дріб як одну або кілька рівних частин цілого [4 MAO 2.1-5]; - <i>пояснює</i> поняття «чисельник дробу», «знаменник дробу», зокрема й на прикладі конкретних життєвих ситуацій [4 MAO 2.1-6]; - <i>читає і записує</i> дроби [4 MAO 2.1-7]; - <i>порівнює</i> дроби з однаковими знаменниками, зокрема й на наочній основі [4 MAO 2.1-8]
Учень / учениця:	Учень / учениця:
<ul style="list-style-type: none"> - <i>оперує</i> числами в межах 100, розв'язуючи різні життєві проблеми (шукає номер квартири (будинку), місця в кінотеатрі, у 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>оперує</i> багатоцифровими числами (у межах мільйона), розв'язуючи різні життєві проблеми: порівняння кількості жителів населених пунктів,

<p>вагоні потяга, автобусі, літаку, номер кабінету в різних установах, номер телефону тощо) [2 MAO 3.3-1];</p> <p>- <i>знаходить</i> суму (додає), різницю (віднімає), добуток (множить), частку (ділить) зручним для себе способом у межах 100, зокрема й користуючись предметами або засобами, які їх замінюють (наприклад, на пальцях) [2 MAO 3.3-2];</p> <p>- <i>застосовує</i> різні способи виконання арифметичних дій з числами (додавання, віднімання, множення, ділення) під час розв'язування завдань та конкретних життєвих проблем, описаних у математичних задачах [2 MAO 3.3-3]</p>	<p>студентів, школярів; визначення протяжності річок, кордонів, залізничних та трамвайних колій, висоти гір тощо [4 MAO 3.3-1];</p> <p>- <i>виконує</i> усно та письмово обчислення в межах мільйона у навчальних і практичних ситуаціях [4 MAO 3.3-2];</p> <p>- <i>знаходить</i> дріб від числа та число за величиною його дробу, зокрема й при розв'язуванні задач практичного змісту [4 MAO 3.3-3];</p> <p>- <i>створює</i> (особисто, в парі, групі) розваги, ігри, у яких передбачено виконання арифметичних дій з багатоцифровими числами [4 MAO 3.3-4]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>припускає</i>, як і на скільки рівних частин треба поділити об'єкти / групи об'єктів, щоб вистачило всім учасникам гри [2 MAO 3.4-1];</p> <p>- <i>переконується</i> в достовірності обчислення, здійснивши перевірку зручним для себе способом [2 MAO 3.4-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>перевіряє</i> достовірність здобутого результату різними способами (через обчислення, експериментально) [4 MAO 3.4-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>передбачає</i> результат обчислень [2 MAO 1.4-5];</p> <p>- <i>робить</i> відповідний <i>висновок</i> щодо правильності обчислень та намагається обґрунтувати його [2 MAO 1.4-6]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>передбачає</i> результат математичних дій [4 MAO 1.4-4];</p> <p>- <i>виконує</i> перевірку достовірності прогнозованого ймовірного результату довільним способом [4 MAO 1.4-5];</p> <p>- <i>ділиться</i> своїми припущеннями і висновками, використовуючи</p>

	відповідну математичну мову [4 МАО 1.4-6]
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>знаходить</i> помилки у математичних обчисленнях, усуває їх, виконуючи необхідні дії [2 МАО 1.5-1]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>перевіряє</i> правильність обчислень [4 МАО 1.5-1];</p> <p>- <i>знаходить</i> у завданнях помилки різного характеру (логічного, математичного) й <i>застосовує</i> оптимальний (зручний для себе) спосіб їх усунення [4 МАО 1.5-2]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>перетворює</i> інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схему, таблицю, схематичний рисунок [2 МАО 2.2-1]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>перетворює</i> інформацію (почуту, побачену, прочитану) різними способами (схема, таблиця, креслення, схематичний рисунок) [4 МАО 2.2-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>виявляє</i> математичне завдання в тексті [2 МАО 2.3-1];</p> <p>- <i>знаходить</i> відповідні дані [2 МАО 2.3-2];</p> <p>- <i>виконує</i> завдання, що впливає з тексту, використовуючи конкретні об'єкти, малюнки, таблиці [2 МАО 2.3-3]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>формулює</i> математичне завдання на основі сюжетного тексту [4 МАО 2.3-1];</p> <p>- <i>знаходить</i> відповідні дані, відкидаючи зайві [4 МАО 2.3-2];</p> <p>- <i>виконує</i> завдання, що впливає з тексту [4 МАО 2.3-3];</p> <p>- <i>розв'язує</i> ребуси, головоломки [4 МАО 2.3-4];</p> <p>- <i>придумує</i> короткі казки, оповідання з математичним змістом [4 МАО 2.3-5]</p>
Вимірювання величин	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>здійснює</i> вимірювання, маючи вільний доступ до необхідних вимірювальних приладів (терези, вага, термометр, годинник,</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>порівнює</i> одиниці величин: <i>довжини</i> (мм, см, дм, м, км), <i>маси</i> (г, кг, ц, т), <i>часу</i> (с, хв, год, доба, тиждень, місяць, рік, століття, тисячоліття), <i>вартості</i></p>

<p>мензурка, лінійка) та різного роду нестандартних мірок (стрічка, склянка, ложка, сірникова коробка тощо [2 MAO 3.2-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>записує</i> результати вимірювання основних величин у сантиметрах, дециметрах, метрах (см, дм, м), кілограмах (кг), градусах Цельсія (С°) літрах (л), годинах, хвилинах (год, хв) [2 MAO 3.2-2]; - <i>порівнює</i> об'єкти навколишнього світу за довжиною, масою [2 MAO 3.2-3]; - <i>упорядковує</i> їх за збільшенням або зменшенням певної величини [2 MAO 3.2-4] 	<p>(к., грн), <i>місткості</i> (л) [4 MAO 3.2-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розташовує</i> одиниці величин у порядку зростання (спадання) [4 MAO 3.2-2]; - <i>перетворює</i> більші одиниці величини в менші і навпаки [4 MAO 3.2-3]; - <i>вирізняє</i> серед інших одиниці температури (С°), швидкості (км / год, м / с та ін.), площі (мм², см², дм², м², км², а, га) [4 MAO 3.2-4]; - <i>порівнює</i> іменовані числа [4 MAO 3.2-5]; - <i>виконує</i> додавання і віднімання, множення і ділення іменованих чисел, виражених в одиницях довжини, маси, вартості, часу [4 MAO 3.2-6]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виокремлює</i> групу взаємопов'язаних величин у змісті текстової задачі, що описує проблемну життєву ситуацію [2 MAO 1.2-1] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> просту математичну модель практичної ситуації, процесу, що містять взаємопов'язані величини [4 MAO 1.2-1]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>оперує</i> грошима, здійснюючи покупки у крамницях (справжніх та уявних), продаж і покупки на шкільних ярмарках та ін. [2 MAO 1.3-1]; - <i>порівнює</i> час та <i>визначає</i> послідовність часу (пори року, періоди доби) [2 MAO 1.3-2]; - <i>визначає і записує</i> час з точністю до п'яти хвилин, зокрема визначає чверті, півгодини [2 MAO 1.3-3]; - <i>позначає</i> час на зображенні/ макеті циферблату годинника зі стрілками [2 MAO 1.3-4] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>оперує</i> грошима, здійснюючи покупки у крамницях (справжніх та уявних), продаж і покупки на шкільних ярмарках, в інтернет-магазинах та ін. [4 MAO 1.3-1]; - <i>проектує</i> терміни подорожей, походів, екскурсій, поїздок на канікули, відпочинок та інших найближчих подій свого життя, використовуючи календар та годинник [4 MAO 1.3-2]

<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обчислює, виконуючи завдання на основі текстів математичного змісту [2 MAO 3.3-4]; - виконує обчислення на підставі зібраних даних, беручи участь у запропонованих математичних іграх і розвагах [2 MAO 3.3-5]; - робить висновки та прогнози щодо вимірювань [2 MAO 3.3-6] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує обчислення на основі зібраних даних, беручи участь у математичних іграх і розвагах [4 MAO 3.3-5]; - придумує прості математичні ігри та розваги, що ґрунтуються на попередньо виконаних обчисленнях [4 MAO 3.3-6]; - робить висновки та прогнози щодо вимірювань [4 MAO 3.3-7]; - застосовує формули для обчислення площ і периметрів прямокутників та квадратів запропонованих розмірів, форм; швидкості руху тіла, шляху та часу [4 MAO 3.3-8]
<p>Просторові відношення. Геометричні фігури</p>	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє геометричні фігури – точку, пряму, криву, відрізок, промінь, кут, ламану [2 MAO 4.2-1]; - відтворює досліджувані геометричні форми (вирізає, наклеює, малює, моделює та ін.), використовуючи для цього не лише готові геометричні фігури і тіла, а й упізнані у предметах навколишнього світу [2 MAO 4.2-2]; - знаходить відомі двовимірні (площинні) та тривимірні (об’ємні) фігури на предметах навколишнього середовища, малюнках [2 MAO 4.2-3]; - наводить приклади предметів у 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє та описує за істотними ознаками двовимірні (площинні: прямокутник, квадрат, трикутник, коло, круг) та тривимірні фігури (об’ємні: куб, піраміда, куля, конус, циліндр); вирізняє двовимірні (площинні) фігури на поверхнях тривимірних (об’ємних) фігур [4 MAO 4.2-1]

<p>навколишньому світі, які мають форму двовимірної (площинної) чи тривимірної (об'ємної) фігури [2 МАО 4.2-4]</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлює відносно-розміщення об'єктів на площині та в просторі (лівіше, правіше, вище, нижче тощо), використовуючи математичну мову [2 МАО 4.1-1]; - демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу вгору [2 МАО 4.1-2]; - відтворює повний поворот, напів-, чверть і три чверті повороту в обох напрямках, пов'язуючи їх із рухом стрілки годинника [2 МАО 4.1-3]; - коментує виконувані дії, вживаючи у мовленні відповідні математичні терміни [2 МАО 4.1-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описує і складає маршрути для подорожей, походів, поїздок, використовуючи відповідну математичну мову, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом [4 МАО 4.1-1]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає серед тверджень істинні або хибні самостійно чи з допомогою однокласників, дорослих, обґрунтовує власний вибір [2 МАО 1.6-1] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - перевіряє істинність або хибність тверджень, робить відповідні висновки [4 МАО 1.6-1]
<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створює моделі відомих двовимірних (площинних) та тривимірних (об'ємних) фігур із підручного матеріалу (пластиліну, глини, соломки, конструктора тощо) [2 МАО 4.3-1] 	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створює різні конструкції, поєднуючи між собою двовимірні (площинні) та тривимірні (об'ємні) фігури за допомогою конструкторів різного типу, деталей гри «Танграм» та ін. [4 МАО 4.3-1]

Робота з даними	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збирає дані, що відображають конкретну життєву ситуацію, на основі запропонованого опитувальника (два-три запитання) [2 MAO 1.1-1]; - використовує зібрані (наявні) дані для спілкування щодо досліджуваної проблеми [2 MAO 1.1-2] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збирає доступну статистичну інформацію, придатну для створення простої математичної моделі [4 MAO 1.1-1]; - створює математичну модель на основі зібраних даних [4 MAO 1.1-2]
<p style="text-align: center;">Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зчитує і порівнює дані з таблиць, піктограм, схем [2 MAO 2.2-2]; - представляє дані за допомогою простих таблиць, піктограм та схем [2 MAO 2.2-3] 	<p style="text-align: center;">Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає дані, які впливають із життєвої ситуації або вказані у текстах математичного змісту [4 MAO 2.2-2]; - представляє дані, що впливають із ситуації чи опису, у вигляді таблиць, піктограм, схем, діаграм [4 MAO 2.2-3]; - узагальнює та систематизує дані за допомогою графічних організаторів (схема, таблиця, креслення, схематичний рисунок), обираючи їх самостійно або за порадою вчителя/вчительки [4 MAO 2.2-4]

Конкретні очікувані результати (КОР), 2клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4клас
Я пізнаю природу	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вирішує</i>, що він / вона хотів / -ла б дослідити [2 ПРО 1.1-1]; - <i>визначає</i>, які органи чуття знадобляться для обраного дослідження [2 ПРО 1.1-2]; - <i>пояснює</i> різницю між спостереженням за природою і «спогляданням» природи [2 ПРО 1.1-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому обрав / -ла певні проблеми як дослідницькі [4 ПРО 1.1-1]; - <i>окреслює</i> проблему, перш ніж її вирішувати [4 ПРО 1.1-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, навіщо він / вона виконує певні дії, спостерігаючи за природними об'єктами / явищами або експериментуючи з ними [2 ПРО 1.2-1]; - <i>передбачає</i>, якого результату досліджень він / вона очікує [2 ПРО 1.2-2]; - <i>розрізняє</i> можливий результат дослідження і фантастичне уявлення [2 ПРО 1.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, навіщо він / вона виконує спостереження або дослід [4 ПРО 1.2-1]; - <i>прогнозує</i> результат спостереження / дослід [4 ПРО 1.2-2]; - <i>порівнює</i> здобутий результат із припущенням [4 ПРО 1.2-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняє</i> послідовні дії в експерименті / спостереженні [2 ПРО 1.3-1]; - <i>розпізнає</i> найпростіші матеріали та прилади, що їх можна застосувати [2 ПРО 1.3-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому необхідна певна послідовність кроків у дослідженні [4 ПРО 1.3-1]; - <i>відбирає</i> відповідні матеріали та прилади [4 ПРО 1.3-2]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>провадить</i> (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди [2 ПРО 1.4-1]; - <i>застосовує</i> за потреби найпростіші матеріали та прилади [2 ПРО 1.4-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> перебіг досліду, спостереження за природним об'єктом / явищем [4 ПРО 1.4-1]; - <i>застосовує</i> відповідні матеріали та прилади [4 ПРО 1.4-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> етапи розвитку рослин [2 ПРО 1.5-1]; - <i>описує</i>, як вода перетворюється на пару або лід / сніг, як тане лід / сніг, утворюється роса / іній / туман / дощ [2 ПРО 1.5-2]; - <i>описує</i> зміни, що відбуваються з повітрям (розширення під час нагрівання і стискання під час охолодження) [2 ПРО 1.5-3]; - <i>вимірює</i> температуру [2 ПРО 1.5-4]; - <i>розрізняє</i> складники ґрунту (пісок, глина, камінь тощо) [2 ПРО 1.5-5]; - <i>розрізняє</i> звуки за джерелом, гучністю [2 ПРО 1.5-6]; - <i>описує</i>, які звуки йому / їй подобаються, а які – ні [2 ПРО 1.5-7]; - <i>пояснює</i>, що люди сприймають звуки по-різному [2 ПРО 1.5-8]; - <i>описує</i>, як виникають «сонячні зайчики» [2 ПРО 1.5-9]; - <i>пояснює</i>, чому утворюється тінь [2 ПРО 1.5-10]; - <i>розрізняє</i> предмети, які пропускають світло чи не пропускають його різному [2 ПРО 1.5-11]; - <i>пояснює</i>, що люди бачать світ по- 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> стадії перетворення метелика / хруща [4 ПРО 1.5-1]; - <i>розрізняє</i> властивості та стани деяких речовин і матеріалів [4 ПРО 1.5-2]; - <i>встановлює</i>, за яких умов відбувається зміна стану речовини [4 ПРО 1.5-3]; - <i>описує</i> властивості повітря та газуватих речовин [4 ПРО 1.5-4]; - <i>описує</i> властивості ґрунту, гірських порід тощо [4 ПРО 1.5-5]; - <i>пояснює</i>, чому звуки менше чути зі збільшенням відстані [4 ПРО 1.5-6]; - <i>переконує</i> в тому, що треба зважати на особливості сприйняття звуків у різних людей [4 ПРО 1.5-7]; - <i>описує</i> спектр світла (напр., на мильній плівці; у веселці) [4 ПРО 1.5-8]; - <i>переконує</i> в тому, що треба зважати на особливості зорового сприйняття в різних людей [4 ПРО 1.5-9]

різному [2 ПРО 1.5-12]	
Учень / учениця: - використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо) [2 ПРО 2.1-1]	Учень / учениця: - самостійно <i>добирає</i> та <i>поширює</i> необхідну інформацію природознавчого змісту [4 ПРО 2.1-1]
Учень / учениця: - <i>співвідносить</i> зображення / описи об'єктів та явищ живої і неживої природи з відомими йому / їй із довідки або інших джерел об'єктами та явищами [2 ПРО 4.1-1]	Учень / учениця: - <i>визначає</i> важливість того, що вивчає [4 ПРО 4.1-1]; - <i>вирізняє</i> в ньому головне і другорядне [4 ПРО 4.1-2]; - <i>висловлює</i> свою думку, <i>обґрунтовує</i> її [4 ПРО 4.1-3]
Учень / учениця: - <i>запитує</i> , щоб довідатися більше [2 ПРО 4.2-1]; - <i>добирає</i> відомості / дані з різних джерел інформації [2 ПРО 4.2-2]	Учень / учениця: - <i>порівнює</i> інформацію з відомих їй / йому та запропонованих ресурсів [4 ПРО 4.2-1]; - <i>перевіряє</i> достовірність цієї інформації [4 ПРО 4.2-2]
Учень / учениця: - <i>фіксує</i> здобуту інформацію / дані словами, зображеннями, символами, за допомогою цифрових аудіо-, відео-, фотопристроїв [2 ПРО 2.2-1]	Учень / учениця: - <i>застосовує</i> предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи [4 ПРО 2.2-1]; - <i>готує</i> повідомлення / презентації і <i>представляє</i> їх [4 ПРО 2.2-2]
Учень / учениця: - <i>розповідає</i> про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування [2 ПРО 2.3-1]	Учень / учениця: - <i>аналізує</i> умови та послідовність кроків, здійснюючи дослідження [4 ПРО 2.3-1]; - <i>порівнює</i> різні спроби дослідження [4

	<p>ПРО 2.3-2];</p> <p>- виявляє причини невдачі [4 ПРО 2.3-3]</p>
Я у природі	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- визначає та описує місце свого проживання [2 ПРО 3.1-1];</p> <p>- розпізнає зміни в неживій та живій природі [2 ПРО 3.1-2];</p> <p>- спостерігає за добовими та сезонними змінами у природі [2 ПРО 3.1-3];</p> <p>- аналізує явища живої природи у різні пори року (восени, взимку, навесні, влітку) [2 ПРО 3.1-4];</p> <p>- установлює взаємозв'язок між порою року і погодою [2 ПРО 3.1-5];</p> <p>- описує об'єкти природи своєї місцевості за певними ознаками [2 ПРО 3.1-6];</p> <p>- спостерігає життя рослин і тварин у різні пори року [2 ПРО 3.1-7];</p> <p>- описує рослини і тварин [2 ПРО 3.1-8];</p> <p>- пояснює значення сонячного світла для життя [2 ПРО 3.1-9]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- порівнює місце свого проживання з іншими відомими їй / йому місцями на Землі [4 ПРО 3.1-1];</p> <p>- ілюструє прикладами різноманітність рослин і тварин [4 ПРО 3.1-2];</p> <p>- пояснює значення рослин і тварин у природі та для людини [4 ПРО 3.1-3];</p> <p>- порівнює умови розвитку різних рослин [4 ПРО 3.1-4];</p> <p>- описує пристосування рослин і тварин до умов середовища (світло, тепло, вода) [4 ПРО 3.1-5];</p> <p>- аналізує вплив людини на ріст і розвиток рослин [4 ПРО 3.1-6];</p> <p>- визначає значення світла для розвитку рослин [4 ПРО 3.1-7];</p> <p>- розрізняє материки і океани; деякі форми земної поверхні [4 ПРО 3.1-8];</p> <p>- описує рух Землі навколо Сонця і навколо своєї осі [4 ПРО 3.1-9]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- описує місцевість, у якій проживає [2 ПРО 3.2-1];</p> <p>- дотримується правил безпечної поведінки в докiллi і пояснює ці правила іншим [2 ПРО 3.2-2];</p> <p>- спостерігає за рослинами, які вирощує у класі, вдома [2 ПРО 3.2-3];</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- пояснює важливість охорони води і ґрунтів, рослин і тварин [4 ПРО 3.2-1];</p> <p>- вирізняє рослини і тварини, занесені до Червоної книги України [4 ПРО 3.2-2];</p> <p>- захищає доступними способами живу і неживу природу й переконує в доцільності цих дій [4 ПРО 3.2-3];</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>спостерігає</i> за улюбленими тваринками, яких <i>доглядає</i> у класі, вдома [2 ПРО 3.2-4]; - <i>не завдає шкоди</i> тваринам і рослинам під час дослідів та експериментів [2 ПРО 3.2-5] 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>повідомляє</i> дорослих про відомі йому / їй випадки жорстокого поводження з тваринами [4 ПРО 3.2-4]; - <i>переконує</i> друзів і батьків у потребі сортувати сміття, пояснюючи шкоду від забруднення довкілля [4 ПРО 3.2-5]; - <i>досліджує</i> екосистему парку, лісу, заповідних територій тощо [4 ПРО 3.2-6]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняє</i> об'єкти довкілля (за кольором, смаком, формою, звуком тощо) [2 ПРО 4.3-1]; - <i>розрізняє</i> живі та неживі природні об'єкти [2 ПРО 4.3-2]; - <i>розрізняє</i> дикорослі й культурні рослини [2 ПРО 4.3-3]; - <i>розрізняє</i> дерева, кущі, трав'янисті рослини [2 ПРО 4.3-4]; - <i>порівнює</i> листяні і хвойні, вічнозелені і листопадні рослини [2 ПРО 4.3-5]; - <i>розрізняє</i> комах, павуків, раків, риб, жаб, птахів і звірів [2 ПРО 4.3-6]; - <i>порівнює</i> свійських і диких тварин [2 ПРО 4.3-7]; - <i>спостерігає</i> перелітних і осілих птахів своєї місцевості й <i>описує</i> їхню поведінку [2 ПРО 4.3-8]; - <i>досліджує</i> свій організм [2 ПРО 4.3-9] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>порівнює</i> природні об'єкти за розміром, масою, кількістю тощо [4 ПРО 4.3-1]; - <i>визначає</i> ознаки живого у рослин і тварин [4 ПРО 4.3-2]; - <i>розрізняє</i> трав'янисті рослини, чагарники, дерева; однорічні та багаторічні рослини; культурні та дикорослі рослини [4 ПРО 4.3-3]; - <i>розрізняє</i> комах, павуків, риб, земноводних, плазунів, птахів, звірів (ссавців); - <i>порівнює</i> рослиноїдних, м'ясоїдних, всеїдних тварин [4 ПРО 4.3-4]; - <i>розрізняє</i> їстівні та неїстівні гриби своєї місцевості [4 ПРО 4.3-5]; - <i>розрізняє</i> окремі органи людини [4 ПРО 4.3-6]; - <i>пояснює</i> значення крові в організмі людини, значення шкіри для організму людини та її гігієни, гігієни органів чуття [4 ПРО 4.3-7]
Я у рукотворному світі	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> лінійку, лінзу (лупу), терези, термометр [2 ПРО 3.3-1]; 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> компас, мікроскоп [4 ПРО 3.3-1];

<ul style="list-style-type: none"> - порівнює рукотворні (штучні) та природні об'єкти [2 ПРО 3.3-2]; - розрізняє природні та рукотворні (штучні) об'єкти [2 ПРО 3.3-3]; - порівнює рукотворні (штучні) об'єкти за певними властивостями [2 ПРО 3.3-4]; - розрізняє природне і створене людиною довкілля [2 ПРО 3.3-5]; - добирає відомості про рукотворні (штучні) об'єкти [2 ПРО 3.3-6]; - пояснює, що не всі матеріали, створені людиною, корисні для довкілля [2 ПРО 3.3-7]; - передбачає використання рукотворних (штучних) матеріалів (пластмаси, гуми, скла, металу, паперу) на основі їхніх властивостей [2 ПРО 3.3-8]; - ілюструє, наводить приклади того, як рукотворні (штучні) об'єкти (серед них і механізми) допомагають людині [2 ПРО 3.3-9]; - описує найважливіші винаходи для людства [2 ПРО 3.3-10] 	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє джерела енергії [4 ПРО 3.3-2]; - визначає об'єкти, які випромінюють / відбивають світло [4 ПРО 3.3-3]; - пояснює корисність застосування відновлювальних джерел енергії [4 ПРО 3.3-4]; - визначає побутові прилади, які працюють на електроенергії [4 ПРО 3.3-5]; - розповідає про винаходи та винахідників, пояснює на прикладах їхнього життя, як стати великим винахідником [4 ПРО 3.3-6]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулює запитання про все, що її/його цікавить [2 ПРО 4.4-1]; - пропонує нові способи використання рукотворних (штучних) об'єктів [2 ПРО 4.4-2] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулює проблему [4 ПРО 4.4-1]; - пропонує та обґрунтовує власну ідею розв'язання проблеми [4 ПРО 4.4-2]; - перевіряє свою ідею [4 ПРО 4.4-3]

<p>Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас</p>	<p>Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас</p>
<p>Моя технічна творчість і техніка</p>	
<p>Учень / учениця: - прогнозує, яким має бути виріб, описує, як він мав би виглядати [2 ТЕО 1.1-1]; - планує послідовність технологічних операцій за допомогою дорослих (використання технологічних карт) [2 ТЕО 1.1-2]</p>	<p>Учень / учениця: - задумує об'єкт для виготовлення [4 ТЕО 1.1-1]; - прогнозує результат власної діяльності [4 ТЕО 1.1-2]; - планує послідовність технологічних операцій [4 ТЕО 1.1-3]</p>
<p>Учень / учениця: - задумує конструкцію виробу та конструює його з готових елементів (розмічання розгортки; виготовлення, оздоблення плоских та об'ємних виробів) [2 ТЕО 1.4-1]; - виготовляє та оздоблює виріб знайомими технологіями з допомогою дорослих [2 ТЕО 1.4-2]; - створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розроблення ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.) [2 ТЕО 1.4-3]</p>	<p>Учень / учениця: - конструює виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі [4 ТЕО 1.4-1]; - самостійно виготовляє та оздоблює виріб знайомими технологіями [4 ТЕО 1.4-2]; - створює та оздоблює виріб, дотримуючись логічної послідовності за зразком чи власним задумом із різних конструкційних матеріалів та повторно використовуючи матеріали [4 ТЕО 1.4-4]; - порівнює старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв та конструює моделі майбутнього [4 ТЕО 1.4-4]</p>
<p>Учень / учениця: - добирає конструкційні матеріали за їх властивостями для виконання</p>	<p>Учень / учениця: - самостійно добирає конструкційні матеріали для виготовлення виробу,</p>

<p>практичної роботи (використання паперу, пластмаси, деревини, металу, пінопласту та інших матеріалів для макетування) [2 ТЕО 1.3-1]</p>	<p>зіставляючи їхні властивості (за зразком чи за власним задумом) [4 ТЕО 1.3-1]</p>
<p>Учень / учениця: - з допомогою дорослих та самостійно <i>виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, плоских матеріалів та ін.) [2 ТЕО 4.1-1]</p>	<p>Учень / учениця: - самостійно <i>виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, плоских матеріалів та ін.) [4 ТЕО 4.1-1]</p>
<p>Я у світі технологій</p>	
<p>Учень / учениця: - <i>аналізує</i> зображення схем технологічної послідовності з допомогою дорослих, <i>дотримується</i> їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків) [2 ТЕО 1.2-1]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>читає</i> та <i>розуміє</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи [4 ТЕО 1.2-1]; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом [4 ТЕО 1.2-2]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань [2 ТЕО 2.1-1]; - <i>організовує</i> безпечне робоче місце з допомогою дорослих (використання клею, інструментів та пристосувань із гострими частинами) [2 ТЕО 2.1-2]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>передбачає</i> власні дії під час використання інструментів та пристосувань з огляду на безпеку [4 ТЕО 2.1-1]; - самостійно <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці при використанні інструментів та пристосувань (організація робочого місця; використання клею, інструментів та пристосувань із гострими частинами) [4 ТЕО 2.1-2]</p>

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з допомогою дорослих або самостійно <i>виготовляє</i> виріб із застосуванням <i>знайомих технологічних операцій</i> з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, пласких матеріалів та інше) [2 ТЕО 4.1-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно виготовляє виріб із застосуванням знайомих технологічних операцій з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, пласких матеріалів та інше) [4 ТЕО 4.1-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання конструкційних матеріалів [2 ТЕО 3.2-1]; - самостійно або з допомогою дорослих <i>створює</i> виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та ін.) [2 ТЕО 3.2-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - економно <i>використовує</i> матеріали під час виготовлення виробу [4 ТЕО 3.2-1]; - <i>утилізує</i> побутові відходи, дотримуючись відповідних правил [4 ТЕО 3.2-2]; - самостійно <i>створює</i> виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та ін.) [4 ТЕО 3.2-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>демонструє</i> іншим результати власної діяльності [2 ТЕО 1.5-1]; - <i>описує</i>, спираючись на запитання дорослих, чого хотів / -ла досягти [2 ТЕО 1.5-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>демонструє</i> результати власної діяльності [4 ТЕО 1.5-1]; - <i>описує</i> творчий задум, <i>захищає</i> свою позицію [4 ТЕО 1.5-2]; - <i>пояснює</i>, що вдалося, а що – ні [4 ТЕО 1.5-3]
<p>Я у світі ремесел</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені за технологіями традиційних і сучасних ремесел (демонстрація виробів декоративно-ужиткового 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> власне ставлення до виробів, виготовлених традиційними і сучасними ремеслами [4 ТЕО 4.2-1]; - самостійно <i>виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб, застосовуючи елементи

<p>мистецтва: гончарство, ткацтво, витинанка, вишивка, різьблення та інше) [2 ТЕО 4.2-1];</p> <p>- <i>виготовляє та оздоблює</i> виріб із допомогою дорослих чи самостійно, застосовуючи елементи традиційних та сучасних ремесел (використання різних технік для виготовлення та оздоблення виробів: витинанка, вишивка та ін.) [2 ТЕО 4.2-2]</p>	<p>традиційних та сучасних ремесел [4 ТЕО 4.2-2]</p>
<p>Мій побут</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>виконує</i> найпростіші дії, демонструючи самозарадність [2 ТЕО 2.2-1];</p> <p>- спільно з дорослими <i>організовує</i> робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань (організація особистого побуту) [2 ТЕО 2.2-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- безпечно поводить з приладами у власному побуті [4 ТЕО 2.2-1];</p> <p>- самостійно <i>організовує</i> робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань (організація особистого побуту) [4 ТЕО 2.2-2]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- разом з дорослими <i>планує</i> та <i>реалізовує</i> найпростіші трудові дії: ремонтує іграшки, книжки; доглядає за рослинами і тваринами; готує страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям) [2 ТЕО 2.3-1]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- самостійно <i>планує</i> та <i>реалізовує</i> трудові дії у власному побуті: ремонтує іграшки, книжки відомими способами; доглядає за рослинами і тваринами; готує нескладні страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям) [4 ТЕО 2.3-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- спільно з дорослими <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних матеріалів для виконання завдання [2 ТЕО 3.1-1];</p> <p>- самостійно <i>робить припущення</i></p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- спільно з дорослими <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних ресурсів для виготовлення виробу [4 ТЕО 3.1-1];</p> <p>- самостійно <i>робить припущення</i> про</p>

про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання [2 ТЕО 3.1-2]	потрібну кількість ресурсів для виконання простого завдання [4 ТЕО 3.1-2]
---	---

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Я у світі інформації	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досліджує сприйняття інформації різними органами чуття [2 ІФО 1.1-1]; - робить висновок щодо виду інформації та способу її отримання [2 ІФО 1.1-2]; - формулює інформаційні запити [2 ІФО 1.1-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наводить приклади інформаційних процесів у близькому для себе середовищі [4 ІФО 1.1-1]; - визначає учасників інформаційних процесів та описує їх інформаційну взаємодію [4 ІФО 1.1-2]; - пояснює переваги опрацювання інформації з використанням цифрових пристроїв та інформаційних технологій [4 ІФО 1.1-3]; - відстежує порушення інформаційного процесу (наприклад, момент виникнення шуму) [4 ІФО 1.1-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дає прості відповіді на запитання [2 ІФО 1.2-1]; - групує повідомлення за типами даних, що в них містяться (графічні, текстові, відео, звукові) [2 ІФО 1.2-2]; - зберігає, змінює та видаляє дані на одному із відомих носіїв [2 ІФО 1.2-3]; - розрізняє носії за їх призначенням [2 ІФО 1.2-4]; - читає та пояснює запропоновані прості схеми і / або інформаційні знаки й табло в місцях перебування [2 ІФО 1.2-5]; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить інформацію, що підтверджує чи спростовує просте твердження [4 ІФО 1.2-1]; - обирає пристрої та інструменти для отримання даних необхідного типу [4 ІФО 1.2-2]; - обирає спосіб збереження інформації та відповідний носій даних [4 ІФО 1.2-3]; - заносить дані у попередньо створену та готову до використання базу (щоденник погоди, читацький щоденник чи блог тощо) [4 ІФО 1.2-4]; - наводить приклади того, що дані можна представляти та зберігати більш

<ul style="list-style-type: none"> - <i>відповідає</i> на запитання за даними таблиці, схеми [2 ІФО 1.2-6]; - <i>знаходить</i> зайві чи пропущені елементи, помилки у послідовності [2 ІФО 1.2-7]; - <i>впорядковує</i> предмети за певними заданими ознаками (наприклад, впорядкування списку учнів за датою народження, самих учнів за зростом) [2 ІФО 1.2-8] 	<ul style="list-style-type: none"> ніж одним способом чи кодуванням [4 ІФО 1.2-5]; - <i>обирає</i> спосіб представлення даних для різних життєвих ситуацій [4 ІФО 1.2-6]; - <i>виконує</i> кодування / розкодування повідомлень за запропонованим правилом [4 ІФО 1.2-7]; - <i>заповнює</i> шаблони, схеми за наведеним зразком [4 ІФО 1.2-8]; - <i>знаходить</i> пропущені і / або помилкові дії у знайомій послідовності, <i>виправляє</i> помилки в ній [4 ІФО 1.2-9]; - <i>складає</i> прості схеми та <i>дає</i> відповіді на запитання, користуючись такими схемами [4 ІФО 1.2-10]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> з допомогою вчителя/вчительки найістотніші властивості об'єктів для побудови моделей [2 ІФО 1.3-1]; - <i>знаходить</i> схожі і відмінні їх властивості [2 ІФО 1.3-2]; - <i>поділяє</i> властивості за значущістю (головні і другорядні) [2 ІФО 1.3-3]; - <i>створює</i> об'єкти за зразком [2 ІФО 1.3-4]; - <i>групує</i> об'єкти, <i>дає</i> назву групі [2 ІФО 1.3-5]; - <i>переводить</i> задачу / проблему з однієї форми в іншу [2 ІФО 1.3-6]; - <i>створює</i> модель об'єкта [2 ІФО 1.3-7] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> групи об'єктів за їх властивостями, <i>дає</i> їм назви, <i>знаходить</i> помилки у групуванні об'єктів та <i>пояснює</i> їх [4 ІФО 1.3-1]; - <i>пропонує</i> різні способи впорядкування об'єктів (за різними властивостями) [4 ІФО 1.3-2]; - <i>висловлює</i> припущення щодо події, яка змінила значення властивості об'єкта, <i>прогнозує</i> зміни значень властивостей залежно від настання події [4 ІФО 1.3-3]; - <i>називає</i> оригінальні відповідники інформаційних та реальних моделей (глобус як модель Землі, автомобільні моделі, план приміщення тощо) [4 ІФО 1.3-4]; - <i>експериментує</i> з доступними моделями, <i>фіксує</i> зміни, що відбуваються, <i>прогнозує</i> результат

	експерименту [4 ІФО 1.3-5]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цікавиться походженням інформації [2 ІФО 1.4-1]; - виокремлює факти в текстах і повідомленнях [2 ІФО 1.4-2]; - розпізнає в тексті хибні чи правдиві висловлювання [2 ІФО 1.4-3]; - розрізняє припущення і фантазію [2 ІФО 1.4-4]; - робить власні припущення стосовно результату експериментів і спостережуваних явищ [2 ІФО 1.4-5] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє істинні та хибні висловлювання [4 ІФО 1.4-1]; - порівнює тексти з хибною та правдивою інформацією [4 ІФО 1.4-2]; - враховує можливу недостовірність інформації, зокрема з цифрових джерел [4 ІФО 1.4-3]; - намагається дізнатися більше про нові ідеї і поняття, у разі сумніву шукає інформацію з різних джерел, запитує і знаходить відповіді щодо правдивості інформації [4 ІФО 1.4-4]; - у життєвих ситуаціях вирізняє факти та судження людей [4 ІФО 1.4-5]
Моя цифрова творчість	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлює логічну послідовність подій або дій [2 ІФО 2.1-1]; - переказує послідовність подій та дій (у тексті, явищах тощо) [2 ІФО 2.1-2]; - оцінює ризик порушення послідовності дій (наприклад, під час переходу дороги на перехресті) [2 ІФО 2.1-3]; - складає послідовність дій (алгоритм), які потрібно виконати для досягнення мети у повсякденній діяльності [2 ІФО 2.1-4]; - змінює послідовності дій для отримання іншого результату [2 ІФО 2.1-5] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає логічну послідовність подій [4 ІФО 2.1-1]; - ідентифікує об'єкти на основі схем за допомогою запитань з відповідями «Так / Ні» (наприклад, класифікація тварин: має шерсть, має крила, має зуби - кажан) [4 ІФО 2.1-2]; - формулює логічні висловлювання з конструкціями «якщо - то...», «що буде, якщо змінити порядок інструкцій?» [4 ІФО 2.1-3]; - формулює логічні висловлювання з конструкціями «не», «і», «або» [4 ІФО 2.1-4]; - розпізнає та замінює послідовність повторюваних дій алгоритмічною конструкцією циклу [4 ІФО 2.1-5]; - розрізняє цикли із повторенням

	<p>заданої кількості разів та до виконання умови [4 ІФО 2.1-6];</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає алгоритми в різних способах подання під час розв'язання задач у повсякденній діяльності [4 ІФО 2.1-7]; - складає лінійні, розгалужені та циклічні алгоритми на основі їх словесного опису [4 ІФО 2.1-8]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - складає план дій для виконавця із точними та однозначними вказівками [2 ІФО 2.2-1]; - формулює очікуваний результат [2 ІФО 2.2-2]; - погоджується або спростовує факт досягнення результату [2 ІФО 2.2-3]; - виправляє помилки у плані [2 ІФО 2.2-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створює просту програму в навчальному середовищі на основі наданого алгоритму [4 ІФО 2.2-1]; - формулює очікуваний результат виконання створеної програми для різних початкових даних / сценаріїв роботи програми [4 ІФО 2.2-2]; - порівнює отриманий результат програми з очікуваним [4 ІФО 2.2-3]; - висловлює припущення щодо причини отримання неочікуваного результату [4 ІФО 2.2-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виділяє у складеній задачі прості, визначає порядок їх розв'язування [2 ІФО 2.3-1]; - називає частини від цілого [2 ІФО 2.3-2]; - експериментує із заміною частин [2 ІФО 2.3-3]; - складає ціле із запропонованих частин [2 ІФО 2.3-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає, за допомогою яких блоків команд можна розв'язати задачу [4 ІФО 2.3-1]; - укладає блоки команд у правильному порядку для розв'язання задачі [4 ІФО 2.3-2]; - визначає логічні помилки у розбитті алгоритму на блоки чи при компонуванні алгоритму з блоків [4 ІФО 2.3-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовує, створює, змінює текст за допомогою цифрових 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створює документи для збереження даних, комунікації та поширення

<p>пристроїв та програм для отримання або передавання інформації [2 ІФО 2.4-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> прості малюнки за допомогою цифрових пристроїв та програм [2 ІФО 2.4-2]; - <i>презентує</i> ідеї та / або результати своєї діяльності за допомогою малюнків, текстів, музики тощо [2 ІФО 2.4-3]; - <i>читає</i> електронні тексти, <i>додає</i> до них позначки і закладки [2 ІФО 2.4-4]; - <i>заповнює</i> пропуски в таблиці, при потребі виконуючи відповідні розрахунки [2 ІФО 2.4-5]; - <i>робить</i> фотографії, <i>знімає</i> відео, <i>фіксує</i> звуки, <i>слухає</i> тексти з альтернативних джерел (аудіокниги) [2 ІФО 2.4-6]; - <i>пояснює</i> та <i>використовує</i> основні інструменти для створення та редагування простих інформаційних продуктів [2 ІФО 2.4-7] 	<p>результатів діяльності індивідуальної або групової роботи за допомогою цифрових пристроїв та програм [4 ІФО 2.4-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вдосконалює</i> зовнішній вигляд створених документів, використовуючи можливості комп'ютерних програм [4 ІФО 2.4-2]; - <i>налаштовує</i> основні інструменти комп'ютерної програми для створення простих зображень [4 ІФО 2.4-3]; - <i>заповнює, доповнює</i> таблицю інформацією на основі спостережень чи вимірювань [4 ІФО 2.4-4]; - <i>створює</i> прості мультимедійні продукти за підтримки вчителя, членів сім'ї або інших учнів [4 ІФО 2.4-5]; - <i>обирає</i> спосіб та <i>представляє</i> результати індивідуальної або групової роботи [4 ІФО 2.4-6]
--	---

Комунікація і співпраця

<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>перевіряє</i> результати праці, своєї та інших, за запропонованими критеріями [2 ІФО 2.5-1]; - <i>обґрунтовує</i> причини своїх рішень [2 ІФО 2.5-2]; - з допомогою інших <i>формулює</i> висновки щодо вирішення / чи невирішення проблеми [2 ІФО 2.5-3]; - <i>діє</i> за узгодженими правилами [2 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> план виконання роботи для групи з допомогою вчителя / вчительки [4 ІФО 2.5-1]; - <i>розподіляє</i> ролі в групі з переліку ролей, які надає вчитель / вчителька [4 ІФО 2.5-2]; - <i>виконує</i> роль, яку пропонує група в результаті обговорення [4 ІФО 2.5-3]; - <i>отримує</i> та порівнює відгуки на створений інформаційний продукт для
--	---

ІФО 2.5-4]	вдосконалення проекту [4 ІФО 2.5-4]; - надає конструктивний зворотний зв'язок [4 ІФО 2.5-5]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює, у який спосіб люди спілкуються через мережі [2 ІФО 3.3-1]; - доводить переваги такого спілкування [2 ІФО 3.3-2]; - використовує цифрові технології для пошуку інформації, творчості та співпраці [2 ІФО 3.3-3]; - користується різними джерелами інформації (книги, альбоми, запитання до друга тощо) [2 ІФО 3.3-4]; - передає зміст та порівнює інформацію, отриману з веб-джерел для навчальних потреб [2 ІФО 3.3-5]; - прагне використовувати ІТ з навчальною метою [2 ІФО 3.3-6] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обирає спосіб передачі інформації [4 ІФО 3.3-1]; - використовує онлайнві ресурси (електронну пошту, форуми, середовища спільної роботи) для спільної діяльності [4 ІФО 3.3-2]; - переміщується між веб-сторінками з використанням гіперпосилань [4 ІФО 3.3-3]; - виконує простий пошук за ключовими словами, використовуючи пошукові системи у безпечному режимі [4 ІФО 3.3-4]; - структурує і впорядковує обрані веб-ресурси [4 ІФО 3.3-5]; - розрізняє веб-ресурси навчального та іншого призначення [4 ІФО 3.3-6]; - доброзичливо та конструктивно коментує навчальні ресурси у захищеному середовищі [4 ІФО 3.3-7]; - досліджує різні джерела цифрових даних, напр., онлайнві енциклопедії [4 ІФО 3.3-8]
Я і цифрові пристрої	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно добирає необхідне навчальне приладдя [2 ІФО 3.1-1]; - досліджує можливості пристроїв [2 ІФО 3.1-2]; - експериментує з їхніми функціями [2 ІФО 3.1-3]; - оцінює переваги цифрових 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює роботу комп'ютерної системи, що складається з сукупності взаємопов'язаних пристроїв [4 ІФО 3.1-1]; - збирає інформацію за допомогою цифрових пристроїв (фотографує, записує, диктує тощо) [4 ІФО 3.1-2];

<p>пристроїв для збирання даних [2 ІФО 3.1-4];</p> <p>- <i>описує</i> функції доступних комп'ютерних пристроїв [2 ІФО 3.1-5]</p>	<p>- <i>описує</i> взаємодію пристроїв комп'ютерної системи, їх можливості та обмеження [4 ІФО 3.1-3];</p> <p>- <i>обирає</i> зручні для себе способи роботи з пристроями введення та виведення даних, впевнено <i>користується</i> цими способами роботи [4 ІФО 3.1-4];</p> <p>- <i>використовує</i> цифрові пристрої для орієнтування в просторі і часі [4 ІФО 3.1-5]</p>
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>підтримує</i> порядок на робочому місці [2 ІФО 3.2-1];</p> <p>- бережливо <i>ставиться</i> до своїх і чужих речей [2 ІФО 3.2-2];</p> <p>- <i>розпізнає</i> та <i>використовує</i> програмні середовища для повсякденної та навчальної діяльності [2 ІФО 3.2-3];</p> <p>- <i>орієнтується</i> в основних програмних середовищах [2 ІФО 3.2-4];</p> <p>- <i>запускає</i> програми, <i>відкриває</i> файли та програми на знайомому пристрої [2 ІФО 3.2-5];</p> <p>- <i>вмикає / вимикає</i>, <i>перезавантажує</i> пристрої [2 ІФО 3.2-6]</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>визначає</i> прості апаратні та програмні збої, які можуть траплятись при користуванні технікою [4 ІФО 3.2-1];</p> <p>- <i>усуває</i> прості несправності (перезавантажити пристрій, перевірити живлення, перевірити наявність мережі, закрити і знову відкрити програму) [4 ІФО 3.2-2];</p> <p>- <i>обирає</i> для використання програми, ігри та сайти, відповідно до свого віку [4 ІФО 3.2-3];</p> <p>- <i>досліджує</i> комп'ютерні програми для знайомства з їх можливостями [4 ІФО 3.2-4];</p> <p>- <i>розпізнає</i>, де зберігається програма та її дані (на пристрої чи он-лайн) [4 ІФО 3.2-5];</p> <p>- <i>налаштовує</i> відповідне програмне середовище для зручної роботи [4 ІФО 3.2-6]</p>
Етика та інформаційна безпека	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>пояснює</i> значення режиму дня для продуктивної роботи і відпочинку</p>	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <p>- <i>дотримується</i> стратегій уникнення проблем, що впливають з необачного</p>

<p>[2 ІФО 4.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - повідомляє про своє самопочуття дорослим [2 ІФО 4.1-2]; - <i>аргументує</i> необхідність приватності паролів [2 ІФО 4.1-3]; - <i>дотримується</i> правил безпечної роботи [2 ІФО 4.1-4]; - <i>зберігає</i> приватність особистої інформації та пояснює необхідність цього [2 ІФО 4.1-5] 	<p>використання комп'ютерних пристроїв та мереж (вихід з облікового запису, щоб ним не скористались інші, приватність особистої інформації) [4 ІФО 4.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> часових обмежень користування цифровими пристроями [4 ІФО 4.1-2]; - <i>дотримується</i> погоджених правил поведінки он-лайн вдома та у школі [4 ІФО 4.1-3]; - <i>звертається</i> до дорослих, якщо відчуває занепокоєння при використанні цифрових пристроїв чи програм [4 ІФО 4.1-4]; - <i>узгоджує</i> із дорослими дозвіл на завантаження файлів та програм [4 ІФО 4.1-5]; - <i>розрізняє</i> приватну та публічну інформацію, зокрема ту, якою можна ділитися он-лайн [4 ІФО 4.1-6]; - <i>порівнює</i> сильні і слабкі паролі [4 ІФО 4.1-7]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коректно <i>реагує</i> на висловлювання, з яким не погоджується [2 ІФО 4.2-1]; - <i>розрізняє</i> приватну та публічну інформацію [2 ІФО 4.2-2]; - <i>виявляє</i> гуманне ставлення до інших – безпосередньо та через мережі [2 ІФО 4.2-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> позитивну та негативну соціальну та етичну поведінку щодо використання технологій [4 ІФО 4.2-1]; - <i>добирає</i> оптимальні форми подання інформації під час спілкування з людьми з особливими потребами та іншої культури – безпосередньо і в мережі [4 ІФО 4.2-2]; - <i>ідентифікує</i> прийнятну та неприйнятну поведінку [4 ІФО 4.2-3]; - <i>моделює</i> способи повідомлення занепокоєння з приводу змісту і контактів у мережі [4 ІФО 4.2-4]; - <i>пояснює</i> наслідки поширення

	<p>інформації в мережі [4 ІФО 4.2-5];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>використовує</i> відомі йому / їй технології і пристрої для оптимального спілкування з іншими людьми [4 ІФО 4.2-6]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> інформацію небезпечного змісту та <i>повідомляє</i> про це дорослих [2 ІФО 4.3-1]; - <i>звертається</i> по допомогу, коли є сумніви з приводу змісту чи співрозмовника в мережах [2 ІФО 4.3-2]; - <i>дотримується</i> правил безпечної роботи в онлайн-ових середовищах [2 ІФО 4.3-3]; - <i>азначає</i> авторство власних робіт (прізвище, ім'я, дату), <i>доводить</i> його [2 ІФО 4.3-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>шанує</i> права творців інформаційних продуктів [4 ІФО 4.3-1]; - <i>цитує</i> та <i>вказує</i> джерела запозичених ідей чи матеріалів [4 ІФО 4.3-2]; - <i>прогнозує</i> наслідки плагіату в повсякденному житті й он-лайн [4 ІФО 4.3-3]; - <i>поважає</i> приватність інформації інших [4 ІФО 4.3-4]

Конкретні очікувані результати (КОР), 2клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4клас
Безпека	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що робити в ситуаціях небезпеки вдома або у школі [2 СЗО 2.1-1]; - <i>пояснює</i> ситуації, за яких побутові прилади, речовини можуть бути небезпечними для людини [2 СЗО 2.1-2]; - <i>описує</i> дії, доцільні в разі небезпечної ситуації з вогнем, водою, газом [2 СЗО 2.1-3]; - <i>розпізнає</i>, до чого можна торкатися, а до чого не можна в жодному разі [2 СЗО 2.1-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> ознаки безпечної і небезпечної ситуації [4 СЗО 2.1-1]; - <i>моделює</i> ситуації безпечної поведінки з побутовими приладами, речовинами [4 СЗО 2.1-2]; - <i>моделює</i> доцільні ситуації (вогонь, вода, газ, небезпечні об'єкти) [4 СЗО 2.1-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> можливі наслідки для себе від власної необачної поведінки вдома [2 СЗО 2.2-1]; - <i>пояснює</i> можливі небезпеки, що можуть очікувати людину в довкіллі [2 СЗО 2.2-2]; - <i>прогнозує</i> наслідки небезпечної поведінки з підозрілими предметами, забутими речами, вибуховими пристроями та зброєю [2 СЗО 2.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> наслідки рішень щодо власної поведінки для себе та оточення [4 СЗО 2.2-1]; - <i>пояснює</i> наслідки небезпечної поведінки в різних ситуаціях шкільного життя (у класі, їдальні, спортзалі тощо) [4 СЗО 2.2-2]; - <i>обґрунтовує</i> наслідки небезпечної поведінки з підозрілими предметами, забутими речами, вибуховими пристроями та зброєю [4 СЗО 2.2-3]; - <i>моделює</i> поведінку в разі знаходження підозрілих предметів, забутих речей, вибухових пристроїв та зброї [4 СЗО 2.2-4]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє корисні та шкідливі впливи на вибір безпечної поведінки (батьки, вчителі, друзі, ЗМІ тощо) [2 СЗО 3.3-1]; - пояснює, як правила та їх дотримання впливають на безпеку в доквітлі, зокрема вдома, у школі [2 СЗО 3.3-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує корисні та шкідливі впливи (батьки, вчителі, друзі, ЗМІ тощо) на вибір безпечної поведінки [4 СЗО 3.3-1]; - розрізняє позитивний та негативний впливи організацій та груп на безпеку людей [4 СЗО 3.3-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обирає безпечну дорогу до / зі школи з урахуванням правил дорожнього руху [2 СЗО 2.3-1] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ухвалює рішення щодо власної безпечної поведінки з огляду на ситуації, пов'язані з чужими людьми [4 СЗО 2.3-1]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює правила безпечної поведінки вдома (з побутовими приладами, речовинами тощо) [2 СЗО 2.4-1]; - дотримується правил безпечної поведінки в різних ситуаціях [2 СЗО 2.4-2]; - розрізняє основні знаки та символи дорожнього руху [2 СЗО 2.4-3]; - розрізняє підозрілі предмети та пояснює, куди і як звернутися з повідомленням про знахідку [2 СЗО 2.4-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримується правил безпечної поведінки вдома, у школі, на вулиці, у громадських місцях [4 СЗО 2.4-1]; - поводить безпечно у природі та громадських місцях [4 СЗО 2.4-2]; - розрізняє і використовує відповідні засоби захисту (шолом, рукавиці, наколінники тощо) за потреби [4 СЗО 2.4-3]; - дотримується правил поведінки з підозрілими предметами та речами, забутими у громадських місцях [4 СЗО 2.4-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає коло осіб, які можуть надати допомогу в разі небезпеки [2 СЗО 1.3-1]; - описує приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях та ідентифікує їх телефони [2 СЗО 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє ситуації, у яких потребує консультації фахівця, від тих, у яких можна зарадити власними силами, і відповідно діє [4 СЗО 1.3-1]; - моделює звернення по допомогу в різні служби в разі небезпечних

<p>1.3-2]; - <i>демонструє</i>, як попросити допомоги при потребі [2 СЗО 1.3-3]; - <i>пояснює</i>, яку просту першу допомогу можна надати [2 СЗО 1.3-4]</p>	<p>ситуацій, описуючи ситуацію чітко і зрозуміло [4 СЗО 1.3-2]; - <i>моделює</i> надання допомоги собі та іншим у разі потреби [4 СЗО 1.3-3]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>розрізняє</i> попереджувальні знаки та символи та <i>пояснює</i>, що вони означають (знак «отрута» на контейнерах тощо) [2 СЗО 4.2-1]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>визначає</i> дорослих, яким можна довіряти в разі небезпечних життєвих ситуацій (зокрема насильство) [4 СЗО 4.2-1]; - <i>розрізняє</i> ресурси, які можна використати в разі небезпеки [4 СЗО 4.2-2]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> вияви неповаги та приниження [2 СЗО 1.1-1]; - <i>уникає</i> таких виявів у власній поведінці [2 СЗО 1.1-2]; - належно <i>реагує</i> на цькування, тиск та приниження [2 СЗО 1.1-3]; - <i>пояснює</i>, що всі люди (зокрема діти) мають право сказати іншим, щоб не торкалися їхнього тіла [2 СЗО 1.1-4]; - <i>пояснює</i>, як безпечно і без шкоди для здоров'я поводитися в мережі Інтернет [2 СЗО 1.1-5]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>аналізує</i> позитивні та негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки [4 СЗО 1.1-1]; - <i>застосовує</i> правила збереження здоров'я від можливих небезпек зовнішнього середовища (водойми, сонячні промені, погодні умови, стихійні лиха тощо) [4 СЗО 1.1-2]; - <i>протидіє</i> виявам неповаги та приниження [4 СЗО 1.1-3]; - <i>безпечно поводить</i>ся в мережі Інтернет [4 СЗО 1.1-4]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>порівнює</i> свої почуття та почуття інших людей в одній і тій самій ситуації [2 СЗО 2.2-4]; - <i>пояснює</i>, чому небезпечно та шкідливо дражнити або залякувати інших [2 СЗО 2.2-5];</p>	<p>Учень / учениця: - <i>досліджує</i> особисті відносини (конфлікт, пробачення, довіра, задрість, підтримка) [4 СЗО 2.2-5]; - <i>встановлює</i> залежність між активним способом життя та здоров'ям людини, якістю і тривалістю її життя [4 СЗО</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> залежність між фізичною активністю та потребою в їжі та воді [2 СЗО 2.2-6]; - <i>розрізняє</i> наслідки власної поведінки в різних життєвих ситуаціях [2 СЗО 2.2-7] 	<p>2.2-6];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому людина потребує відпочинку, фізичних вправ та раціонального харчування [4 СЗО 2.2-7]; - <i>оцінює</i> наслідки порушення норм поведінки для себе та інших [4 СЗО 2.2-8]
Здоров'я	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> зміни власних емоцій, почуттів, настрою [2 СЗО 2.2-8]; - <i>визначає</i>, як змінюється людське тіло з віком [2 СЗО 2.2-9]; - <i>відзначає</i> зміни у своєму тілі у процесі дорослішання, хвороби, втоми, фізичної активності [2 СЗО 2.2-10] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>відзначає</i> зміни емоцій, почуттів, настрою у співрозмовників і відповідно реагує [4 СЗО 2.2-9]; - <i>визначає</i> зміни у своєму тілі залежно від виду діяльності, звичок, настрою [4 СЗО 2.2-10]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> вплив здорової поведінки та корисних звичок на здоров'я людини [2 СЗО 3.3-3]; - <i>порівнює</i> вплив різних емоцій на себе та інших [2 СЗО 3.3-4]; - <i>усвідомлює</i> важливість рухів та активної поведінки для себе та інших [2 СЗО 3.3-5]; - <i>визначає</i> шляхи попередження захворювань, включаючи щеплення [2 СЗО 3.3-6]; - <i>пояснює</i>, як поводитися поруч із людьми з неінфекційними та інфекційними захворюваннями [2 СЗО 3.3-7]; - <i>визначає</i> способи очищення приміщень для профілактики 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>аналізує</i> вплив здорової поведінки та корисних звичок на здоров'я [4 СЗО 3.3-3]; - <i>пояснює</i>, як емоції впливають на його / її стан та стан інших [4 СЗО 3.3-4]; - <i>аналізує</i> вплив друзів, сім'ї, засобів масової інформації на почуття, поведінку, настрій [4 СЗО 3.3-5]; - <i>наводить</i> приклади позитивного впливу активного способу життя на якість та тривалість життя людини [4 СЗО 3.3-6]; - <i>аналізує</i> способи запобігання неінфекційним та інфекційним захворюванням [4 СЗО 3.3-7]; - <i>пояснює</i>, як навколишнє середовище,

<p>захворювань [2 СЗО 3.3-8];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> важливість впливу питної води на організм [2 СЗО 3.3-9]; - <i>описує</i> шкоду від вживання алкоголю, тютюну, наркотиків, можливого хибного вживання інших речовин [2 СЗО 3.3-10] 	<p>харчування, фізична активність, стрес та інші фактори впливають на здоров'я людини [4 СЗО 3.3-8];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> способи впливу сім'ї, друзів, однолітків, засобів масової інформації тощо на здоров'я [4 СЗО 3.3-9]; - <i>аналізує</i> ризики та небезпеку вживання алкоголю, тютюну, наркотиків, можливого хибного вживання інших речовин [4 СЗО 3.3-10]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>спілкується</i> з батьками, вчителями, однокласниками [2 СЗО 4.4-1]; - <i>ставиться з повагою до</i> інших осіб, їхнього походження [2 СЗО 4.4-2]; - <i>виражає</i> словесно і несловесно потреби, бажання, почуття, за потреби кажучи «ні» [2 СЗО 4.4-3]; - <i>визначає</i> коло осіб, від яких може отримати інформацію про вживання ліків та користування предметами домашнього вжитку [2 СЗО 4.4-4]; - <i>розрізняє</i> родинні зв'язки, дружні, ділові стосунки та подружнє життя [2 СЗО 4.4-5] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вислуховує</i> інших для підтримки та розуміння їх почуттів [4 СЗО 4.4-1]; - <i>спілкується</i>, щоб висловити свої емоції та вдячність за себе та інших [4 СЗО 4.4-2]; - <i>пояснює</i>, як розв'язати конфлікти з ровесниками за допомогою словесних і несловесних засобів [4 СЗО 4.4-3]; - <i>здатний / -а відмовитися</i> від пропозиції, зокрема щодо вживання алкоголю, тютюну, інших небезпечних речовин [4 СЗО 4.4-4]; - <i>обґрунтовує</i> свій вибір щодо здорової поведінки та уникнення вживання алкоголю, тютюну, наркотиків [4 СЗО 4.4-5]; - <i>порівнює</i> різні види стосунків між людьми (родинні зв'язки, дружні, ділові стосунки та подружнє життя) [4 СЗО 4.4-6]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> правил щодо догляду за своїм тілом, одягом, особистими речами [2 СЗО 1.1-6]; - <i>використовує</i> відповідні назви 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>звертається</i> при поганому самопочутті по допомогу до відповідних фахівців [4 СЗО 1.1-5]; - <i>описує</i> вияви погіршення свого

<p>частин тіла та органів для повідомлення про самопочуття чи проблеми зі здоров'ям (біль, дискомфорт тощо) [2 СЗО 1.1-7];</p> <p>- визначає осіб, до яких може звертатися при поганому самопочутті [2 СЗО 1.1-8]</p>	<p>здоров'я (наприклад, нежить, кашель, чхання), <i>припускає</i>, що могло спричинити захворювання [4 СЗО 1.1-6];</p> <p>- наводить приклади дій, що допоможуть захистити в ситуації, яка несе загрозу здоров'ю [4 СЗО 1.1-7]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>пояснює</i>, як харчування впливає на здоров'я людини [2 СЗО 3.1-1];</p> <p>- <i>розрізняє</i> продукти за походженням (наприклад, рослинного, тваринного тощо) [2 СЗО 3.1-2];</p> <p>- <i>пояснює</i>, що таке хибне використання речовин (не за призначенням або в надмірних кількостях) [2 СЗО 3.1-3];</p> <p>- <i>розпізнає</i> безпечні і небезпечні речовини [2 СЗО 3.1-4];</p> <p>- <i>розрізняє</i> здорові та шкідливі звички, <i>пояснює</i> їх вплив на безпеку, здоров'я і добробут людини [2 СЗО 3.1-5]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>визначає</i> продукти та послуги, придатні для ведення здорового способу життя [4 СЗО 3.1-1];</p> <p>- <i>аналізує</i> шкоду для людини від алкоголю, тютюну, наркотиків [4 СЗО 3.1-2];</p> <p>- <i>розрізняє</i> дозволені і заборонені для уживання речовини [4 СЗО 3.1-3];</p> <p>- <i>визначає</i> заміну алкоголю, тютюну, наркотикам (наприклад, ігри з друзями, заняття спортом, хобі) [4 СЗО 3.1-4]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>розрізняє</i> корисні і шкідливі продукти харчування [2 СЗО 3.4-1];</p> <p>- <i>пояснює</i> важливість споживання продуктів своєї місцевості [2 СЗО 3.4-2];</p> <p>- <i>наводить приклади</i> українських національних страв та страв інших країн [2 СЗО 3.4-3]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>відбирає</i> продукти харчування, орієнтуючись на свої харчові звички, смак і розуміння їхньої користі для здоров'я [4 СЗО 3.4-1];</p> <p>- <i>визначає</i> улюблені страви національної кухні та аналізує їх корисність [4 СЗО 3.4-2]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>описує</i> безпечне й відповідальне вживання їжі, використання ліків,</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>визначає</i> продукти, вживання яких потрібно обмежувати (з великим</p>

<p>побутових засобів [2 СЗО 2.3-2]</p>	<p>вмістом цукру, солі, жиру тощо) [4 СЗО 2.3-2];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>порівнює</i> норми споживання різних харчових продуктів [4 СЗО 2.3-3]; - <i>пояснює</i>, що існує залежність від алкоголю, тютюну та наркотиків, та ті, хто потребують допомоги, щоб її позбутися [4 СЗО 2.3-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вибирає</i> продукти харчування., орієнтуючись на здорові харчові звички та позначки на упаковці [2 СЗО 4.2-2]; - <i>визначає</i> місця, де можна харчуватися здорово [2 СЗО 4.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вирізняє</i> інформацію на пакуваннях та етикетках (складники, дата виготовлення, термін придатності тощо) [4 СЗО 4.2-3]; - <i>визначає</i> достовірні джерела інформації про харчування [4 СЗО 4.2-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що не всі продукти корисні для здоров'я [2 СЗО 4.5-1]; - <i>пояснює</i> вплив друзів, сім'ї, та інших факторів на вибір здорового харчування [2 СЗО 4.5-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>досліджує</i> вплив реклами на вибір товарів (їжі, напоїв, іграшок тощо) [4 СЗО 4.5-1]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> дії, які його / її ображають [2 СЗО 1.2-1]; - <i>підтримує</i> та <i>приймає</i> інших [2 СЗО 1.2-2]; - <i>демонструє</i> відсторонення від неприйнятних дотиків з боку інших людей; <i>повідомляє</i> про це дорослих, яким довіряє [2 СЗО 1.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> іншим, що робити в ситуації, коли тебе дражнять, цькують, утискають чи залякують [4 СЗО 1.2-1]; - <i>демонструє</i> іншим можливість вирішення конфліктів без насильства [4 СЗО 1.2-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлює</i> дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі [2 СЗО 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>спілкується</i> з дітьми іншої статі, демонструючи повагу, приязність та

<p>1.4-1]; - <i>пояснює</i> функції та значення батьків для кожної людини [2 СЗО 1.4-2]; - <i>пояснює</i> правила моральної поведінки вдома, у школі [2 СЗО 1.4-3]</p>	<p>щирість у стосунках [4 СЗО 1.4-1]; - <i>оцінює</i> зміни у своєму тілі та зовнішньому вигляді як ознаки дорослішання [4 СЗО 1.4-2]; - <i>розпізнає</i> та <i>засуджує</i> ознаки тиску і насилля [4 СЗО 1.4-3]; - <i>аргументує</i> важливість родини, роль батьків для кожної людини [4 СЗО 1.4-4]; - <i>пояснює</i> особливе значення для людини морального і духовного здоров'я [4 СЗО 1.4-5]; - <i>описує</i>, як зароджується життя людини, відбувається її розвиток та дорослішання [4 СЗО 1.4-6]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>пояснює</i>, як особиста гігієна, харчування, сон, щеплення, фізичні вправи зміцнюють здоров'я [2 СЗО 4.6-1]; - <i>пояснює</i> значення гігієни порожнини рота для здоров'я, основні правила попередження захворювань [2 СЗО 4.6-2]; - <i>складає</i> план дій щодо підтримки свого здоров'я [2 СЗО 4.6-3]; - <i>пояснює</i>, як бути прикладом здорової поведінки для інших [2 СЗО 4.6-4]</p>	<p>Учень / учениця: - <i>моделює</i> власну поведінку зі збереження здоров'я на основі досвіду інших людей (рідні, спортсмени, довгожителі тощо) [4 СЗО 4.6-1]; - <i>створює</i> простий сценарій (план) здорового способу життя тепер і в майбутньому [4 СЗО 4.6-2]</p>
<p>Учень / учениця: - <i>пояснює</i>, чому збереження здоров'я допомагає в навчанні [2 СЗО 4.1-1]; - <i>застосовує</i> різні способи зняття втоми (за допомогою гімнастики, дихальних вправ, музики, прогулянки, зміни виду діяльності</p>	<p>Учень / учениця: - <i>планує</i> власний режим розумової праці та відпочинку [4 СЗО 4.1-1]</p>

тощо) [2 СЗО 4.1-2]	
Добробут	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, яка діяльність приносить і радість, і користь [2 СЗО 3.4-4]; - розрізняє ознаки добробуту людини [2 СЗО 3.4-5] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>аналізує</i> якість свого життя за деякими фізичними ознаками (активність, втома, відпочинок, сон тощо) [4 СЗО 3.4-3]; - <i>пояснює</i>, як позитивні емоції, негативні переживання впливають на життя людини [4 СЗО 3.4-4]; - описує, як екологія впливає на життя людини [4 СЗО 3.4-5]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>відрізняє важливі потреби від менш важливих, визначає</i> доступні шляхи їх задоволення [2 СЗО 4.3-1]; - <i>пояснює</i>, що не всі потреби можуть бути задоволені [2 СЗО 4.3-2]; - <i>складає</i> перелік речей, необхідних для життя [2 СЗО 4.3-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> дії, необхідні для задоволення власних потреб та потреб інших, спираючись на власний досвід [4 СЗО 4.3-1]; - <i>складає</i> перелік речей, необхідних для життя, і тих, від яких можна відмовитися [4 СЗО 4.3-2]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що кожен вчинок має наслідки, спираючись на приклади літературних героїв, персонажів мультфільмів тощо [2 СЗО 2.2-11] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>окреслює</i> власну мету за конкретний період життя і прогнозує можливі ризики [4 СЗО 2.2-11]; - <i>аналізує</i>, якого успіху досягнуто у виконанні завдання і які були труднощі [4 СЗО 2.2-12]; - <i>аналізує</i> зусилля на шляху до успіху на прикладах відомих людей [4 СЗО 2.2-13]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> перелік продуктів 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> перелік продуктів

<p>харчування, спожитих за день [2 СЗО 2.3-3];</p> <p>- <i>використовує</i> раціонально кишенькові гроші [2 СЗО 2.3-4]</p>	<p>харчування, спожитих за день, <i>аналізує</i> їх користь та вартість [4 СЗО 2.3-5];</p> <p>- <i>поводиться</i> дбайливо з матеріальними цінностями (власними, своєї родини, школи, міста [4 СЗО 2.3-6];</p> <p>- <i>пропонує</i> рішення щодо економії грошей, матеріальних цінностей та природних ресурсів [4 СЗО 2.3-7]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>пояснює</i> значення грошей та матеріальних цінностей [2 СЗО 4.5-3];</p> <p>- <i>пояснює</i>, що не всі потреби можуть бути задоволені через обмеженість ресурсів [2 СЗО 4.5-4];</p> <p>- <i>планує</i> витрати кишенькових грошей [2 СЗО 4.5-5]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>оцінює</i> раціональність покупки, орієнтуючись на її користь та ціну [4 СЗО 4.5-2];</p> <p>- критично <i>оцінює</i> роль реклами у споживанні послуг та продукції [4 СЗО 4.5-3];</p> <p>- <i>досліджує</i> вплив реклами на вибір їжі та напоїв [4 СЗО 4.5-4]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>пояснює</i>, що не можна оцінювати людини за її матеріальним станом [2 СЗО 1.4-4];</p> <p>- <i>пояснює правила</i> ощадного використання природних ресурсів (наприклад, збирання та утилізації сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів) [2 СЗО 1.4-5]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- раціонально <i>використовує</i> ресурси (наприклад, збирання та утилізація сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів) [4 СЗО 1.4-7];</p> <p>- <i>висловлює та аргументує</i> власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень [4 СЗО 1.4-8]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>пояснює</i> важливість навчання у школі для власного життя та добробуту [2 СЗО 4.1-3];</p> <p>- <i>організовує</i> робоче місце для навчання з урахуванням умов в школі та вдома [2 СЗО 4.1-4]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>подає приклади</i>, які показують поліпшення власних вмінь [4 СЗО 4.1-2]</p>

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри [2 СЗО 4.4-6]; - виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуюсь із рішенням команди [2 СЗО 4.4-7] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує різні ролі в роботі малих груп незалежно від їх складу та наповненості [4 СЗО 4.4-7]; - планує свою роботу у групі згідно зі спільним завданням та своєї ролі [4 СЗО 4.4-8]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює, чому людині потрібна добродійність [2 СЗО 1.1-9]; - пояснює важливість добрих вчинків для людини та довкілля [2 СЗО 1.1-10] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінює свої вчинки з позиції їхньої добродійності [4 СЗО 1.1-8]; - діє в новій ситуації з користю для себе та суспільства, оцінює можливі ризики [4 СЗО 1.1-9]; - робить вибір, орієнтуючись на добродійність, і пояснює його [4 СЗО 1.1-10]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє потреби близьких людей та друзів [2 СЗО 1.3-5]; - звертається за підтримкою до осіб, яким довіряє [2 СЗО 1.3-6]; - розрізняє ситуації, коли інші люди потребують допомоги [2 СЗО 1.3-7] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізує потреби інших, враховує їх та шукає можливості допомоги [4 СЗО 1.3-4]; - визначає, до кого і як звернутися за допомогою [4 СЗО 1.3-5]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає, як від власного ставлення до навчання залежить його успіх і добробут у майбутньому [2 СЗО 4.6-5]; - визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання, напр. щодо здорового способу життя свого / родини [2 СЗО 4.6-6] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - укладає власний розпорядок дня / тижня, корегує його відповідно до потреби [4 СЗО 4.6-3]; - ставить короткочасні цілі та планує конкретні дії щодо досягнення успіху та задоволення власних потреб, зменшення ризику для здоров'я [4 СЗО 4.6-4]

<p>Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас</p>	<p>Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас</p>
<p>Базова рухова діяльність</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує комплекси загальнорозвивальних та спеціальних вправ за показом учителя / учительки з використанням різних предметів та без них [2 ФІО 1.1-1]; - виконує вправи для формування правильної постави [2 ФІО 1.1-2]; - виконує різновиди ходьби [2 ФІО 1.1-3]; - виконує бігові вправи та різновиди бігу [2 ФІО 1.1-4]; - виконує стрибкові вправи [2 ФІО 1.1-5]; - долає смугу природних та штучних перешкод за допомогою лазіння та перелізання, стрибків і бігу [2 ФІО 1.1-6]; - виконує метання різними способами на дальність та в ціль [2 ФІО 1.1-7]; - виконує гімнастичні, ігрові та інші вправи [2 ФІО 1.1-8] - виконує базові рухи, характерні для різних видів спорту [2 ФІО 1.1-9] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вправляється у виконанні комплексів загальнорозвивальних та спеціальних вправ за показом учителя / учительки та самостійно з використанням різних предметів та без них [4 ФІО 1.1-1]; - використовує різновиди ходьби, бігових вправ та бігу для рухової діяльності [4 ФІО 1.1-2]; - виконує стрибкові вправи [4 ФІО 1.1-3]; - долає смугу природних і штучних перешкод за допомогою лазіння й перелізання, стрибків та бігу, а також добирає найбільш зручний спосіб їх подолання [4 ФІО 1.1-4]; - виконує зручним способом різні види метань (на дальність та в ціль) [4 ФІО 1.1-5] - виконує ведення, передачі, кидки та удари по м'ячу, відповідно до виду спорту [4 ФІО 1.1-6]; - вправляється у техніці виконання базових рухів, що характерні для різних видів спорту [4 ФІО 1.1-7]; - аналізує власні помилки у виконанні фізичних вправ та вправляється в їх усуненні [4 ФІО 1.1-8]
<p>Учень / учениця:</p>	<p>Учень / учениця:</p>

<p>- виконує комплекси фізичних вправ ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки і фізкультурної паузи [2 ФІО 1.2-1]</p> <p>- розрізняє легкоатлетичні, гімнастичні, ігрові та інші вправи та виконує їх [2 ФІО 1.2-2];</p> <p>- добирає необхідний спортивний інвентар та вправи до різних видів спорту, якими займається [2 ФІО 1.2-3]</p>	<p>- укладає та виконує комплекси гімнастичних вправ, фізкультурної паузи та фізкультурної хвилинки для власного здоров'я [4 ФІО 1.2-1];</p> <p>- поєднує комплекси загальнорозвивальних вправ зі спеціальними та застосовує їх для розминки [4 ФІО 1.2-2];</p> <p>- розрізняє індивідуальні та командні види спорту, добирає необхідний спортивний інвентар [4 ФІО 1.2-3];</p> <p>- розрізняє види легкоатлетичних вправ та виконує їх [4 ФІО 1.2-4];</p> <p>- розрізняє види гімнастичних вправ та виконує їх [4 ФІО 1.2-5]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- переконує однокласників про користь від виконання фізичних вправ [2 ФІО 3.1-1]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- мотивує однокласників до виконання фізичних вправ [4 ФІО 3.1-1]</p>
<p>Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- грає в рухливі ігри та бере участь в естафетах [2 ФІО 1.3-1];</p> <p>- застосовує рухливі ігри для розвитку фізичних якостей та під час прогулянок, екскурсій, відпочинку, задовольняючи потребу в руховій та ігровій діяльності [2 ФІО 1.3-2]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- грає у рухливі, народні ігри та бере участь в естафетах [4 ФІО 1.3-1];</p> <p>- бере участь у спортивних іграх за спрощеними правилами [4 ФІО 1.3-2];</p> <p>- добирає вправи, відповідні до індивідуальних та командних видів спорту [4 ФІО 1.3-3];</p> <p>- вигадує рухливі ігри для розвитку фізичних якостей та під час прогулянок, екскурсій, відпочинку, задовольняючи потребу в руховій та ігровій діяльності [4 ФІО 1.3-4];</p>
<p>Учень / учениця:</p>	<p>Учень / учениця:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ефективно <i>співпрацює</i> з іншими у спільних заняттях із фізичного виховання [2 ФІО 3.1-2]; - <i>спілкується</i> та <i>взаємодіє</i> з дорослими й однолітками [2 ФІО 3.1-3]; - <i>співпрацює</i> й <i>досягає</i> спільних командних цілей під час рухливих ігор та естафет [2 ФІО 3.1-3]; - <i>бере участь</i> в ухваленні спільних рішень на користь команди [2 ФІО 3.1-4]; - <i>виконує</i> різні ролі в ігрових ситуаціях [2 ФІО 3.1-3]; - активно <i>вболіває</i> за результат команди [2 ФІО 3.1-4] 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>співпереживає</i> за результат команди та максимально себе <i>виявляє</i> під час гри; - <i>бере відповідальність</i> за результат команди під час естафет, ігор [4 ФІО 3.1-2]; - <i>розв'язує</i> конфлікти, якщо вони виникають під час проведення естафет чи спортивної гри [4 ФІО 3.1-3]; - <i>доводить</i> важливість співпраці, спілкування та взаємодії на прикладах досягнення спільних командних цілей [4 ФІО 3.1-4]; - <i>бере участь</i> в обговоренні та ухваленні спільних рішень на користь команди, <i>переконує</i> [4 ФІО 3.1-5]; - <i>аналізує</i> свої сильні сторони й <i>обирає</i> відповідні ролі [4 ФІО 3.1-6]; - активно <i>вболіває</i> за результат команди, <i>підбадьорює</i> себе та однокласників [4 ФІО 3.1-7]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> безпечної поведінки під час виконання фізичних вправ та ігор [2 ФІО 3.2-1] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> правил проведення рухливих ігор та естафет на уроках та під час самостійних занять [4 ФІО 3.2-1]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> емоції, що виникають під час естафет та рухливих ігор [2 ФІО 3.3-1]; - <i>пояснює</i> правила проведення гри, <i>ставить запитання</i>, щоб краще їх зрозуміти, та <i>діє</i> відповідно до узгоджених правил [2 ФІО 3.3-2]; - <i>програючи, тисне руку</i> 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>регулює</i> власні емоції під час естафет та рухливих ігор, розуміючи, що емоції – частина задоволення від рухової активності [4 ФІО 3.3-1]; - на прикладі життєписів відомих спортсменів <i>пояснює</i>, що їх веде до успіху і як долати невдачі [4 ФІО 3.3-2];

<p>супротивникові та <i>дякує</i> за гру [2 ФІО 3.3-3];</p> <p>- розповідає про улюблених спортсменів та прагне брати з них приклад [2 ФІО 3.3-4]</p>	<p>- <i>пояснює</i> значення правил чесної гри для особистих та командних досягнень [4 ФІО 3.3-3];</p> <p>- <i>співпереживає</i> за досягнення команди [4 ФІО 3.3-4];</p> <p>- пояснює символи та ідеали Олімпійського руху [4 ФІО 3.3-5]</p>
<p>Турбота про стан здоров'я та безпеку</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>регулює</i> фізичне навантаження відповідно до самопочуття під час виконання фізичних вправ [2 ФІО 2.1-1]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- застосовує елементарні способи фізичного навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) [4 ФІО 2.1-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>загартовується</i> для зміцнення здоров'я та фізичного розвитку [2 ФІО 2.2-1];</p> <p>- після виконаної роботи <i>визначає</i>, що було складно зробити і чого досягнув/ -ла [2 ФІО 2.2-2];</p> <p>- <i>описує</i> ознаки впливу фізичного навантаження на власний організм [2 ФІО 2.2-3]</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>вимірює</i> пульс собі і друзям [4 ФІО 2.2-1];</p> <p>- <i>аналізує</i> вплив фізичного навантаження на власний організм [4 ФІО 2.2-2];</p> <p>- <i>регулює</i> фізичні навантаження під час занять у школі та самостійних занять [4 ФІО 2.2-3];</p> <p>- <i>переконує</i> в позитивному впливі загартовування та фізичного навантаження на стан здоров'я [4 ФІО 2.2-4];</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>аргументує</i>, що кожна людина – неповторна і може мати різні фізичні якості [2 ФІО 2.3-1];</p> <p>- <i>відстежує</i> розвиток власних фізичних якостей з допомогою вчителя і <i>пояснює</i> цінність зусиль для формування характеру [2 ФІО 2.3-2]</p> <p>- <i>добирає</i> вправи за вподобаннями;</p>	<p>Учень / учениця:</p> <p>- <i>розрізняє</i> різні фізичні якості людини і <i>доводить</i>, що рівень їх розвитку не може бути підставою для образ [4 ФІО 2.3-1];</p> <p>- <i>добирає</i> із запропонованих засобів для розвитку фізичної якості ті, які на його / її думку є найбільш корисними [4 ФІО 2.3-2]</p> <p>- <i>дозує</i> навантаження відповідно до</p>

<p>- <i>пояснює</i> вибір вправ [2 ФІО 2.3-3]</p>	<p>індивідуальних потреб та фізичної підготовленості [4 ФІО 2.3-3]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>доводить</i>, чому треба дбати про власну безпеку та безпеку однокласників під час фізкультурної діяльності [2 ФІО 3.2-2]; - <i>дотримується</i> правил безпеки [2 ФІО 3.2-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>перевіряє</i> спеціальний інвентар та обладнання перед виконанням фізичних вправ [4 ФІО 3.2-2]; - <i>пояснює</i> значення правил проведення гри для безпеки власної та інших [4 ФІО 3.2-3]; - <i>дбає</i> про власну безпеку та безпеку однокласників під час фізкультурної діяльності [4 ФІО 3.2-4]; - <i>застерігає</i> інших від небезпечної поведінки [4 ФІО 3.2-5]; - <i>дотримується</i> санітарно-гігієнічних правил у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності [4 ФІО 3.2-6]

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Я – Людина	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i>, якими рисами характеру має володіти людина і чому [2 ГЮ 6.1-1]; - <i>аналізує</i> свою поведінку, уподобання, виділяючи риси, якими вирізняється серед інших і які надають йому / їй неповторності [2 ГЮ 6.1-2]; - <i>пояснює</i>, що можна, а що не можна розповідати про себе незнайомим людям, <i>добирає приклади</i> на користь свого твердження [2 ГЮ 6.1-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>аналізує</i>, що йому / їй вдається, а що – ні [4 ГЮ 6.1-1]; - <i>окреслює</i> мету та дії, які приведуть до її досягнення [4 ГЮ 6.1-2]; - <i>аналізує</i>, які якості йому / їй потрібні для досягнення мети [4 ГЮ 6.1-3]; - <i>пояснює</i>, про що можна, а про що не варто розпитувати інших [4 ГЮ 6.1-4]; - <i>розпізнає</i> та <i>описує</i> свої емоції, почуття, переживання, <i>висловлює</i> співчуття, підтримку [4 ГЮ 6.1-5]; - <i>укладає</i> розклад дня, тижня, співвідносячи його з життям інших членів сім'ї [4 ГЮ 6.1-6]; - <i>ділиться</i> своїми <i>мріями</i> та <i>планами</i>, <i>аналізує</i>, що для цього потрібно [4 ГЮ 6.1-7]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> (спираючись на власний досвід і думки старших), навіщо людині знати точний час; бути пунктуальним / -ою у школі й удома [2 ГЮ 1.1-1] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про життя осіб, на яких хоче бути схожим / -ою [4 ГЮ 1.1-1]; - <i>переказує</i> окремі факти власної біографії, правильно визначаючи послідовність подій [4 ГЮ 1.1-2]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, як змінюється людина впродовж життя [2 ГЮ 1.2-1]; - <i>описує</i>, як змінюються умови життя 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, які риси / якості успадкував / -ла від батьків [4 ГЮ 1.2-1];

людини [2 ГІО 1.2-2]	- <i>описує</i> , які плани / мрії хоче реалізувати в майбутньому [4 ГІО 1.2-2]
Я серед людей	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, які почуття пов'язують його / її з близькими людьми, <i>висловлює</i> припущення про те, чим вони зумовлені [2 ГІО 7.1-1]; - <i>описує</i> узвичаєні правила життя своєї сім'ї / класу, <i>пояснює</i> їхнє значення для себе [2 ГІО 7.1-2]; - <i>описує</i> й <i>обмірковує</i> свої права й обов'язки в сім'ї, класі [2 ГІО 7.1-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> родинне дерево, <i>досліджує</i> життя своїх родичів [4 ГІО 7.1-1]; - <i>розповідає</i>, як змінюються власні обов'язки (соціальні ролі), коли з'являється братик / сестричка, домашня тваринка тощо [4 ГІО 7.1-2]; - <i>описує</i> традиції і свята, у яких беруть участь друзі / однокласники / земляки [4 ГІО 7.1-3]; - <i>з повагою ставиться до власних і чужих традицій</i> [4 ГІО 7.1-4]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>залучає</i> людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/ неї, до спілкування, гри, навчання [2 ГІО 7.2-1]; - <i>надає допомогу</i> тим, хто її потребує, і <i>висловлює вдячність</i> за підтримку [2 ГІО 7.2-2]; - <i>уважно вислуховує</i> думку співрозмовника, <i>висловлює</i> свій погляд, шануючи гідність інших [2 ГІО 7.2-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>взаємодіє</i> з іншими на основі спільних цілей, <i>дотримується</i> правил співпраці у парі, групі [4 ГІО 7.2-1]; - <i>переконує</i> друзів у важливості дотримання правил у процесі взаємодії з людьми, <i>ілюструє</i> цю думку прикладами (із власного досвіду, літератури) [4 ГІО 7.2-2]; - <i>придумує</i> спільні справи та <i>розподіляє</i> завдання для досягнення спільних цілей [4 ГІО 7.2-3]; - <i>оцінює</i> свій внесок та внесок інших у досягнення спільних цілей [4 ГІО 7.2-4]

<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>переконує</i> у важливості поваги до інших, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане) [2 ГІО 6.2-1]; - <i>пояснює</i>, до кого можна звернутися по допомогу, якщо когось ображають або принижують [2 ГІО 6.2-2]; - <i>обстоює думку</i>, що не треба замовчувати негідної поведінки інших [2 ГІО 6.2-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>аналізує</i> ситуації, у яких порушуються права дитини [4 ГІО 6.2-1]; - <i>радить друзям / однокласникам</i>, куди можна звернутися по захист, коли порушуються права дитини [4 ГІО 6.2-2]; - <i>пояснює</i>, чому не слід замовчувати факти зневаги до людської гідності та порушень прав дитини [4 ГІО 6.2-3]; - <i>висловлює</i> своє ставлення до порушення прав дитини та до дій на захист цих прав за допомогою виражальних засобів мистецтва (оповідає, малює та ін.) [4 ГІО 6.2-4]; - у повсякденній поведінці не порушує прав інших учнів, <i>обґрунтовує</i>, чому засуджує негідні вчинки [4 ГІО 6.2-5]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>досліджує і представляє</i> (на прикладі однолітків і родини) неповторність кожної людини, беручи до уваги зовнішність, поведінку, характер, уподобання тощо [2 ГІО 6.3-1]; - <i>встановлює</i>, що, попри неповторність кожного, всі люди рівні, бо вони – люди [2 ГІО 6.3-2]; - <i>прогнозує</i> наслідки різних дій, їхній вплив на людину [2 ГІО 6.3-3] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>доводить</i> на конкретних прикладах важливість прийняття кожної людини як неповторної та рівної іншим [4 ГІО 6.3-1]; - <i>добирає приклади</i> поведінки персонажів та життєвих ситуацій, щоб проілюструвати важливість рівності між людьми [4 ГІО 6.3-2]; - <i>аналізує</i> наслідки порушення особою засад рівності та справедливості [4 ГІО 6.3-3]; - <i>моделює</i> поведінку в ситуаціях некоректного спілкування та свавілля з боку однолітків / дорослих [4 ГІО 6.3-4]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> встановлених в освоєному громадському просторі (у школі, на вулиці, у парку, на дитячому майданчику тощо) правил [2 ГІО 2.3-1]; - <i>пояснює</i>, чому потрібно дотримуватися встановлених правил [2 ГІО 2.3-1] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>оцінює</i> відповідність поведінки (людей / персонажів) у громадському просторі встановленим правилам [4 ГІО 2.3-1]; - <i>обмірковує</i> раніше встановлені правила у громадському просторі та, за потреби, <i>створює</i> спільно з іншими нові / додаткові правила [4 ГІО 2.3-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому люди перебувають разом, взаємодіють [2 ГІО 8.3-1]; - <i>висловлює припущення</i>, чому люди стають друзями / ворогами [2 ГІО 8.3-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> призначення родини та школи [4 ГІО 8.3-1]; - <i>пояснює</i>, чому довіра є обов'язковою умовою співпраці [4 ГІО 8.3-2]; - <i>аргументує</i> потрібність різних професій, значущість сумлінної (професійної) праці [4 ГІО 8.3-3]; - <i>укладає</i> правила, дотримання яких забезпечує взаємну довіру в родині і школі, дотримується цих правил [4 ГІО 8.3-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлює</i>, чим його / її дитинство відрізняється від дитинства старших родичів [2 ГІО 1.3-1]; - <i>пояснює</i>, що життя кожного покоління неповторне [2 ГІО 1.3-2]; - <i>зауважує і виокремлює</i> зміни, які відбулися у його / її правах та обов'язках з віком [2 ГІО 1.3-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняє</i> важливі та другорядні події особистого життя / життя інших (друзів, батьків, класу) [4 ГІО 1.3-1]; - <i>переконує</i> у важливості відзначення державних свят і знаменних (ювілейних) дат, <i>обмірковує</i>, як ці події / особи вплинули на сучасність [4 ГІО 1.3-1]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>формулює</i> запитання до батьків, інших родичів про історію родини [2 ГІО 3.1-1]; - <i>переповідає</i> (усно / письмово) відповіді на ці запитання [2 ГІО 3.1-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>добирає</i> джерела для створення родинного дерева та знаходить потрібну йому / їй інформацію [4 ГІО 3.1-1]
<p>Моя культурна спадщина</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлює</i>, спираючись на власний досвід і думки старших, коли відбувалися відомі історичні події та жили визначні особи (раніше / пізніше, до / після, давно / недавно) [2 ГІО 1.1-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> відомі історичні події [4 ГІО 1.1-3]; - <i>співвідносить</i> відомості про найважливіші історичні події в часі [4 ГІО 1.1-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>оглядає</i> та <i>описує</i> пам'ятки культури рідної місцевості, відображає їх різними мистецькими засобами (напр., малює, ліпить) [2 ГІО 2.1-1]; - <i>дотримується</i> належних правил поведінки в місцях пам'яті, <i>пояснює</i> ці правила [2 ГІО 2.1-2]; - <i>виявляє повагу</i> до померлих, <i>вшановує</i> героїв і жертв трагедій або злочинів проти людства [2 ГІО 2.1-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>орієнтується</i> в місцевості, у якій проживає [4 ГІО 2.1-1]; - <i>укладає</i> маршрути (користуючись схематичним планом, малюнками, фото, відео) прогулянок у межах свого населеного пункту та його околиць, зокрема місцями пам'яті, <i>пояснює</i>, чому ці місця важливі [4 ГІО 2.1-2]; - <i>описує</i> віртуальну подорож до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України, ілюструючи її світлинами [4 ГІО 2.1-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому природа важлива для людини [2 ГІО 2.2-1]; - <i>визначає</i>, що дає природа людині [2 ГІО 2.2-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> походження місцевих географічних назв, а також назв найбільших річок, окремих місцевостей, міст України [4 ГІО 2.2-1]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>довідується</i> (з легенд, від старших людей) про походження місцевих назв населених пунктів і географічних об'єктів [2 ГІО 3.3-1] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>записує</i> розповіді дорослих про історичні події / походження географічних назв рідного краю [4 ГІО 3.3-1]; - <i>порівнює</i> різні розповіді дорослих про ті самі історичні події / походження географічних назв рідного краю і робить власний висновок про достовірність однієї з версій [4 ГІО 3.3-2]; - <i>порівнює</i> народні та наукові версії походження географічних назв рідного краю (за поданими текстами) [4 ГІО 3.3-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>долучається</i> до підтримання родинних і шкільних традицій, <i>бере участь</i> у громадських урочистостях тощо; <i>пояснює</i> їхнє значення для себе [2 ГІО 7.1-4]; - <i>виготовляє</i> доступні атрибути до свят та урочистостей, <i>бере участь</i> у мистецьких (зокрема, театральних) акціях [2 ГІО 7.1-5] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обґрунтовує</i> на прикладі власної родини важливість традицій [4 ГІО 7.1-5]; - <i>досліджує</i> родинні та шкільні звичаї [4 ГІО 7.1-6]; - <i>бере участь</i> у підготовці святкувань [4 ГІО 7.1-7]; - <i>досліджує</i> традиції і звичаї свого регіону, <i>порівнює</i> їх із традиціями інших регіонів України, з європейськими традиціям [4 ГІО 7.1-8]
<p>Моя шкільна та місцева громади</p>	

<p>Учень / учениця: - розповідає про видатних історичних осіб / сучасників, життя і діяльність яких пов'язані з місцевою громадою [2 ГІО 3.1-3]</p>	<p>Учень / учениця: - досліджує життя людей, які навчалися у рідній школі, мешкають або мешкали у громаді, пояснює їх роль у житті місцевої спільноти і / або України [4 ГІО 3.1-2]</p>
<p>Учень / учениця: - визначає (з однокласниками) важливість спільноти класу, школи і пояснює свою думку [2 ГІО 5.1-1]</p>	<p>Учень / учениця: - вирізняє суспільно значущі (безкорисливі) вчинки / подвиги [4 ГІО 5.1-1]; - пояснює цінність суспільно значущих учинків для спільноти [4 ГІО 5.1-2]</p>
<p>Учень / учениця: - розповідає про свої права і обов'язки, що пов'язані з громадським життям, пояснює важливість знання цих правил [2 ГІО 6.2-4]</p>	<p>Учень / учениця: - висловлює припущення про взаємозв'язки між правами та обов'язками, аргументує його прикладами з власного досвіду [4 ГІО 6.2-6]</p>
<p>Учень / учениця: - виробляє (з однокласниками) добродішні правила взаємодії, переконує, що вони потрібні [2 ГІО 8.1-1]; - дотримується домовленостей [2 ГІО 8.1-2]; - добирає приклади із власного досвіду, які свідчать про його / її відповідальне ставлення до обов'язків як члена шкільної та місцевої громад [2 ГІО 8.1-3]</p>	<p>Учень / учениця: - аргументує необхідність виконання обов'язків члена родини, шкільної та місцевої громад, дитячого громадського об'єднання [4 ГІО 8.1-1]; - пояснює, як членство допомагає іншим та йому / їй особисто [4 ГІО 8.1-2]; - обирає приклади (з життя, мистецьких творів), що ілюструють відповідальність людини за власне рішення [4 ГІО 8.1-3]; - використовує правила та процедури вирішення питань, що стосуються життя класу [4 ГІО 8.1-4];</p>

	- бере участь у виборах лідерів класу, аналізує та оцінює їхню роботу [4 ГІО 8.1-5]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обговорює проблеми класу, які його / її турбують, обирає один із варіантів їх розв'язання [2 ГІО 8.2-1]; - з'ясовує, що він / вона може робити для однокласників, шкільної спільноти; робить відповідні пропозиції на зборах класу [2 ГІО 8.2-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає разом із класом бажані зміни та проблеми своєї школи / громади [4 ГІО 8.2-1]; - долучається до складання плану щодо вирішення проблеми своєї школи / громади [4 ГІО 8.2-2]; - бере участь у вирішенні проблеми своєї школи / громади, обґрунтовує цінність волонтерства [4 ГІО 8.2-3]
Я – громадянин України і європеєць	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представляє загальні відомості про Україну та інші держави на основі запропонованих текстів [2 ГІО 4.1-1]; - придумує назву презентації про Україну [2 ГІО 4.1-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - добирає (з різних джерел) і представляє загальні відомості про Україну та інші держави [4 ГІО 4.1-1]; - виявляє (зокрема, з родинних історій) зв'язки між українцями та іншими народами [4 ГІО 4.1-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає про видатних українців, пояснює їхнє значення для України [2 ГІО 4.2-1]; - представляє зібрані відомості доступними виражальними засобами [2 ГІО 4.2-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає про громадянську позицію видатних осіб з української історії, підприємництва, науки, культури і спорту [4 ГІО 4.2-1]; - використовує засоби мистецтва (вірш, сценка, малюнок тощо) для вираження свого ставлення до історичної події / постаті [4 ГІО 4.2-2]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить (у художніх творах, життєписах історичних осіб і 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - указує на вчинки історичних осіб, які б сам / сама сьогодні не повторив

<p>сучасників) приклади патріотизму і людяності [2 ГІО 3.2-1]</p>	<p>/ ла, пояснює мотиви свого ставлення до таких вчинків [4 ГІО 3.2-1]</p>
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпитує</i> дорослих (родичів) про минуле своєї родини, місцевої громади, історію школи тощо [2 ГІО 8.3-3]; - <i>розпізнає</i> державні символи України, шанобливо ставиться до них [2 ГІО 8.3-4]; - <i>дотримується</i> встановлених правил поведінки під час проведення державних свят, класних, шкільних і громадських заходів [2 ГІО 8.3-5] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> (на прикладах), що означає бути громадянином України [4 ГІО 8.3-5]; - аргументовано <i>оцінює</i> значущість для себе, родини державних свят України (День незалежності України, День Конституції України, День захисника України, День Соборності України) [4 ГІО 8.3-6]; - <i>пояснює</i>, чому Конституція України – найважливіший документ держави [4 ГІО 8.3-7]; - <i>розмірковує</i> про роль законів у своєму житті, житті інших людей колись і тепер [4 ГІО 8.3-8]

Конкретні очікувані результати (КОР), 2 клас	Конкретні очікувані результати (КОР), 4 клас
Пізнання, інтерпретація мистецтва	
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сприймає</i> твір мистецтва, добираючи із запропонованих ті слова, які співзвучні особистим емоціям та враженням [2 МІО 2.1-1]; - <i>визначає</i> темп (повільно, помірно, швидко); реєстр (високий, середній, низький), звучання хору та оркестру, окремих музичних інструментів (сопілка, бубон, барабан, скрипка, бандура, фортепіано тощо), характеризує мелодію [2 МІО 2.1-2]; - <i>порівнює</i> основні та похідні, теплі й холодні, світлі й темні кольори; окремі види декоративного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо); природні форми та їх декоративні зображення [2 МІО 2.1-3]; - <i>характеризує</i> звукове оформлення в мультфільмі [2 МІО 2.1-4] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сприймає</i> твір мистецтва; <i>добирає</i> слова для характеристики емоцій та вражень; виявляє здатність цілісно охопити увагою художній твір [4 МІО 2.1-1]; - <i>визначає</i> темп, динаміку, реєстр, музичні інтонації (пісенні, декламаційні, танцювальні, маршові); вокальну та інструментальну музику, склад виконавців (соліст, хор, оркестр), деякі музичні форми [4 МІО 2.1-2]; - <i>досліджує</i> основні та похідні, теплі й холодні, світлі й темні кольори; поширені види декоративно-ужиткового мистецтва (розпис, вишивка, кераміка тощо); види орнаментів (рослинні, геометричні); елементи композиції твору (центр, плановість), реалістичне та декоративне зображення [4 МІО 2.1-3]; - <i>розрізняє</i> види мультфільмів (мальований, ляльковий), театру (ляльковий, музичний) та хореографії (народна, класична, сучасна) [4 МІО 2.1-4]; - <i>порівнює</i> улюблені мультфільми і літературні твори, які стали основою мультфільму [4 МІО 2.1-5]

<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що подобається, а що не подобається у творі мистецтва [2 МИО 2.2-1]; - <i>виявляє</i> свої враження від мистецтва різними художніми засобами (звуками, кольорами, лініями, мімікою, рухами) [2 МИО 2.2-2] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i>, що подобається (чи не подобається) у творі мистецтва [4 МИО 2.2-1]; - <i>пояснює</i> свою позицію, <i>обговорює</i> її з однолітками, ставить запитання [4 МИО 2.2-2]; - <i>виявляє</i> свої враження від мистецтва різними художніми засобами (звуками, кольорами, лініями, мімікою, рухами) [4 МИО 2.2-3]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сприймає</i> (слухає, співає, переглядає, малює тощо) твори мистецтва, які подобаються [2 МИО 3.3-1]; - <i>виявляє</i> твори мистецтва (види мистецької діяльності), що змінюють або передають його/ її настрій [2 МИО 3.3-2]; - <i>ділиться</i> емоціями від сприймання мистецьких творів [2 МИО 3.3-3] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає</i> улюблені твори мистецтва чи види мистецької діяльності [4 МИО 3.3-1]; - <i>рекомендує</i> іншим твори, які подобаються [4 МИО 3.3-2], - <i>розпізнає</i> твори мистецтва (види мистецької діяльності), що змінюють або передають його / її настрій [4 МИО 3.3-3]; - <i>ділиться</i> своїми емоціями з іншими [4 МИО 3.3-4]
<p>Практична художньо-творча діяльність</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері [2 МИО 1.1-1]; - <i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання, інтонація) [2 МИО 1.1-2]; - <i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, сопілка, ксилофон тощо) [2 МИО 1.1-3]; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема, музичний фольклор) у відповідному настрої, характері [4 МИО 1.1-1]; - <i>відтворює</i> ритм, темп, динаміку, намагається точно відтворити інтонацію; - <i>стежить</i> за чіткістю дикції (вимови), поставою, диханням [4 МИО 1.1-2];

- *орієнтується* в нотному записі (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах I октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма) [2 МИО 1.1-4];
- *малює* графічними матеріалами, фарбами [2 МИО 1.1-5];
- *працює* (вирізує, конструює) з папером, природними матеріалами;
- *ліпить* з пластичних матеріалів [2 МИО 1.1-6];
- *обирає* формат залежно від задуму;
- *використовує* всю площину аркуша [2 МИО 1.1-7];
- *користується* палітрою, стеками [2 МИО 1.1-8];
- *дотримується* правил техніки безпеки [2 МИО 1.1-9];
- *виконує* нескладні ролі, етюди-наслідування [2 МИО 1.1-10];
- *вправляється* над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів [2 МИО 1.1-11];
- *виконує* пісні «у ролях» [2 МИО 1.1-12];
- *рухається* в ритмі і темпі музики, узгоджує свої рухи з музичним супроводом (співом) [2 МИО 1.1-13];
- *орієнтується* у просторі [2 МИО 1.1-14]

- *виконує* нескладні канони [4 МИО 1.1-3];
- *грає* в ансамблі нескладні композиції (трикутники, бубни, сопілка, ксилофон, синтезатор тощо) [4 МИО 1.1-4];
- *читає* і *виконує* найпростіші партитури;
- *орієнтується* в нотному записі, необхідному для виконання [4 МИО 1.1-5];
- *створює* площинні і об'ємні композиції різними художніми матеріалами [4 МИО 1.1-6];
- елементарно *передає* плановість простору, основні пропорції зображуваних об'єктів (овочів та фруктів, фігур тварин та людей), орнаменти (рослинні, геометричні), нескладні симетричні та асиметричні витинанки, елементи народного розпису [4 МИО 1.1-7];
- *виконує* замальовки з натури та за уявою [4 МИО 1.1-8];
- *обирає* та *комбінує* художні засоби для втілення образу [4 МИО 1.1-9];
- *виконує* етюди [4 МИО 1.1-10];
- *перевтілюється* в різних персонажів;
- *імітує* характерні рухи, ходу тощо [4 МИО 1.1-11];
- *виконує* пісні «у ролях» [4 МИО 1.1-12];
- *вправляється* над інтонацією, мовленням, диханням; дикцією, мімікою, жестами [4 МИО 1.1-13];
- *наводить приклади* та *обговорює* з однолітками мовні помилки у побутовому та сценічному мовленні

	<p>(зайві вигуки, жести, що замінюють слова) [4 МИО 1.1-14];</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>рухається</i> в ритмі й темпі музики, <i>узгоджує</i> свої рухи з музичним супроводом (співом) [4 МИО 1.1-15]; - <i>орієнтується</i> у просторі, <i>виконує</i> елементи народних танців [4 МИО 1.1-16]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>придумує</i> образи і <i>створює</i> їх різними знайомими засобами художньої виразності: <i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовні інтонації), на дитячих музичних інструментах [2 МИО 1.2-1]; - <i>створює</i> різні варіанти ритмічного супроводу до пісні [2 МИО 1.2-2]; - <i>імпровізує</i> засобами пантоміми (міміка, жести), рухами [2 МИО 1.2-3]; - <i>експериментує</i> з кольорами, формами тощо [2 МИО 1.2-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>придумує</i> образи, використовуючи знайомі засоби та способи творення образів (звуки, слова, пантоміму, рухи, лінії, кольори тощо), якими може виразити свої почуття та емоції, застосовує їх окремо чи у поєднанні, пояснює свій вибір [4 МИО 1.2-1]; - <i>не боїться творити</i> [4 МИО 1.2-2]; - <i>готовий / -а</i> до того, що може не вийти з першого разу так, як задумав/ -ла [4 МИО 1.2-3]; - <i>експериментує</i> з утіленням одного образу засобами різних видів мистецтва [4 МИО 1.2-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>готовий / -а</i> до того, що може не вийти з першого разу так, як задумав / -ла [2 МИО 3.1-1]; - <i>не боїться представляти</i> результати діяльності [2 МИО 3.1-2]; - <i>описує</i> свій задум [2 МИО 3.1-3]; - <i>пояснює</i>, наскільки вдалося втілити свій задум [2 МИО 3.1-4] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>характеризує</i> власну творчість за поданими орієнтирами [4 МИО 3.1-1]; - <i>аналізує</i> свої досягнення, свої сильні сторони [4 МИО 3.1-2]; - <i>пояснює</i>, що вдалося чи не вдалося у творчості [4 МИО 3.1-3]; - <i>обирає</i> спосіб удосконалення [4 МИО 3.1-4]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>організовує</i> середовище навколо 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>організовує</i> середовище навколо

<p>себе [2 МИО 1.3-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - бере участь у колективному виконанні творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо) [2 МИО 1.3-2]; - дотримується правил творчої співпраці [2 МИО 1.3-3] 	<p>себе [4 МИО 1.3-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - бере участь у колективних творчих проєктах, зокрема із використанням засобів різних видів мистецтва (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо) [4 МИО 1.3-2]; - описує спільний творчий задум [4 МИО 1.3-3]; - бере відповідальність за виконання творчого задуму [4 МИО 1.3-4]; - прогнозує можливості втілення творчого задуму у шкільному середовищі [4 МИО 1.3-5]; - дотримується правил творчої співпраці [4 МИО 1.3-6]
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує твори мистецтва (співає, малює, танцює, декламує тощо), які подобаються [2 МИО 3.3-4]; - виявляє види мистецької діяльності, за допомогою яких він/ вона відображають або поліпшують свій настрій [2 МИО 3.3-5] 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає улюблені види мистецької діяльності, займається ним/ ними у вільний час для задоволення [4 МИО 3.3-5]; - виявляє свої почуття та емоції у творчості [4 МИО 3.3-6]; - залучає інших до спільної творчості [4 МИО 3.3-7]
<p>Комунікація через мистецтво</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентує результати власної творчості (співає улюблені пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні твори образотворчого мистецтва тощо) перед рідними, однолітками [2 МИО 3.2-1]; - бере участь у шкільних мистецьких 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представляє результати власної творчості (співає улюблені пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні твори образотворчого мистецтва тощо) перед рідними, однолітками [4 МИО 3.2-1]; - пояснює свій задум, захищає свою

<p>заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо) [2 МІО 3.2-2]</p>	<p>позицію [4 МІО 3.2-2];</p> <ul style="list-style-type: none"> - бере участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо) [4 МІО 3.2-3]; - дотримується правил творчої співпраці, виявляє повагу до інших [4 МІО 3.2-4]; - знаходить просту мистецьку інформацію (підручники, енциклопедії; аудіо- та відеозаписи, інтернет-ресурси тощо) [4 МІО 3.2-5]
<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає про твір мистецтва (музичний твір, картину, мультфільм, дитячу телепередачу, виставу тощо), які вразили [2 МІО 2.2-3]; - описує своє розуміння твору [2 МІО 2.2-4]; - пояснює свою позицію [2 МІО 2.2-5]; - висловлює свої почуття, які викликав твір [2 МІО 2.2-6] 	<p style="text-align: center;">Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розповідає про твори мистецтва, які найбільше вражають [4 МІО 2.2-4]; - описує своє розуміння, пояснює свою позицію [4 МІО 2.2-5]; - висловлює свої почуття, які викликав твір мистецтва [4 МІО 2.2-6]; - обговорює з однолітками свої враження від мистецтва, ставить запитання [4 МІО 2.2-7]

Базовий навчальний план

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік				
	1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	разом
Класи					
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна*	315	350	350	350	1365
Математична*	140	140	140	140	560
Природнича**	70	70	70	70	280
Технологічна**	35	35	35	35	140
Інформатична**		35	35	35	105
Соціальна та здоров'язбережна**	17,5	17,5	17,5	17,5	70
Громадянська та історична**	17,5	17,5	17,5	17,5	70
Мистецька	70	70	70	70	280
Фізкультурна***	105	105	105	105	420
Усього інтегровано	245	280	280	280	
Усього	770	840	840	840	3290
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35	35	70	70	210
Загальнорічна кількість навчальних годин	805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	700	770	805	805	3080
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500

* У мовно-літературній та математичній освітніх галузях державна мова, мова національної меншини та математика вивчаються частково інтегровано

** Освітні галузі, що вивчаються інтегровано.

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Показчик наскрізних умінь

Уміння ¹²	Загальні очікувані результати	
	1–2 кл.	3–4 кл.
Розв'язую проблеми [МОВ 1.2], [МОВ 1.6-1.7], [МОВ 2.6], [МОВ 3.3], [ІНО 2.2], [МАО 1.1-1.5], [МАО 2.2], [ПРО 4.1], [ПРО 2.2], [ТЕО 2.1-2.3], [ТЕО 3.1-3.2], [ІФО 1.2], [ІФО 3.1-3.2], [ІФО 4.1], [СЗО 1.3], [СЗО 2.1-2.4], [СЗО 4.2], [ФІО 2.3],	Запитую про те, що мене цікавить і хвилює	Пояснюю своїми словами, у чому суть проблеми
	Перетворюю задачу/ проблему з однієї форми в іншу (у рисунок, схему, скорочений запис)	Перетворюю задачу/ проблему з однієї форми в іншу (у рисунок, схему, скорочений запис), передбачаю появу проблеми у знайомій ситуації
	Обираю суттєві для розв'язання проблеми інформацію/ дані	Відкидаю зайві дані /несуттєву інформацію
	Пропоную власне розв'язання проблеми або обираю одне із запропонованих	Пропоную власне розв'язання проблеми і пояснюю хід своїх думок
	Одержую задоволення від пошуку шляхів розв'язання проблеми, не боюся помилятися	Аналізую помилки, які виникають під час розв'язання проблем, ставлюся до помилок як до можливостей дізнатися нове про проблему

¹² Для відображення наступності освітнього процесу тут подано загальну назву вміння, яке розкривається через навчальний поступ учнів за циклами (після закінчення 2-го та 4-го класів). У державних стандартах базової і повної середньої освіти буде описано подальший поступ учнів за цими вміннями.

<p>[ГІО 3.1], [ГІО 6.2-6.3], [ГІО 8.1-8.3], [МІО 1.3]</p>		
<p>Критично мислю [МОВ 1.5], [МОВ 2.5], [ІНО 1.2], [МАО 1.2], [МАО 3.4], [ПРО 4.2], [ТЕО 1.5], [ІФО 1.4], [СЗО 4.2], [ФІО 2.2], [ГІО 3.3], [МІО 2.2], [МІО 3.4]</p>	<p>Визначаю співвідношення частин і цілого, знаходжу спільні і відмінні ознаки</p> <p>Замислююся, чи все, про що я дізнаюся, правдиве, висловлюю свою думку на основі власного досвіду</p>	<p>Пов'язую нове з уже відомим за допомогою спільних ознак, пояснюю свою думку, наводжу приклади. Виокремлюю важливе і менш важливе в інформації, яку вивчаю</p> <p>Чітко і відважно висловлюю свою думку, обґрунтовую її (зазначаю декілька причин, чому я так думаю). У разі сумніву шукаю додаткову інформацію</p>
<p>Творчо</p>	<p>Відзначаю незвичне</p>	<p>Розглядаю предмети та ідеї з</p>

<p>мислю (креативність) [МОВ 3.1], [МОВ 4.2], [МОВ 1.7], [МОВ 2.7], [ІНО 3.2], [ІНО 3.4], [МАО 2.3], [МАО 4.1], [МАО 4.3], [ПРИ 2.2], [ПРИ 4.4], [ТЕО 1.4], [ТЕО 4.2], [ІФО 2.4], [ГІО 2.3], [ГІО 4.2], [МІО 1.1-1.3]</p>	<p>довкола себе. Придумую нове застосування звичним речам. Намагаюся виконувати роботу новим незвичним способом</p>	<p>різних боків. Додаю нові цікаві деталі до розвитку і вдосконалення об'єктів і ідей</p>
<p>Співпрацюю [МОВ 3.2], [ІНО 3.5], [ІФО 2.5], [ІФО 3.3], [СЗО 1.3-1.4], [СЗО 1.3], [ФІО 3.1], [ФІО 3.3], [ГІО 2.3], [ГІО 6.3], [ГІО 7.1-7.2], [МІО 1.3]</p>	<p>Пояснюю, чому важливо працювати гуртом. Разом з іншими встановлюю для групи послідовність виконання дій. Виконую різні ролі в групі</p>	<p>Окреслюю мету спільної роботи. Разом з іншими планую виконання завдань. Зголошуюся до тієї ролі, яку здатний виконати найкраще</p>

<p>Ефективно спілкуюся [МОВ 1.1-1.3], [МОВ 1.6], [МОВ 3.1-3.2], [ІНО 1.1], [ІНО 3.1-3.5], [ТЕО 1.5], [ІФО 3.3], [ІФО 4.2], [СЗО 4.4], [ГІО 5.1], [МІО 3.2],</p>	<p>Висловлюю свої думки, даю змогу висловитися іншим. Уважно слухаю співрозмовника. Ставлю запитання за змістом розмови</p>	<p>Беру участь в обговоренні, висловлюючи свою позицію й поважаючи позицію співрозмовника. Розсудливо реаую на думки інших</p>
<p>Розвиваю власний емоційний інтелект [МОВ 1.7-1.8], [МОВ 2.3], [ІНО 3.4], [МАО 3.4], [ІФО 4.2], [СЗО 1.2-1.4], [СЗО 3.4], [СЗО 4.4], [ФІО 3.3], [ГІО 6.1], [МІО 3.3]</p>	<p>Пояснюю, що відчуваю; розрізняю позитивні і негативні емоції</p> <p>Надаю допомогу тим, хто цього потребує. Коли мені важко, прошу допомоги і висловлюю вдячність за неї. Прошу вибачення, якщо когось образив/ -ла</p>	<p>Обговорюю свої емоції з людьми, яким я довіряю</p> <p>Виявляю доброзичливість, взаємодіючи з іншими. Визнаю власні помилки, відзначаю позитиви і тактовно говорю про недоліки інших</p>
<p>Досліджую [МОВ 4.1-4.2],</p>	<p>Визначаю проблему, що мене цікавить, розпитую про неї.</p>	<p>Визначаю дослідницьку проблему, збираю інформацію про неї. Окреслюю мету</p>

<p>[ІНО 4.1], [МАО 1.1-1.4], [МАО 2.1], [МАО 3.1-3.2], [ПРО 1.1-1.5], [ІФО 1.1], [СЗО 3.3], [ФІО 2.2], [ГІО 1.1-1.3], [ГІО 2.1-2.2], [ГІО 5.1], [ГІО 5.1]</p>	<p>Роблю припущення, розрізняю фантазію і реальність. Спостерігаю, експериментую. Виконую прості досліди за підтримки дорослих. Відстежую послідовність подій і явищ, фіксую те, що побачив/ -ла. Описую, що нового я дізнався/-лася, спостерігаючи та експериментуючи. Намагаюся узагальнити виявлене словесно, через рисунок, схему.</p>	<p>дослідження, роблю різні припущення. Спостерігаю, експериментую, моделюю. Виконую досліди. Відстежую послідовність подій і явищ, фіксую те, що побачив/ -ла. Знаходжу зв'язки між об'єктами та явищами. Узагальнюю виявлене у висновку – словесно, через рисунок, схему Підтверджую свій висновок іншими прикладами</p>
<p>Організовую свою діяльність [ТЕО 2.2], [ІФО 3.1-3.2], [СЗО 4.1], [ФІО 1.2],</p>	<p>З допомогою інших формулюю цілі власного навчання. Працюю за наданим планом, дотримуючись відведеного часу на його виконання. Переглядаю мою роботу після її закінчення, пояснюю, які завдання я виконав/ -ла добре</p>	<p>Пояснюю цілі свого навчання. Планую виконання завдань, визначаю необхідні для цього час і засоби Оцінюю виконану роботу за запропонованими ознаками. Виокремлюю те, про що мені треба дізнатися більше, що варто вдосконалити</p>
<p>Рефлектую [МОВ 3.3], [МАО 1.5-1.6], [ПРО 2.3], [ТЕО 1.5], [СЗО 3.3], [ФІО 2.2], [ГІО 8.3], [МІО 3.1]</p>	<p>Після виконаної роботи розповідаю, про що дізнався/ -лася, що мені було складно і що зміг (змогла) зробити вдало</p> <p>Пояснюю, що було для мене цікавого, нового і що мене здивувало</p>	<p>Співвідношу нові знання з тим, що я знав / -ла раніше. Пояснюю, як змінилися мої вміння, що важливого в тому, що я вивчаю. Перепитую про те, що мене цікавить</p> <p>Розповідаю, чого я навчився/ -лася на основі досвіду. Можу пояснити, чому я щось вивчаю і</p>

		як воно мені знадобиться в майбутньому
Читаю вдумливо [МОВ 2.1-2.7], [ІНО 2.1-2.2], [МАО 2.3], [ПРО 2.1], [ТЕО 1.2], [ГІО 3.1-3.2], [ГІО 4.1],	Обмірковую, про що читаю, виокремлюю головну думку прочитаного. Виділяю частини тексту	Обдумую, як можна вирішити проблеми, описані в тексті. Визначаю головні/ключові слова тексту, виявляю взаємозв'язки між частинами тексту і головними ідеями, висловленими в тексті
	Вирізняю факти в тексті й пояснюю, що думаю про них. Вирізняю фантазію і реальність	Виокремлюю факти в тексті й висловлюю своє ставлення до них, обґрунтовую його. Перевіряю факти, які викликають у мене сумніви
	Пояснюю, які тексти я люблю читати, порівнюю прочитане з життєвим досвідом. Цікавлюся новими ідеями, висловленими в тексті, запитую про те, що мене цікавить	Обґрунтовано пояснюю, які книги/ тексти мені подобаються. Маю свою позицію щодо прочитаного. Пояснюю, чим події, ідеї та герої тексту схожі на події, ідеї та людей з інших текстів або з мого життя. Запитую, щоб довідатися більше